

Tempus

Službe za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima

Institut za razvoj obrazovanja

Službe za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima

Priručnik

Institut za razvoj obrazovanja
Zagreb, 2006.

Naslov priručnika

Službe za profesionalno savjetovanje
na hrvatskim sveučilištima

Nakladnik

Institut za razvoj obrazovanja
Preradovićeve 33/I, 10000 Zagreb
Telefon: (+385 1) 4817195
Fax: (+385 1) 4555150
E-mail: iro@iro.hr
www.iro.hr

Glavni urednik

Ninoslav Šćukanec

Izvršni urednik

Thomas Farnell

Uredništvo

Thomas Farnell
Martina Kado
Verica Kordić
Nedeljko Vareškić

Prijevod i lektura

Thomas Farnell (engleski)
Mirna Furdek (hrvatski)

Tisak

Kerschoffset

Grafičko oblikovanje

Shepooarts

Naklada

500

Zagreb, 2006.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA

UDK 378.4.048.4(497.5)(035)

SLUŽBE za profesionalno savjetovanje na
hrvatskim sveučilištima : priručnik /
<prijevod Thomas Farnell ... <et al.> ;
glavni urednik Ninoslav Šćukanec>. -
Zagreb, Institut za razvoj obrazovanja.

Nasl. str. prištampnog teksta: Career
advising services in Croatian Universities
: handbook. - Oba teksta tiskana u
međusobno obratnim smjerovima.

ISBN 953-95614-0-X. -
ISBN 978-953-95614-0-4

I. Visoko školstvo -- Hrvatska --
Profesionalno savjetovanje -- Priručnik

ISBN 953-95614-0-X. -
ISBN 978-953-95614-0-4

Tempus

Ova publikacija je financirana uz potporu Europske komisije. Sadržaj ove publikacije odražava isključivo stavove autora i Europska komisija ne preuzima odgovornost za bilo kakvo korištenje informacija koje su sadržane ovdje.

Priručnik "Službe za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima" financiran je kroz projekt "Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj" koji financira Europska komisija u sklopu TEMPUS programa (TEMPUS SCM C007A05-2005-HRV).

Projekt financira
Europska komisija

Koordinator projekta je Institut za
razvoj obrazovanja

Sadržaj

Uvodna riječ urednika

Ninoslav Šćukanec, Institut za razvoj obrazovanja, Hrvatska 07

Predgovor

Prof. dr. sc. Goran Kalogjera, prorektor za nastavu i studente,
Sveučilište u Rijeci, Hrvatska 09

1. CAREER: Stvaranje platforme za pokretanje službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima

Thomas Farnell, Institut za razvoj obrazovanja, Hrvatska 11

2. Opća obilježja i aktivnosti službi za profesionalno savjetovanje: analiza primjera iz Velike Britanije

Brian Staines, Sveučilište u Bristolu, Velika Britanija 15

3. Pokretanje službi za profesionalno savjetovanje u tranzicijskoj zemlji: analiza primjera iz Poljske

Monika Domanska, Tehničko sveučilište u Krakovu, Poljska / Ewa Banaszak, Sveučilište Nikole Kopernika, Poljska 19

4. Potreba studenata za službama za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima: rezultati istraživanja i izvješće

Danijela Dolenc, Iris Marušić i Saša Puzić, Institut za društvena istraživanja, Hrvatska 33

5. Modeli službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima

• 5.1. Uvod

Thomas Farnell, Institut za razvoj obrazovanja, Hrvatska 57

• 5.2. Sveučilište u Dubrovniku

Prof. dr. sc. Vesna Vrtiprah, prorektorica za nastavu, Sveučilište u Dubrovniku, Hrvatska 60

• 5.3. Sveučilište Josip Juraj Strossmayer u Osijeku

Prof. dr. sc. Drago Žagar, prorektor za nastavu i studente, Sveučilište Josip Juraj Strossmayer u Osijeku, Hrvatska 63

• 5.4. Sveučilište u Rijeci

Prof. dr. sc. Goran Kalogjera, prorektor za nastavu i studente, Sveučilište u Rijeci, Hrvatska 66

• 5.5. Sveučilište u Splitu

Prof. dr. sc. Igor Zanchi, prorektor za nastavu, Sveučilište u Splitu, Hrvatska 69

• 5.6. Sveučilište u Zadru	
Prof. dr. sc. Mirko Jakić, prorektor za nastavu, studentska pitanja i knjižnicu, Sveučilište u Zadru, Hrvatska	71
• 5.7. Sveučilište u Zagrebu	
Prof. dr. sc. Vjekoslav Jerolimov, prorektor za nastavu i studente, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska	74
• 5.8. Zaključci	
Thomas Farnell, Institut za razvoj obrazovanja, Hrvatska	77
6. Izgledi za budućnost: završne preporuke za pokretanje službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima	
Monika Domanska, Tehničko sveučilište u Krakovu, Poljska	79
Dodatak I	
SWOT analiza pokretanja službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima	83
Dodatak II	
Karta zemalja sa službama za profesionalno savjetovanje na visokoškolskim institucijama u Europi	87
Dodatak III	
Popis sudionika u projektu CAREER	89
Dodatak IV	
Biografije Stručnog tima projekta CAREER	95

Uvodna riječ urednika

Ninoslav Šćukanec

Predsjednik, Institut za razvoj obrazovanja, Hrvatska

Cilj ovog priručnika jest pomoći hrvatskim sveučilištima u strukturiranju, pokretanju i razvoju službi za profesionalno savjetovanje kao sastavnih dijelova sveučilišta. Vrijednost i značenje službi za profesionalno savjetovanje su dvojaki: omogućiti bolju povezanost sveučilišta i tržišta rada te, s druge strane, svojim djelatnostima postojećim studentima omogućiti uspješnije studiranje i bolje definiranje obrazovnih ciljeva. Budući da Bolonjski proces u središte stavlja studente i njihove potrebe, službe za profesionalno savjetovanje kao sastavni dio studentskih službi na sveučilištima omogućile bi sveučilištima da bolje odgovaraju potrebama svojih studenata.

Ovaj priručnik predstavlja platformu za koju vjerujemo da će doprinijeti brzom i uspješnom pokretanju i razvoju službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima. Autori tekstova su hrvatski i međunarodni stručnjaci koji su na ovom priručniku radili u okviru projekta „Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj (CAREER)“. Projekt je financirala Europska komisija u okviru TEMPUS programa.

U prvom poglavlju ovog priručnika dajemo detaljniji pregled projekta „Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj (CAREER)“, nakon čega, u drugom i trećem poglavlju, slijedi pregled rada sličnih službi u Velikoj Britaniji i Poljskoj. Velika Britanija u odnosu na druge zemlje u Europi ima najdulju tradiciju službi za profesionalno savjetovanje pri sveučilištima. Primjer službi za profesionalno savjetovanje u Poljskoj izabrali smo jer je Poljska primjer tranzicijske zemlje koja je nedavno ušla u Europsku uniju, i koja je prve službe za profesionalno savjetovanje pokrenula 1993. Poljsko je iskustvo važno za Hrvatsku koja prolazi sličan proces tranzicije na putu prema Europskoj uniji.

Na svim hrvatskim sveučilištima proveli smo opsežno istraživanje o potrebama za osnivanjem službi za profesionalno savjetovanje. Četrto poglavlje priručnika sadrži rezultate istraživanja koji pokazuju veliku potrebu za takvim službama, pa vjerujemo da će rezultati pomoći u određivanju najprikladnijih modela službi na svakom hrvatskom sveučilištu. U okviru spomenutog projekta održan je seminar na Sveučilištu u Rijeci na kojem su sudjelovali predstavnici hrvatskih sveučilišta i europskih partnerskih institucija (iz Njemačke, Poljske i Velike Britanije) koji su, zajedno sa stručnjacima uključenima u projekt, izradili prijedloge modela službi za profesionalno savjetovanje za svako hrvatsko sveučilište, koje donosimo u petom poglavlju priručnika. Šesto poglavlje sadrži preporuke stručnjaka koje bi sveučilišta trebala imati u vidu prilikom pokretanja službi za profesionalno savjetovanje.

Kao prvi dodatak ovom priručniku donosimo *SWOT* analizu za hrvatska sveučilišta koja sudjeluju u projektu s obzirom na unutarnje i vanjske čimbenike koje treba uzeti u obzir prilikom pokretanja službi. Drugi je dodatak karta europskih zemalja koje imaju službe za profesionalno savjetovanje, a treći je dodatak popis svih ustanova i pojedinaca koji su sudjelovali u pojedinim projektnim aktivnostima. Na kraju, u četvrtom dodatku donosimo životopise svih članova Stručnog tima koji su radili na projektu "Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj (CAREER)".

Cjelokupni je priručnik dvojezičan jer je objavljen kroz projekt međunarodne prirode. Originalna verzija priručnika napisana je na engleskom jeziku i prevedena na hrvatski. Što se tiče prijevoda terminologije s engleskog na hrvatski i obrnuto, u engleskom koristimo *career advising services* kao naziv za *službe za profesionalno savjetovanje*. Za hrvatski termin *Studentski centar* koristimo engleski termin *Student Centre*, što označava službu i mjesto na kojem je koncentriran najveći broj usluga za studente na pojedinom sveučilištu. Za termin *Studentski zbor*, koji označava krovnu udruhu studenata na pojedinim sveučilištima, koristimo u engleskom termin *Student Union*.

Nadamo se da će ovaj priručnik biti važan referentni materijal za sveučilišta koja budu pokretala službe za profesionalno savjetovanje. Uz to, vjerujemo da će ovaj priručnik pomoći u zagovaranju i promicanju važnosti službi za profesionalno savjetovanje na sveučilištima među donosiocima odluka na sveučilišnoj razini, u vladinim institucijama, lokalnoj zajednici, te gospodarskom i civilnom sektoru.

Predgovor

Prof. dr. sc. Goran Kalogjera

Prorektor za nastavu i studente, Sveučilište u Rijeci, Hrvatska

Glavni cilj Bolonjskog procesa jest učiniti studenta središtem obrazovanja. Na studenta usmjerenom sveučilište ne treba samo uvesti čitav raspon inovativnih nastavnih metoda, već i razviti razne vrste pomoćnih službi. Iako je na primjeni načela Bolonjskog procesa nakon što mu se Hrvatska priključila učinjeno mnogo (uvođenje dvocikličkog sustava, sustava bodovanja, kontrole kvalitete itd.), još se mnogo mora učiniti kako bi se izgradile odgovarajuće i zaista djelotvorne prateće studentske službe. Sadašnje hrvatsko visoko obrazovanje, što je argument iza projekta „Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj (CAREER)“, mora dodatno razviti studentske službe, te, uz to, izgraditi snažne i djelotvorne veze s tržištem rada.

Briga za naše studente ne bi trebala završiti dodjelom diploma – što postaje još jasnije kada u obzir uzmemo činjenicu da Hrvatska ima nizak postotak visokoobrazovanog stanovništva, visoku stopu nezaposlenosti, da studentima u prosjeku treba sedam godina da završe dodiplomski studij, kao i uznemirujuće visok udio studenata koji odustaju od studija. Uz to, studenti se, kako se približavaju kraju svog studija, suočavaju s još jednim velikim izazovom: odlukom o smjeru kojim će krenuti njihova budućnost. Trenutno studenti u Hrvatskoj nemaju sustavni pristup informacijama i savjetovanju o mogućnostima koje ih čekaju kada završe studijski program. Ne postoji služba specijalizirana za savjetovanje studenata o dostupnim akademskim programima i prilikama za zapošljavanje, što dovodi do neusmjerenog studija, nejasnih ciljeva vezanih uz karijeru i nedostatne sposobnosti zapošljavanja. Rješenje ovog problema bilo bi osnivanje službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima pa ta ideja zaslužuje našu punu potporu.

1.

CAREER: Stvaranje platforme za pokretanje službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima

Thomas Farnell

Koordinator obrazovnih programa, Institut za razvoj obrazovanja, Hrvatska

U listopadu 2005. godine Institut za razvoj obrazovanja počeo je s provođenjem projekta čiji je cilj stvaranje platforme za pokretanje službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima. Projekt, nazvan „CAREER: Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj“, kojeg je financirala Europska komisija kroz program Tempus (*Structural and Complementary Measures* – Strukturalne i komplementarne mjere), imao je dva glavna cilja: provesti analizu potreba za uvođenjem službi za profesionalno savjetovanje na hrvatska sveučilišta, te predložiti modele službi za profesionalno savjetovanje koji odgovaraju specifičnim potrebama svakog pojedinog sveučilišta u Hrvatskoj.

Projekt je provodio konzorcij sastavljen od 12 institucija iz Hrvatske i Europske unije. Članovi konzorcija bili su:

- Institut za razvoj obrazovanja, Hrvatska (koordinator projekta);
- Tehničko sveučilište u Dresdenu, Njemačka (ugovaratelj projekta);
- hrvatske partnerske institucije: Sveučilište u Rijeci, Sveučilište u Zadru, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Dubrovniku, Sveučilište Josip Juraj Strossmayer u Osijeku i Institut za društvena istraživanja-Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja;

- partnerske institucije iz Europske unije: Tehničko sveučilište u Krakovu, Poljska; Sveučilište Nikole Kopernika u Torunu, Poljska; Sveučilište u Bristolu, Velika Britanija).

U tekstu koji slijedi navedeni su razlozi pokretanja takvog projekta i definiran njegov opseg i glavne aktivnosti, kao i očekivani rezultati projekta.

1.1. Pozadina projekta: opis problema

Glavni poticaj za projekt „CAREER: Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj“ bila je prisutnost dvaju problema u hrvatskom visokom obrazovanju: potreba da visoko obrazovanje u Hrvatskoj dalje razvije studentske službe, te potreba da izgradi snažnije sustavne veze s tržištem rada.

Nekoliko pokazatelja svjedoči o razmjeru tih problema u hrvatskom visokom obrazovanju. *Unutarnji* pokazatelji su, s jedne strane, uznemirujuće visok postotak studenata koji odustaju od studija (samo 46% upisanih studenata diplomira), te, s druge strane, dugo razdoblje studiranja studenata (prosječno vrijeme potrebno za završavanje dodiplomskog studija u Hrvatskoj je 7 godina, razdoblje koje je u mnogim europskim zemljama dovoljno za doktorski studij). *Vanjski* pokazatelji u odnosu na sustav hrvatskog visokog obrazovanja su: upadljivo nizak postotak visokoobrazovanog stanovništva (7,82%; europski prosjek: 20%), visoka stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj (18,7%) i nepostojanje snažnih veza između sveučilišta i tržišta rada, što za rezultat (i jednu od svojih negativnih posljedica) ima činjenicu da je studentima teško naći posao nakon stjecanja diplome.

Specifičan problem u hrvatskom visokom obrazovanju, koji spaja gore spomenute unutarnje i vanjske čimbenike, jest činjenica da trenutno na hrvatskim sveučilištima ne postoje institucionalizirane službe za informiranje i savjetovanje studenata o mogućnostima na tržištu rada. Nepostojanje takvih studentskih službi za rezultat ima studentsku populaciju koja započinje neusmjereni studij, ima nejasne profesionalne ciljeve i nedovoljno razvijene sposobnosti zapošljavanja. Stoga je mjera, kojom bi se mogli riješiti uočeni problemi, osnivanje **službi za profesionalno savjetovanje kao sastavnog dijela strukture hrvatskih sveučilišta**.

Službe za profesionalno savjetovanje imaju za cilj pomoći studentima u donošenju i provođenju odluka o svojoj budućnosti. Glavne vrste aktivnosti službi za profesionalno savjetovanje u većini slučajeva su:

1. personalizirano usmjeravanje na akademskom ili profesionalnom putu;
2. izvori informacija o akademskim prilikama, te prilikama za zapošljavanje i rad;
3. radionice i treninzi za poboljšanje sposobnosti zapošljavanja.

Na taj način sveučilište unapređuje kvalitetu studenata i zauzima važnu ulogu u poticanju općeg razvoja i budućnosti svojih studenata. S druge strane, službe za profesionalno savjetovanje doprinose stvaranju bliskih veza između sveučilišta i tržišta rada. Gledano dugoročno, te na razini Hrvatske u cjelini, postojanje takvih studentskih službi moglo bi doprinijeti rješavanju

problematičnih pitanja poput niskog postotka visokoobrazovanog stanovništva i sposobnosti za pošljavanje studenata, kao i suradnje sveučilišta i njegove šire okoline.

1.2. Opis projekta „CAREER: Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj“

Cilj projekta „CAREER: Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj“ nije osnivanje službi za profesionalno savjetovanje. Opseg projekta ograničen je na izvođenje uvodnih priprema za pokretanje takvih službi u Hrvatskoj; drugim riječima, stvaranje „platforme“ za pokretanje službi za profesionalno savjetovanje. Stoga je glavni cilj projekta predlaganje modela **službi za profesionalno savjetovanje** za svako sveučilište u Hrvatskoj.

Važan čimbenik koji ovaj projekt uzima u obzir kod stvaranja modela službi za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj jest da takve službe moraju biti prilagođene svakom pojedinom sveučilištu. Mogućnost primjene jednog modela službi za profesionalno savjetovanje na svih šest sveučilišta isključena je zbog postojanja značajnih razlika između sveučilišta, kako na vanjskoj, tako i unutarnjoj razini. Na vanjskoj razini, zemljopisne razlike i lokalni društveno-ekonomski uvjeti imaju snažan utjecaj na prirodu informiranja i savjetovanja, a time i strukturu i sadržaj službi za profesionalno savjetovanje. Na unutarnjoj razini, šest se hrvatskih sveučilišta razlikuje s obzirom na raspoložive resurse, financije, obrazovne programe te s obzirom na karakteristike studentske populacije. Budući da svi ti čimbenici utječu na strukturu službi za profesionalno savjetovanje na svakom pojedinom sveučilištu, s pokretanjem takvih službi ne može se započeti bez prethodnog istraživanja unutarnjih i vanjskih osobina sveučilišta.

Glavni ciljevi projekta CAREER stoga su sljedeći:

1. **provesti analizu potreba** za uvođenjem službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima istraživanjem potreba studenata na svim sveučilištima u Hrvatskoj;
2. **izraditi modele službi za profesionalno savjetovanje** koji odgovaraju potrebama svakog pojedinog sveučilišta i koji će biti utemeljeni na rezultatima istraživanja.

Nakon izrade modela, treći je cilj projekta **objaviti i distribuirati priručnik projekta** (tj. ovu publikaciju), koja će sadržavati rezultate istraživanja, predložene modele službi za profesionalno savjetovanje, kao i preporuke za njihovo pokretanje na hrvatskim sveučilištima.

1.3. Provođenje projektnih aktivnosti

Nakon uvodnih sastanaka sa članovima projektnog konzorcija u studenom 2005. godine, koji su pomogli u definiranju oblika i opsega projektnog istraživanja, istraživanje na hrvatskim sveučilištima proveo je između siječnja i ožujka 2006. godine Institut za društvena istraživanja-Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja (rezultati su prikazani u 4. poglavlju priručnika).

Dobiveni rezultati istraživanja su predstavljeni **Stručnom timu** projekta, koji se sastojao od šest hrvatskih i europskih članova projektnog konzorcija koji posjeduju stručno znanje o različitim aspektima službi za profesionalno savjetovanje i/ili informacijskih službi za studente (popis članova Stručnog tima i njihove biografije nalaze se u Dodatku IV ovog priručnika). Stručni tim je tada održao raspravu o nalazima istraživanja i načinima na koje bi se službe za profesionalno savjetovanje mogle uklopiti u hrvatski sustav visokog obrazovanja.

Na temelju radionice u kojoj su sudjelovali članovi Stručnog tima, stvoren je predložak rada potencijalnih **službi za profesionalno savjetovanje**. Predložak sadrži popis mogućih aktivnosti službi za profesionalno savjetovanje (tj. popis vrsta aktivnosti koje bi takva služba mogla pružati te popis mogućih ciljnih skupina), kao i popis mogućih načina **upravljanja službom za profesionalno savjetovanje** (tj. popis mogućnosti koje se, između ostalog, odnose na broj zaposlenika, položaj službi za profesionalno savjetovanje u administrativnoj strukturi sveučilišta, mogućnosti njihovog financiranja i dr.).

Na temelju predložaka koje su oblikovali članovi Stručnog tima, predstavnici svakog od šest hrvatskih sveučilišta su izradili modele službi za profesionalno savjetovanje koji bi odgovarali potrebama svakog pojedinog sveučilišta i njihovih lokalnih zajednica. Ta je aktivnost provedena u vidu radionice na projektnom seminaru održanom u Rijeci od 5. do 7. lipnja 2006. Tamo izrađeni modeli službi za profesionalno savjetovanje nalaze se u 6. poglavlju priručnika.

1.4. Kratkoročni i dugoročni rezultati

Glavni rezultat projekta „CAREER: Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj“ je **ovaj priručnik**, koji sadrži rezultate istraživanja, predložene modele službi za profesionalno savjetovanje, kao i preporuke za pokretanje takvih službi u Hrvatskoj. Svrha mu je da služi kao referentni materijal za donositelje odluka i politika na sveučilištima i u ministarstvima kada se radi o službama za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj, kao i materijal za lobiranje kod istih kako bi ubrzali proces mogućeg pokretanja službi na sveučilištima. U tom smislu, cilj ovog priručnika i projekta kao cjeline jest da posluže kao **platforma za pokretanje službi za profesionalno savjetovanje na sveučilištima u Hrvatskoj**.

Projekt ima niz izravnih i kratkoročnih rezultata. Naime, očekuje se da će projekt doprinijeti podizanju svijesti sveučilišnih dužnosnika, studenata i lokalnih poslodavaca o nužnosti osnivanja službi za profesionalno savjetovanje, te da će poslužiti kao osnova za inicijative lobiranja kod donosioca politika kada se radi o važnosti službi za profesionalno savjetovanje. K tome, naglašavajući važnost na studente usmjerenih službi, projekt predstavlja doprinos prijelazu prema sustavu visokog obrazovanja u Hrvatskoj usmjerenom na studente.

Govoreći o neizravnim i dugoročnim rezultatima projekta, nadamo se da će projekt doprinijeti boljoj suradnji među sektorima (posebice između sveučilišta i njegove šire okoline), većoj studentskoj mobilnosti i većoj mogućnosti zapošljavanja, kao i smanjenju stope odustajanja od studija.

2.

Opća obilježja i aktivnosti službi za profesionalno savjetovanje: analiza primjera iz Velike Britanije

Brian Staines

Voditelj odjela za profesionalno usmjeravanje, Služba za profesionalno savjetovanje Sveučilište u Bristolu, Velika Britanija

Ovaj tekst daje kratak pregled djelovanja sveučilišnih službi za profesionalno savjetovanje u Velikoj Britaniji. Cilj mu je predstaviti glavne vrste aktivnosti koje takve službe organiziraju, kao i predstaviti moguće točke za raspravu za druga sveučilišta koja razmatraju pokretanje ili razvoj vlastitih službi za profesionalno savjetovanje. Budući da se bavi središnjim aktivnostima britanskih službi za profesionalno savjetovanje, ovaj tekst može biti od posebne važnosti u hrvatskom kontekstu.

2.1. Pozadina: administrativna obilježja sveučilišnih službi za profesionalno savjetovanje

Službe za profesionalno savjetovanje postoje na gotovo svakom sveučilištu u Velikoj Britaniji. S obzirom na smještaj tih službi u administrativnoj strukturi sveučilišta, modeli se mogu razlikovati od sveučilišta do sveučilišta; neke su službe za profesionalno savjetovanje u potpunosti integrirane u Studentske službe, dok su druge, kao što je to slučaj u Bristolu, samostalne službe (organizirane kao zasebne administrativne jedinice).

Kada je riječ o veličini ureda (tj. ljudskim resursima potrebnima za djelovanje službi za profesionalno savjetovanje), broj zaposlenih može varirati od manjih ureda koji zapošljavaju 3 ili 4 osobe, do većih službi koje mogu zapošljavati više od 50 ljudi, često na specijaliziranim radnim mjestima kao što su, na primjer, *veze s poslodavcima, upravljanje informacijama, informacijske tehnologije*.

Financiranje britanskih službi za profesionalno savjetovanje može biti organizirano na više različitih načina, a mogu se izdvojiti dva glavna izvora financiranja:

- *Sveučilište*: sveučilište financira službe za profesionalno savjetovanje (obično snosi troškove plaća, prostora itd.). Ovaj je izvor prihoda u mnogim slučajevima značajan, no, kada je riječ o nekim institucijama, iznosi se tijekom posljednjih nekoliko godina nisu puno povećavali.
- *Stvaranje prihoda (Income Generation)*: mnogi odjeli službi za profesionalno savjetovanje znatan dio prihoda često ostvaruju projektima koje provode, od čega najznačajniji dio dolazi od poslodavaca.

2.2. Aktivnosti službi za profesionalno savjetovanje

Iako se vrste aktivnosti koje službe za profesionalno savjetovanje organiziraju mogu razlikovati od ustanove do ustanove, općenito se mogu podijeliti na tri ključna područja: rad sa studentima, rad s poslodavcima i rad sa sveučilišnim profesorima.

2.2.1. Rad sa studentima

Rad sa studentima obično je najvažniji aspekt rada službi za profesionalno savjetovanje, i većina službi nudi širok raspon aktivnosti studentima koji trenutno studiraju na sveučilištu ili su nedavno diplomirali. Neke će ograničenu pomoć ponuditi i studentima s drugih institucija.

Pregled aktivnosti Službe za profesionalno savjetovanje na Sveučilištu u Bristolu daje općenitu sliku aktivnosti koje organiziraju britanske službe za profesionalno savjetovanje:

- *Nenajavljeni sastanci (Drop-In Sessions)*: sastanci koji obično traju 10-15 minuta i omogućavaju studentima da posjete službu za profesionalno savjetovanje kako bi sa savjetnikom razgovarali o nekom profesionalnom području. Studenti ove sastanke ne moraju dogovoriti unaprijed, a sami su sastanci često posvećeni provjeri životopisa i prijave za posao.
- *Duža profesionalna savjetovanja*: savjetovanja koja studenti obično moraju unaprijed dogovoriti i koja traju od 45 minuta do 1 sata. To su povjerljivi razgovori o bilo kojem uz karijeru vezanom pitanju o kojem student želi razgovarati.
- *Informacije o karijeri*: studentima se nudi pomoć u informiranju o temama vezanim uz karijeru za koje služba posjeduje informacije.
- *Predavanja o karijeri*: posvećena širokom rasponu profesionalnih područja, kao npr. podučavanju, marketingu, računovodstvu, radu u dobrotvornim udrugama. U ovu su aktivnost često uključeni poslodavci, kojima se sudjelovanje ne naplaćuje.

- *Treninzi vještina*: radionice usmjerene na vještine koje se mogu naučiti, a koje poslodavci traže, kao npr. timski rad, prezentacijske vještine, pregovaračke vještine.
- *Radionice*: pokrivaju sva područja vezana uz zapošljavanje novih kadrova, kao što su životopisi, prijave i intervjui, a održavaju se u malim (3 ili 4 studenta), kao i većim grupama (više od 20 studenata).
- *Testovi za vježbu*: služe kako bi studentima pomogli da se pripreme za testove poslodavaca. Odras su stvarnih testova koje poslodavci koriste pri zapošljavanju novih kadrova.
- *Tečajevi*: služba za profesionalno savjetovanje Sveučilišta u Bristolu održava niz tečajeva, od kojih su najpopularniji četverodnevni *Uvid u menadžment* te trodnevni *Uvid u medije*, kojima prisustvuje više od 100 studenata.

Službe za profesionalno savjetovanje moraju odgovarati studentskim potrebama pa se programi tih službi redovito mijenjaju kako bi se prilagodili potrebama studenata. Predlažemo da svatko koga ova tematika više zanima posjeti internetske stranice službi za profesionalno savjetovanje na pojedinim sveučilištima. Adresa takve službe na Sveučilištu u Bristolu jest: www.bristol.ac.uk/cas.

2.2.2. Rad sa poslodavcima

Britanske službe za profesionalno savjetovanje na mnogim aktivnostima surađuju izravno s poslodavcima. Neke od tih aktivnosti su:

- *Oglašavanje ponuda za posao*: često se odvija putem internetske stranice Službe za profesionalno savjetovanje. Mnoge će službe za poslodavce izvršiti neke pripreme za održavanje intervjua, kao npr. izraditi rasporede, osigurati prostor itd. Službe za profesionalno savjetovanje obično poslodavcima naplaćuju ovu uslugu.
- *Sajmovi poslodavaca*: mnogim su službama za profesionalno savjetovanje značajan izvor prihoda. Službe organiziraju sajmove za zapošljavanje novih kadrova, oglašavaju ih studentima, a poslodavcima naplaćuju sudjelovanje. Prihod koji tako ostvare olakšava rad službi (npr. pravna tvrtka svoje sudjelovanje na Pravnom sajmu Sveučilišta u Bristolu plaća oko 900 eura). Takva su događanja vrlo popularna među velikim i multinacionalnim tvrtkama.
- *Prezentacije poslodavaca*: nalikuju sajmovima poslodavaca, no namijenjene su pojedinačnim poslodavcima. Oni studentima održavaju prezentacije kako bi ih upoznali sa svojim tvrtkama (u nadi da će im se studenti prijaviti za posao). Službe za profesionalno savjetovanje organiziraju i poslodavcima naplaćuju ovakvu vrstu pomoći.

U svom radu službe za profesionalno savjetovanje izravno koriste poslodavce (npr. kroz rad na radionicama) za unapređivanje svojeg poznavanja tržišta rada, kako bi mogli učinkovitije savjetovati studente. Poslodavci ponekad od službi za profesionalno savjetovanje zatraže dodatne usluge, pri čemu im službe obično izađu u susret, ali za to od njih zatraže naknadu. Zaposlenici službi za profesionalno savjetovanje također posjećuju poslodavce (pritom poslodavci snose pripadajuće troškove), i obrnuto, poslodavci posjećuju službe za profesionalno savjetovanje kako bi osoblje zaposleno u službama izvijestili o promjenama unutar svojih tvrtki.

2.2.3. Rad sa sveučilišnim profesorima

Britanske službe za profesionalno savjetovanje rade izravno sa sveučilišnim profesorima i njihovim odsjecima. Neke od aktivnosti uključuju:

- *Predavanja studentima:* prezentacije na odsjecima iz raznih područja, npr. *Kako pronaći posao, Što možete raditi s vašom diplomom, Što vam Služba za profesionalno savjetovanje može ponuditi.*
- *Događanja na odsjecima:* npr. događaji u koje su uključeni bivši studenti, koji sadašnjim studentima daju uvid u područja kojima se trenutno bave ili kojima su se bavili po završetku studija.
- *Akreditirani moduli:* na nekim su sveučilištima tečajevi koje održavaju službe za profesionalno savjetovanje dio akreditiranog studijskog programa.
- *Trening za sveučilišne profesore:* tečajevi koje organiziraju službe za profesionalno savjetovanje mogu uključivati teme poput *Kako održati učinkovitu prezentaciju.*
- *Suradnja s odsjecima:* suradnja s odsjecima kako bi se došlo do informacija o tome čime se bave studenti koji su stekli diplomu (kao i davanje tih informacija odsjecima).

Općenito gledano, službe za profesionalno savjetovanje rade izravno sa sveučilišnim profesorima kako bi poboljšale izgleda studenata prilikom zapošljavanja kao i mogućnosti njihovog daljnjeg usavršavanja.

2.3. Ostale aktivnosti

Postoji širok raspon aktivnosti u koje se uključuju britanske sveučilišne službe za profesionalno savjetovanje, ovisno o vlastitim, ili željama sveučilišta unutar kojeg djeluju. Do sada su to bile lokalne inicijative za smanjenje nezaposlenosti osoba s visokom stručnom spremom koje su pridonosile razvijanju društvene raznolikosti na sveučilištima, kao i većem broju individualnih projekata, kako na nacionalnoj, tako i na međunarodnoj razini.

Međutim, ono što je ključno za većinu službi za profesionalno savjetovanje jest činjenica da ih sveučilišta vide kao sastavni dio svojih aktivnosti, što pridonosi njihovoj velikoj popularnosti među studentima. Stoga sveučilišta žele poduprijeti razvoj službi za profesionalno savjetovanje.

3.

Pokretanje službi za profesionalno savjetovanje u tranzicijskoj zemlji: analiza primjera iz Poljske

Monika Domanska

Voditeljica Službe za profesionalno savjetovanje, Tehničko sveučilište u Krakovu, Poljska

Eva Banaszak

Voditeljica Službe za profesionalno savjetovanje, Sveučilište Nikole Kopernika, Poljska

Sažetak

Cilj projekta „Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj (CAREER)“ jest stvaranje platforme za pokretanje službi za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj. Informacije o postojećim modelima u drugim zemljama mogu biti od velike pomoći u predlaganju modela i raspravi o daljnjim koracima pri pokretanju službi za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj. Ovaj će članak predstaviti početke, pozadinu i modele službi za profesionalno savjetovanje u Poljskoj.

Ideja o osnivanju službi za profesionalno savjetovanje u Poljskoj se pojavila prije više od 10 godina, kada je situacija u Poljskoj u određenoj mjeri nalikovala današnjoj situaciji u Hrvatskoj, osobito s obzirom na proces pridruživanja obiju zemalja Europskoj uniji (iako između dviju zemalja postoje jasne razlike u veličini i broju ustanova visokog obrazovanja). Ideja o osnivanju službi za profesionalno savjetovanje razvijala se od 1993. godine, da bi 2006. godine rezultirala osnivanjem više od 200 službi za profesionalno savjetovanje na javnim i privatnim ustanovama visokog obrazovanja.

Nadamo se da će upoznavanje s poljskim primjerom pomoći trenutnoj situaciji u Hrvatskoj. Članak koji slijedi iznijet će pozadinu, početke te modele postojećih službi za profesionalno savjetovanje u Poljskoj, i to kroz detaljnu analizu službi za profesionalno savjetovanje na dvjema ustanovama: Sveučilištu Nikole Kopernika u Torunu i Tehničkom sveučilištu u Krakovu.

3.1. Pozadina: visoko obrazovanje u Poljskoj nakon 1990. godine

Na temelju: <http://buwium.edu.pl/publ/guide/chapter1.htm> i <http://www.bologna-berlin2003.de/pdf/poland.pdf>

Sustav visokog obrazovanja u Poljskoj prije 1990. godine se sastojao isključivo od državnih ustanova, uz jednu iznimku: nedržavno Katoličko sveučilište u Lublinu (KSL). 1990. godine Zakonom o visokoškolskim ustanovama određena su pravila za osnivanje nedržavnih ustanova visokog obrazovanja, čiji broj od tada stalno raste.

Studenti mogu odabrati između nekoliko načina studiranja: dnevnih-redovnih studija, koji su najčešći odabir, zatim večernjih-izvanrednih studija, te studija ponuđenih u sklopu sustava učenja na daljinu.

Razlika između sveučilišnog i „nesveučilišnog“ visokog obrazovanja do 1990. godine u Poljskoj uopće nije postojala. Danas se mogu razlučiti sljedeća dva tipa ustanova:

- ustanove visokog obrazovanja koje nude kako obrazovanje sveučilišnog tipa, tako i stručno obrazovanje. Većina ovakvih ustanova, a osobito one državne, provode znanstvena istraživanja te imaju pravo studentima dodjeljivati kako stručne, tako i akademske titule;
- ustanove visokog stručnog obrazovanja posvećene samo stručnom obrazovanju. Studenti koji ih završe mogu obrazovanje nastaviti na ustanovi sveučilišnog tipa te steći titulu magistra.

Ustanove visokog obrazovanja sveučilišnog tipa dijele se na sljedeće kategorije:

- sveučilišta (18)
- tehnička sveučilišta i akademije (18)
- agronomske akademije (7)
- ekonomske akademije (5)
- pedagoške škole i akademije (6)
- medicinske akademije (11)
- akademije lijepih umjetnosti, glazbe, drame, filma i televizije (18)
- akademije tjelesnog odgoja (6)
- teološke akademije (7)
- trgovačke pomorske škole (2)
- vojne akademije (5)
- policijske škole (1)
- vatrogasne škole (1)

„Nesveučilišne“ ustanove visokog obrazovanja (njih preko 300 u cijeloj zemlji) studente obrazuju u pojedinim stručnim područjima i praktično ih pripremaju za određena zanimanja.

Nakon što je u Poljskoj dopušteno osnivanje privatnih ustanova visokog obrazovanja, omogućeno je nastajanje nedržavnih ustanova visokog obrazovanja. Druga značajna promjena bilo je dopuštanje naplate naknada za neke obrazovne usluge. Time je omogućen nastanak sustava plaćenih večernjih studija (koji sadrže mali broj kolegija koji se naplaćuje), studija vikendom (u kojima se većina kolegija naplaćuje), te poslijediplomskih studija na državnim ustanovama visokog obrazovanja.

Sve veći broj ljudi sa srednjoškolskom diplomom i rastući postotak zainteresiranih za visoko obrazovanje dva su čimbenika koja doprinose postupnom porastu broja studenata prve godine, kao i broja mladih ljudi između 19 i 24 godine starosti koji odlučuju nastaviti obrazovanje. Tijekom posljednjeg desetljeća broj studenata koji se upisuju na ustanove visokog obrazovanja porastao je više nego trostruko, što potvrđuje da je u Poljskoj došlo do „omasovljenja“ ranije „elitnog“ visokog obrazovanja.

3.2. Počeci službi za profesionalno savjetovanje u Poljskoj

Ideja uvođenja službi za profesionalno savjetovanje na poljska sveučilišta nastala je 1990-ih. Razvila se na sjeveru Poljske, u Torunu, kroz projekt koji je financirao britanski Know How fond, te na njezinom jugu, u Krakovu, u sklopu Centra za obrazovno savjetovanje koji djeluje unutar Zaklade za napredak i gospodarstvo. Nakon političke i gospodarske preobrazbe Poljske, nastala je potpuna praznina na području studentskih službi usmjerenih na tržište rada. Sveučilišta su se pokušavala prilagoditi novim okolnostima koje su postavile nove organizacijske, sustavne i financijske izazove.

U razdoblju između 1950.-1960. godine stari je komunistički sustav sve one koji su diplomirali prisiljavao na rad bez mnogo izbora što se tiče radnog mjesta (ili čak grada, odnosno mjesta, u kojem bi radili). Nakon 1960. godine situacija se djelomično popravila-iako je država osobama koje su stekle diplomu i dalje nametala radnu obvezu, te osobe su ipak mogle same izabrati radno mjesto. Tijekom tog razdoblja na svakom je sveučilištu postojala posebna jedinica-Centar za zapošljavanje-koja je diplomirane studente raspoređivala na radna mjesta. 1990-ih ove su jedinice ukinute zbog smanjenja proračuna te zbog ideje o ulozi sveučilišta koju je tada dijelila većina rektora: sveučilišta trebaju mladim ljudima pružiti najbolje moguće obrazovanje, ali bez uplitanja u njihov život poslije studija, tj. u posao.

Potreba za službama koje bi se bavile profesionalnim savjetovanjem s vremenom je postajala sve jasnijom. U Centru za obrazovno savjetovanje (COS) u Krakovu, gdje su studenti mogli dobiti informacije o studiju u inozemstvu (većinom u SAD-u), uočeno je da studenti imaju mnogo problema s pisanjem životopisa potrebnih za ispunjavanje prijave za posao. Tečajevi koje je na tu temu ponudio COS postali su vrlo popularni. U to je vrijeme u Poljsku dolazio velik broj međunarodnih tvrtki, čiji su uredi i tvornice trebali diplomirane studente, kao i sustavnu profesionalnu pomoć pri njihovom zapošljavanju (poput one koju su do tada dobivali od sveučilišta u zemljama u kojima su službe za profesionalno savjetovanje već postojale, kao što su Velika Britanija i SAD). Postojanje problema uočili su i poljski uredi za rad, jer su novonastale okolnosti čitavoj Poljskoj

donijele ozbiljan problem: nezaposlenost. Takva je situacija ureda za rad i poljsko Ministarstvo rada prisililo da potraže nova rješenja-primjeri za njih došli su iz Velike Britanije, Nizozemske i Njemačke.

U takvoj povoljnoj klimi za promjene, u Torunu je pokrenut prvi pilot-projekt vezan uz službe za profesionalno savjetovanje (financirao ga je britanski Know How fond). Entuzijazam i ustrajnost voditelja britanske Službe za profesionalno savjetovanje na Sveučilištu u Hullu, Johna Franksa, naišli su na pozitivne reakcije rektora Sveučilišta Nikole Kopernika u Torunu (koje u to vrijeme nije bilo ni najveće, ni najpoznatije sveučilište u Poljskoj, ali je posjedovalo veliki potencijal: novog rektora, s novim idejama za razvoj i promidžbu), kao i voditelja Područnog ureda za rad. Tim je pilot-projektom 1993. godine u Torunu osnovana prva služba za profesionalno savjetovanje u Poljskoj.

Četiri godine kasnije, 1997. godine, uz pomoć partnera iz Poljske, Velike Britanije i Nizozemske, pripremljen je projekt TEMPUS JEP s ciljem da se osnuje osam službi za profesionalno savjetovanje na poljskim sveučilištima. Prijedlog projekta uključivao je trening i savjetovanje osoblja u budućim službama za profesionalno savjetovanje, uz pomoć britanskih i nizozemskih stručnjaka za koje je bilo predviđeno financiranje kroz TEMPUS JEP projekt. Prijedlog projekta je uključivao sufinanciranje od strane poljske vlade u vrijednosti od oko 3000 eura po uredu (što je omogućilo kupovinu jednog računala, namještaja i knjiga). Informacije o prijedlogu projekta poslana su svim poljskim ustanovama za visoko obrazovanje. Ustanove za visoko obrazovanje koje su se željele uključiti u projekt bile su obavezne predati zahtjeve u kojima su morale detaljno opisati sljedeće:

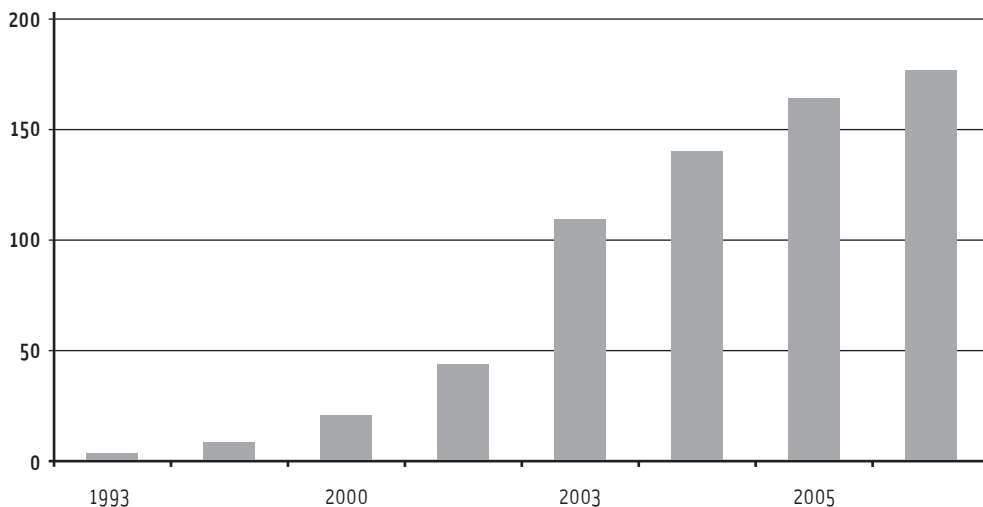
- strateške i operativne planove za njihove službe za profesionalno savjetovanje,
- mogućnost dodatne potpore,
- prostor predodređen za njihove službe za profesionalno savjetovanje.

U međuvremenu, mnogi su područni uredi za rad podržali projekt kroz sufinanciranje polovice potrebnog osoblja. Ostatak troškova, koji nije bio pokriven TEMPUS JEP projektom, niti sredstvima koje je omogućila poljska vlada i područni uredi za rad, morala su snositi sama sveučilišta.

Stručna komisija je pregledala i usporedila prijedloge sveučilišta te je odabrala osam najboljih za početno financiranje. Uspjeh projektnih prijedloga ovisio je stoga o spremnosti sveučilišnih rektora i ravnatelja područnih ureda za rad na suradnju i zajedničku podjelu rizika i troškova.

Osam novih službi za profesionalno savjetovanje, uz otprije postojeću službu na Sveučilištu Nikole Kopernika, izvrsno su širom zemlje promicale ideju o korisnosti službi za profesionalno savjetovanje. Broj službi za profesionalno savjetovanje počeo je rasti kroz implementaciju vladinog programa „1job“ (od 2003. do 2005.godine), koji je obuhvaćao tri natječaja za dodjelu financijskih sredstava za osnivanje službi za profesionalno savjetovanje na sveučilištima (Opaska: odobrena sredstva bila su tek mala financijska pomoć-5000 eura, što je bilo dostatno za kupovinu osnovne opreme. Većinu troškova su ipak snosila sama sveučilišta.).

TABLICA 1. Broj službi za profesionalno savjetovanje aktivnih u Poljskoj od 1993. do 2006. godine

3.3. Sadašnje stanje

Trenutno u Poljskoj djeluje gotovo 200 službi za profesionalno savjetovanje, kako na javnim, tako i na privatnim sveučilištima. Dobro su organizirane, imaju jasnu strukturu i relativno stabilan položaj unutar sveučilišnih struktura.

Broj zaposlenih u službama za profesionalno savjetovanje može varirati od najviše deset, do najmanje jednog savjetnika – iako službe za profesionalno savjetovanje u Poljskoj prosječno imaju dvoje zaposlenih. Zaposleni u službama za profesionalno savjetovanje rade kao administrativno osoblje sveučilišta (iako u dva slučaja kao akademsko osoblje), a dvije službe za profesionalno savjetovanje još dijele zaposlenike s područnim uredima za rad. Primjer službe za profesionalno savjetovanje u Wrocławu može se navesti kao zanimljiv primjer suradnje među sveučilištima: jedna služba za profesionalno savjetovanje osnovana je za cijeli grad i svako joj sveučilište dodjeljuje svoje zaposlenike, dok se troškovi vođenja Službe dijele s partnerom – Područnim uredom za rad.

Kada je riječ o opremi kojom raspolažu službe za profesionalno savjetovanje, sve imaju računala s pristupom internetu i urede s prosječno jednom ili dvije manje prostorije. No, postoje i službe za profesionalno savjetovanje koje posjeduju velike prostore za održavanje konferencija ili treninga. Gotovo sve imaju internetske stranice, a 10% službi za profesionalno savjetovanje nudi i savjetovanje putem interneta, kao i oglašavanje ponuda radnih mjesta na svojoj internetskoj stranici. Većina službi za profesionalno savjetovanje smještena je na prostoru sveučilišta, u zgradama uprave ili fakulteta, ili u sklopu sveučilišnih kampusa (primjerice u zgradama u kojima su smješteni studenti).

Što se tiče organizacijske strukture, službe za profesionalno savjetovanje uglavnom su odgovorne rektorima ili njihovim zamjenicima. U nekim slučajevima sudjeluju u aktivnostima promidžbe sveučilišta, a na manjim se sveučilištima (kao što su privatna sveučilišta) bave i upisom novih studenata.

Mnoge službe za profesionalno savjetovanje u potpunosti financiraju sveučilišta. U nekim slučajevima službe ostvaruju određen prihod od poslodavaca (na primjer organiziranjem sajмова karijera), no to su u prosjeku mali iznosi, i u velikoj mjeri ovise o geografskom položaju sveučilišta i gospodarskoj situaciji u regiji. Od 2005. godine neke bi službe za profesionalno savjetovanje mogle biti uključene u programe financiranja Europske unije u sklopu Europskog socijalnog fonda (ESF), što ujedno predstavlja veliku priliku, ali i velik dodatni posao (u smislu birokracije i računovodstva).

Prema novom Zakonu o promicanju zapošljavanja, svaka ustanova koja se bavi profesionalnim savjetovanjem ili distribucijom ponuda za zapošljavanje mora biti registrirana u područnom vladinom uredu. Službe za profesionalno savjetovanje ispunjavaju taj uvjet. Ipak, ovaj propis predstavlja i dodatan teret kada se radi o podnošenju izvješća, jer su njime službe za profesionalno savjetovanje obvezne podnositi opsežna godišnja izvješća sa statističkim podacima o broju klijenata (i njihovoj strukturi prema dobi i spolu), o kontaktima s poslodavcima, uspješnim zapošljavanjima, itd.

3.3.1. Poljska mreža službi za profesionalno savjetovanje

Oko 100 službi za profesionalno savjetovanje okupljeno je u Poljskoj mreži službi za profesionalno savjetovanje (u Poljskoj poznatoj kao OSBK), neformalnoj strukturi koja za cilj ima ostvarivanje suradnje među službama za profesionalno savjetovanje. Službe mogu postati njezinim članom nakon što se ustanovi da ispunjavaju sljedeće uvjete:

- djeluju na sveučilištu, a rad im je vezan uz zapošljavanje, savjetovanje i obrazovanje;
- posjeduju jasnu, održivu strukturu i imaju zaposleno osoblje;
- pokazuju volju za razmjenom iskustava i stajališta te za sudjelovanjem na godišnjim sastancima.

Sporazum OSBK-a 1997. godine potpisalo je devet tada aktivnih službi za profesionalno savjetovanje, koje od tada čine osnivački odbor. Danas svaka služba za profesionalno savjetovanje koja želi postati dijelom mreže mora prihvatiti standarde kvalitete OSBK-a, i mora je preporučiti stariji član OSBK-a (služba za profesionalno savjetovanje koja djeluje više od pet godina).

Od lipnja 2006. godine provodi se novi projekt koji financira Europski socijalni fond, a čiji je cilj ojačati spomenutu mrežu, međusobno povezati savjetnike službi za profesionalno savjetovanje, osigurati do 64 sata stručnog treninga na različitim područjima te sastaviti Kodeks poslovanja.

3.4. Službe za profesionalno savjetovanje u Poljskoj kao veza između visokog obrazovanja i tržišta rada

Načini rada i organizacijska struktura službi za profesionalno savjetovanje u Poljskoj utemeljeni su na britanskim primjerima i iskustvu, što nam je pomoglo da izbjegnemo brojne pogreške, inače tako česte u pokretanju novih aktivnosti. Međutim, treba naglasiti da su, iako su na najbolji mo-

gući način iskoristile dobra, već iskušana rješenja, sve poljske službe za profesionalno savjetovanje prilagođene potrebama i uvjetima u Poljskoj, te su stvoreni njihovi novi modeli.

Niže u tekstu navedeni su neki od načina na koje su službe za profesionalno savjetovanje u Poljskoj doprinijele razvoju visokog obrazovanja, kao i stvaranju veza između visokog obrazovanja i tržišta rada.

3.4.1. Promidžba sveučilišta

Službe za profesionalno savjetovanje postale su dijelom promidžbene strategije sveučilišta od trenutka kad je ugled nekog sveučilišta počeo ovisiti o tome mogu li njegovi studenti po završetku studija pronaći zanimljiv i dobro plaćen posao. Sveučilišta i ustanove visokog obrazovanja koje bi trebale djelovati pod uvjetima koje nameće slobodno tržište, moraju biti spremne na činjenicu da im opstanak ovisi o zadovoljstvu njihovih investitora. Popis investitora uključuje, primjerice, središnje i lokalne vlasti koje raspoređuju sredstva koja ostvaruju od poreznih obveznika, zatim studente ili njihove roditelje, kao i tvrtke koje ili financiraju sveučilišta, ili traže zaposlenike s određenim kvalifikacijama.

3.4.2. Na studenta usmjerena sveučilišta

Službe za profesionalno savjetovanje sastavni su dio razvojne strategije sveučilišne uprave koja je usmjerena na potrebe studenata. Studenti danas ne samo da moraju posjedovati potrebno znanje, već moraju raspolagati, i vještinama, i stručnim iskustvom koje potencijalni poslodavci traže, te moraju moći opstati na tržištu rada koje se neprestano mijenja. Danas, u vremenu nepovoljnih demografskih promjena, ustanove visokog obrazovanja u Europi svoje ponude moraju učiniti zanimljivima, a uz to potencijalne studente privući nudeći im „povoljne“ obrazovne uvjete.

3.4.3. Međunarodna suradnja sveučilišta

Službe za profesionalno savjetovanje dio su razvojne strategije sveučilišta koja žele biti doživljena kao ustanove s europskom dimenzijom, čiji bi studenti i zaposlenici trebali aktivno sudjelovati u znanstvenoj suradnji na europskoj i svjetskoj razini, te čiji bi se diplomirani studenti trebali moći nositi s konkurencijom na europskom tržištu rada. Na to je ujedno usmjerena primjena Bolonjske deklaracije na poljskim sveučilištima i drugim ustanovama visokog obrazovanja. Osim toga, kako bi dosegla primjeren položaj u europskom sustavu obrazovanja, sveučilišta moraju izvršiti prilagodavanje i ujednačavanje standarda rada sveučilišne administracije. Tome se doprinosi osnivanjem struktura poput ureda za međunarodne odnose i službi za profesionalno savjetovanje, koje na sličan način djeluju u većini europskih zemalja.

Poljske službe za profesionalno savjetovanje sudjeluju na brojnim međunarodnim projektima posvećenima profesionalnom savjetovanju i razvoju administracije sveučilišta i ustanova visokog obrazovanja (TEMPUS, Leonardo Da Vinci). Otkad je Poljska 2004. godine postala članicom Europske unije, službama za profesionalno savjetovanje otvorena je mogućnost dobivanja sredstava od Europskog socijalnog fonda.

3.4.4. Suradnja s tvrtkama

Uredi službi za profesionalno savjetovanje mjesta su na kojima poslodavci koji traže visokoobrazovane zaposlenike dobivaju profesionalnu uslugu, što uvelike pomaže ne samo međunarodnim korporacijama, već i srednje velikim i malim tvrtkama. Zahvaljujući službama za profesionalno savjetovanje moguće je ostvariti dugoročnu suradnju između tvrtki i sveučilišta.

3.5. Glavni ciljevi i zadaci službi za profesionalno savjetovanje u Poljskoj

Službe za profesionalno savjetovanje pružaju potporu studentima u trenutku njihovog prelaska iz sustava visokog obrazovanja na tržište rada. Savjetnici zaposleni u službama studentima daju stručne savjete i organiziraju tečajeve kako bi im pomogli u donošenju odluka o njihovoj budućnosti.

Još jedna važna uloga službi za profesionalno savjetovanje jest uspostavljanje kontakata s poslodavcima. Službe uspostavljaju spomenute kontakte kako bi prikupile ponude za zapošljavanje i informacije o zahtjevima poslodavaca na uvijek promjenjivom tržištu rada, kako bi promovirale sveučilište kao izvor visokokvalificirane radne snage, te stvorile veze između obrazovnog i poslovnog svijeta.

Aktivnosti službi za profesionalno savjetovanje odgovaraju zahtjevima njihovih klijenata: studenata, poslodavaca i sveučilišta.

Glavne aktivnosti su:

- profesionalno savjetovanje za studente i diplomirane studente,
- treninzi-radionice za studente,
- informacije o radnim mjestima i ponudama za stažiranja,
- prezentacije poslodavaca,
- sastanci s poslodavcima,
- sajmovi poslova (*job fairs*),
- informacije o poslodavcima, opisima poslova, stipendijama, treninzima za određene poslove, radu u inozemstvu, poslijediplomskim studijima,
- projekti povezani s profesionalnim usmjeravanjem.

3.6. Modeli službi za profesionalno savjetovanje (1): Služba za profesionalno savjetovanje na Sveučilištu Nikole Kopernika u Torunu (SNK)

Sveučilište: sa svojih 40.000 studenata na dva kampusa (Torun, Bydgoszcz), 14 odjela i 48 fakulteta, Sveučilište Nikole Kopernika (SNK) najveće je sveučilište u središnjoj Poljskoj.

Povijest: služba za profesionalno savjetovanje za studente i diplomirane studente SNK-a u Torunu prva je takva služba u Poljskoj, i trenutno jedan od najvećih ureda koji djeluje unutar Polj-

ske mreže službi za profesionalno savjetovanje. Služba je službeno otvorena u listopadu 1993. godine. U njeno osnivanje bili su uključeni ljudi i ustanove poput ravnatelja Službe za profesionalno savjetovanje na Sveučilištu u Hullu u Velikoj Britaniji, John C. Franks (počasni pokrovitelj i glavni konzultant Službe za profesionalno savjetovanje, kao i organizator treninga), zatim SNK u Torunu, Ministarstvo rada i socijalnih pitanja, poljski Nacionalni ured za rad, Područni ured za rad u Torunu i britanski Know How fond. Uz to, projekt je potpomoglo Veleposlanstvo Velike Britanije i British Council u Varšavi. Osoblje Službe je, zahvaljujući programu TEMPUS Europske unije, počinjalo pripremi trening u Poljskoj i Velikoj Britaniji.

Financiranje: u razdoblju 1993.-2005. godine Služba za profesionalno savjetovanje u Torunu financirana je i vođena na temelju sporazuma koji su potpisali SNK i Područni ured za rad u Torunu. 1993. godine obje su ustanove pristale u jednakom udjelu snositi troškove Službe za profesionalno savjetovanje i njenog osoblja. Postupno, financiranje Službe preuzelo je sveučilište, tako da danas Službu u cijelosti financira i vodi sveučilište. Sveučilište plaća osoblje Službe za profesionalno savjetovanje; štoviše, Služba prima godišnji proračun za troškove rada koji odobravaju rektor i blagajnik sveučilišta. Osim toga, za vrijeme trajanja akademske godine Služba ima mogućnost ostvarivanja dodatnih financijskih sredstava, u prvom redu organiziranjem sajma karijera te predstavljanjem različitih tvrtki na sveučilištu (tako ostvaren prihod čini 10%-15% cjelokupnog proračuna Službe).

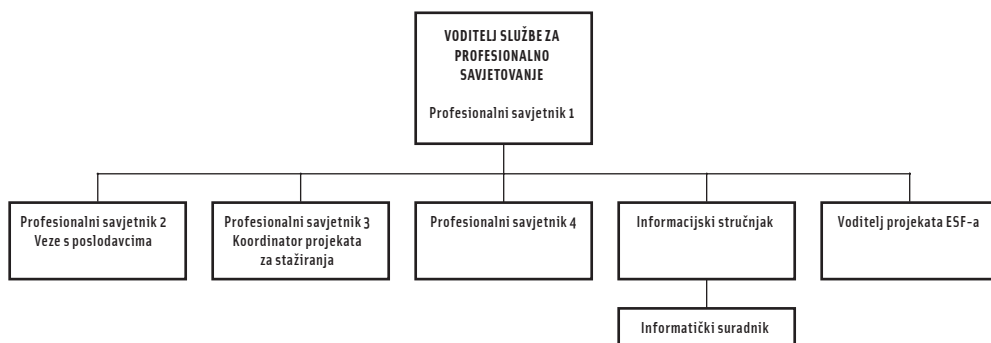
Služba za profesionalno savjetovanje ne naplaćuje svoje usluge, osim prezentacija tvrtki na sveučilištu i sajmovima karijera.

Službe za profesionalno savjetovanje na SNK-u u strukturi Sveučilišta: Služba za profesionalno savjetovanje čini samostalnu organizacijsku jedinicu unutar administrativne strukture Sveučilišta. Podređena je izravno Rektor za informacije i promociju i Upravitelju (Chancellor) Sveučilišta.

Osoblje: Služba za profesionalno savjetovanje na SNK-u je 1993. godine imala je tri zaposlenika. Danas, 2006. godine, ima ih sedam: pet ih radi puno radno vrijeme, jedna je osoba zaposlena kao voditelj projekata Europskog socijalnog fonda, a jedna u sklopu programa za trening Ureda za rad. Tijekom akademske godine Službi pomažu i studenti volonteri.

Većina našeg osoblja ima sveučilišnu diplomu iz područja poput pedagogije, sociologije itd. Osoblje sudjeluje na stručnim treninzima i poslijediplomskim studijima iz stručnog savjetovanja, upravljanja ljudskim resursima, psihologije, grupnog savjetovanja. Uz to, Služba za profesionalno savjetovanje surađuje s vanjskim trenerima i psiholozima (najčešće u okviru pojedinih projekata).

TABLICA 2. Organizacijska struktura službe za profesionalno savjetovanje na SNK-u

Smještaj: 1993. godine Služba za profesionalno savjetovanje bila je smještena u dvjema prostorijama na posljednjem katu jednog od sveučilišnih odjela. Međutim, da bi se ured učinilo pristupačnijim, 2000. godine premješten je na kampus.

Danas je Služba za profesionalno savjetovanje smještena u središtu kampusa (u jednom od studentskih domova) i obuhvaća 140 četvornih metara. Sastoji se od četiri prostorije za pojedinačno savjetovanje, prostorije za informiranje te prostorije za radionice.

Oprema: Računala: devet osobnih računala (dva za klijente i sedam za osoblje), jedno prijenosno računalo; sva računala imaju pristup internetu. Ostalo: fotokopirni stroj, multimedijalni projektor, televizijski aparat, video i prijenosni kazetofon.

Računalni sistemi koji pomažu radu Službe za profesionalno savjetovanje:

- baza podataka svih studenata i diplomiranih studenata koji su bili na razgovoru sa savjetnikom o svojoj karijeri. Oni putem elektroničke pošte primaju obavijesti o ponudama za radna mjesta i stručnu izobrazbu (obavijesti se šalju putem računalnog programa koji su stvorili stručnjaci za informacijske tehnologije sa sveučilišta);
- računalni kalendar u koji unosimo sve sastanke studenata sa savjetnicima, kao i podatke o radionicama i drugim aktivnostima Službe za profesionalno savjetovanje.

Opća obilježja i aktivnosti službe za profesionalno savjetovanje na SNK-u:

Služba za profesionalno savjetovanje na SNK-u u prvom je redu usmjerena na pojedinačno savjetovanje, i djeluje s pretpostavkom da je profesionalno usmjeravanje studenata njezina najvažnija zadaća. Dužnosti vezane uz savjetovanje podijeljene su prema pojedinim sveučilišnim odjelima. Svaki se savjetnik specijalizira za profesionalno područje i dio tržišta rada važan za studente i diplomirane studente određenog fakulteta (svaki je savjetnik zadužen za određeni fakultet).

Osoblje Službe organizira radionice na kojima studenti uče kako se predstaviti potencijalnim poslodavcima. Organiziraju i prezentacije poslodavaca na sveučilištu, sajmove poslova (*job fairs*) i treninge za studente.

Služba za profesionalno savjetovanje pomaže studentima u stjecanju profesionalnog iskustva, koje je jedan od osnovnih zahtjeva većine poslodavaca, a koje u sveučilišnim nastavnim programima često nedostaje. Služba koordinira izborni program stručne izobrazbe za studente i pomaže im stupiti u kontakt s ustanovama koje traže volontere.

Davanje informacija o ponudama za zapošljavanje i mogućnostima izobrazbe u Poljskoj i inozemstvu važan je dio rada Službe; ponude radnih mjesta odmah se putem elektroničke pošte šalju studentima i diplomiranim studentima čiji se kontakti nalaze u bazi podataka Službe za profesionalno savjetovanje.

Služba za profesionalno savjetovanje sudjeluje u nacionalnim i međunarodnim projektima vezanima uz profesionalno savjetovanje za osobe s visokim obrazovanjem. Također provodi projekte koje financira Europski socijalni fond.

Služba za profesionalno savjetovanje na SNK-u u brojevima (2005. godina)

- **Informacijski pult:** imao je sveukupno 12.652 klijenata. Osoblje službe za profesionalno savjetovanje telefonom je odgovorilo na upite ili savjetovalo 5808 klijenata.
- **Pojedinačno savjetovanje:** naši su savjetnici održali 1556 razgovora vezanih uz profesionalno savjetovanje. Uz to, 669 osoba došlo je na savjetovanje koje ne zahtijeva prethodnu najavu.
- **Radionice koje je organiziralo osoblje Službe za profesionalno savjetovanje:** 49 radionica na kojima je sudjelovalo 435 osoba.
- **Sajmovi poslova i izobrazbe:** regionalne i nacionalne tvrtke i ustanove sudjelovale su na našim sajmovima poslova i izobrazbe (*Job and training fairs*) održanima u travnju 2005. godine. Posjetilo ih je više od 1000 studenata.
- **Radionice i prezentacije tvrtki tijekom akademske godine:** u studenom 2005. godine organizirali smo seriju radionica i prezentacija pod naslovom „*Milkround-early recruitment*“ (*Milkround*-rano zapošljavanje diplomiranih studenata), čiji je cilj bio pomoći studentima i poslodavcima koji se već tijekom jeseni žele pripremiti za proces zapošljavanja. Na sastancima s poslodavcima (6 tvrtki) sudjelovalo je 288 studenata i diplomiranih studenata. Uz to je Služba za profesionalno savjetovanje predstavnike tvrtki pozvala da održe radionice i prezentacije studentima tijekom cijele akademske godine. Čak je 13 tvrtki prihvatilo naš prijedlog. 328 osoba sudjelovalo je na radionicama i prezentacijama.
- **Dostupna radna mjesta / Dostupna dodatna izobrazba:** osoblje Službe za profesionalno savjetovanje prikuplja informacije o dostupnim radnim mjestima i mogućnostima stručne izobrazbe u Poljskoj (uglavnom u regiji Kujawsko-Pomorskie). S tvrtkama i ustanovama u Torunu i okolnom području potpisali smo godišnje grupne i pojedinačne ugovore o stručnoj izobrazbi za više od 600 studenata.

3.7. Modeli službi za profesionalno savjetovanje (2): Služba za profesionalno savjetovanje na Tehničkom sveučilištu u Krakovu (TSK)

Sveučilište: Tehničko sveučilište u Krakovu (TSK) osnovano je 1945. godine i ima više od 17.000 studenata na sedam fakulteta (arhitekture, građevinarstva, ekoinženjerstva, elektrotehnike i računarstva, strojarstva, primijenjene fizike te računalnog oblikovanja).

Povijest: Služba za profesionalno savjetovanje na TSK-u osnovana je 1997. godine sredstvima dobivenima putem projekta potpomognutog kroz program TEMPUS, s pet zaposlenika (troje je zapošljavalo Sveučilište, a dvoje Područni ured za rad) koje su za rad pripremili britanski i nizozemski stručnjaci.

Financiranje: u razdoblju 1997.-2000. godine financiranje Službe za profesionalno savjetovanje na TSK-u organizirano je sporazumom o podjeli troškova i osoblja kojeg su potpisali TSK i Područni ured za rad u Krakovu (troje zaposlenih plaćao je TSK, a dvoje Ured za rad). 2000. godine financiranje Službe za profesionalno savjetovanje preuzelo je Sveučilište, a osoblje je smanjeno za jednu osobu. Sveučilište plaća sve troškove vezane uz rad Službe (plaće zaposlenika, prostorije, troškove telefona i pošte). Služba za profesionalno savjetovanje TSK-a ostvaruje i dodatna financijska sredstva organiziranjem sajмова karijera, naplaćivanjem naknade za prezentacije koje tvrtke održavaju na sveučilištu, sudjelovanjem na natječajima za dodjelu vladinih sredstava, kao i sredstava Europske unije za projekte vezane uz profesionalno savjetovanje (Ijob, Leonardo Da Vinci, TEMPUS, ESF), te organiziranjem tečajeva za profesionalne savjetnike (oko 10%-15% cijelog proračuna). Godišnji proračun Službe za 2005. godinu iznosio je oko 70.000 eura.

Služba za profesionalno savjetovanje na TSK-u u sveučilišnoj strukturi: od 1997. godine Služba je smještena unutar Rektorovog ureda, te je odgovarala prvo Rektor, a zatim Zamjeniku rektora za regionalne i međunarodne odnose. Od srpnja 2006. godine novi Zakon o visokom obrazovanju zahtijeva odvajanje akademskih i neakademskih struktura na sveučilištu, pri čemu su prve u nadležnosti Rektora, a druge Upravitelja (*Chancellor*) (novouvedena funkcija na državnim ustanovama visokog obrazovanja). Služba za profesionalno savjetovanje na TSK-u odgovara Upravitelju (*Chancellor*).

Osooblje: trenutno u Službi za profesionalno savjetovanje na TSK-u radi šest osoba (četiri puno radno vrijeme i dvije honorarno), jedan koordinator projekata Europskog socijalnog fonda (puno radno vrijeme), te administrator internetske stranice i baze podataka (honorarno). Savjetnici su obrazovani na području psihologije i sociologije.

Smještaj: Služba za profesionalno savjetovanje na TSK-u smještena je na glavnom kampusu, u prizemlju, na pristupačnom mjestu. Sastoji se od dvije prostorije za osoblje i jedne za održavanje tečajeva koja može primiti 15 osoba i ima površinu od oko 100 četvornih metara.

Oprema: četiri računala za osoblje, tri pisača, dva prijenosna računala, multimedijalni projektor, kamera, fotokopirni stroj, riso digitalni umnoživač (za veći broj primjeraka dokumenata) i video.

Opća obilježja i aktivnosti Službe za profesionalno savjetovanje na TSK-u: aktivnosti Službe usmjerene su na informiranje (uglavnom putem internetskih resursa, kao što je *Newsletter*) i tečajeva, s manjim naglaskom na pojedinačno profesionalno savjetovanje. Takvo usmjerenje proizlazi iz specifičnih okolnosti sveučilišta, odnosno specifičnih potreba studenata, koji se tijekom studija pripremaju za specijalizirane poslove, a ono što im u nekim slučajevima nedostaje jesu

strukturirane informacije o tržištu rada, kao i razvoj društvenih vještina i sposobnosti. Služba za profesionalno savjetovanje TSK-a također istražuje izgleda diplomiranih studenata prilikom zapošljavanja, a rezultati tih istraživanja se koriste u promidžbi sveučilišta.

3.7.1. Glavne aktivnosti

Informacijski centar: Služba za profesionalno savjetovanje na TSK-u pruža informacije o dostupnim radnim mjestima putem oglasnih mjesta koje ima na sveučilištu, ili ih prosljeđuje izravno studentima/diplomiranim studentima čije kontakte ima u bazi podataka (putem interneta, telefona ili elektroničke pošte).

Služba ima i knjižnicu otvorenu studentima u kojoj mogu pronaći publikacije s informacijama o traženju radnog mjesta, opise poslova, podatke o tvrtkama u regiji ili čitavoj Poljskoj, kao i o mogućnostima daljnjeg obrazovanja (informacije o poslijediplomskim studijima, tečajevima menadžmenta, studiranju u inozemstvu, stipendijama itd.).

Obrazovni centar: Služba za profesionalno savjetovanje TSK-a organizira tečajeve i radionice za studente (koje ne naplaćuje) vezane uz teme poput:

- prezentacijskih vještina
- pripremanja dokumenata za poslodavce
- komunikacijskih vještina
- prezentacije sebe samih (uz upotrebu videokamera).

Dva puta godišnje organiziramo dvodnevni tečaj pod nazivom „INTRO“ (uvod u tržište rada), na kojem predavanja i radionice pripremaju i vode stručnjaci iz gospodarskog sektora (ljudi koji upravljaju ljudskim resursima, menadžeri i dr.). Služba za profesionalno savjetovanje TSK-a također organizira tečajeve koji su obavezan dio sveučilišnih kolegija, kao na primjer tečaj o prezentacijama (15 sati) ili govorništvo (15 sati). Organiziraju se u dvije grupe od po 20 osoba.

Služba savjetovanja: Studenti u bilo kojem trenutku studija mogu doći na pojedinačno savjetovanje o svojim mogućnostima zapošljavanja. Osim sastanka s profesionalnim savjetnikom, mogu doći na psihološko testiranje, razgovor o vještinama planiranja karijere itd.

Kontakti s tvrtkama - zapošljavanje studenata: Službe za profesionalno savjetovanje redovito kontaktiraju tvrtke u potrazi za informacijama o slobodnim radnim mjestima, prilikama za stažiranje i zapošljavanje, te trenutnim zahtjevima tržišta rada. Informacije o slobodnim radnim mjestima šalju se studentima, a tvrtkama se ne naplaćuje naknada za prosljeđivanje informacija o njihovim radnim mjestima. U nekim slučajevima postoje posebni financijski sporazumi između Službe i poslodavaca, vezani uz promotivne akcije, prezentacije tvrtki, organizaciju aktivnosti vezanih uz pronalaženje novih zaposlenika (uz korištenje prostora Službe) te sajmove poslova (*job fairs*) (koji se svake godine održavaju u proljeće i jesen).

Istraživanja - ankete: Služba se bavi Istraživanjem izgleda studenata prilikom zapošljavanja (anketiranjem).

Služba za profesionalno savjetovanje na TSK-u u brojevima (2005. godina)

- **Broj posjetitelja:** oko 7000 u Službi, 30.000 posjeta internetskoj stranici mjesečno i 5000 registriranih korisnika.
- **Pojedinačno savjetovanje:** održano je 205 razgovora o karijernim mogućnostima.
- **Radionice koje organizira osoblje Službe za profesionalno savjetovanje:** 2005. godine organizirano je 65 radionica na kojima je sveukupno sudjelovalo 1500 osoba.
- **Sajmovi poslova (*job fairs*):** organizirana su dva takva sajma-proljetni sajam za inženjere (na gradskoj razini) s 38 tvrtki i 5000 posjetitelja; i jesenski (na sveučilišnoj razini), s 25 poslodavaca i 300 posjetitelja.
- **Radionice i prezentacije tvrtki tijekom akademske godine:** 20 tvrtki.

4.

Potreba studenata za službama za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima: rezultati istraživanja i izviješće

Danijela Dolenc, Iris Marušić i Saša Puzić

Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja, Institut za društvena istraživanja, Hrvatska

4.1. Uvod

4.1.1. Cilj istraživanja

Jedna od ključnih aktivnosti u sklopu TEMPUS projekta „CAREER: Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj“ bila je istražiti trenutno zadovoljstvo studenata informacijama o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome, te potom izraditi procjenu potrebe za uvođenjem posebnih, na studente usmjerenih službi na hrvatska sveučilišta, čime bi se postojeća situacija mogla popraviti. Iz tog je razloga provedena anketa među studentima druge i četvrte godine na šest javnih sveučilišta u Hrvatskoj. Uz to, održan je niz neformalnih razgovora s relevantnim zainteresiranim stranama kako bi se stekao dojam o stupnju osviještenosti unutar sveučilišnog sustava o potrebi za razvojem gore spomenutih službi za studente na sveučilištu.

U odnosu na opći cilj projekta-predlaganje modela za uvođenje službi za profesionalno savjetovanje na hrvatska sveučilišta-rezultati istraživanja su važni jer bi se prijedlozi modela službi trebali temeljiti na činjenicama koje upravo rezultati istraživanja otkrivaju. Terensko istraživanje

je provedeno u razdoblju od siječnja do ožujka 2006., a analiza podataka i izrada izviješća od travnja do kraja svibnja iste godine.

4.1.2. Plan istraživanja i metodologija

Istraživanje je provedeno na svih **šest javnih sveučilišta u Hrvatskoj** koja su pristala sudjelovati u studiji. Javna su sveučilišta još uvijek jedine ustanove u Hrvatskoj na kojima studenti mogu steći sveučilišnu diplomu, za razliku od stručnih diploma koje mogu steći i na drugim javnim ili privatnim školama visokog obrazovanja. Ova se studija usredotočila isključivo na šest javnih sveučilišta: Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Osijeku, Sveučilište u Rijeci, Sveučilište u Zadru i Sveučilište u Dubrovniku. Istraživanje se sastojalo od dva segmenta:

- **upitnika** kojeg su ispunjavali studenti;
- **razgovora** s voditeljima županijskih ureda Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u svakom sveučilišnom središtu, voditeljima županijskih ureda Hrvatske gospodarske komore, preorektorima za studentska pitanja na svakom sveučilištu te voditeljima sveučilišnih studentskih centara.

Anketa je većinom sadržavala pitanja zatvorenog tipa, pri čemu se od studenata tražilo da odaberu neke od ponuđenih odgovora. Što se tiče načina provođenja ankete, istraživači su s pojedinim odjelima ili školama unutar navedenih šest sveučilišta unaprijed dogovorili svoj dolazak na početku predavanja kako bi studente zamolili da ispune upitnik. Studenti su o općem cilju projekta dobili tek osnovne informacije kako bi se smanjila njihova pristranost pri odgovaranju. Ispunjavanje upitnika trajalo je otprilike deset minuta. Važno je reći da je ovakav način prikupljanja odgovora značio da su uključeni samo studenti koji su došli na predavanje-uzorak studenata stoga nije sastavljen tako precizno kao što bi to bilo moguće da je svaki od studenata odabran pojedinačno, prema određenoj skupini osobina. Međutim, imajući na umu veličinu uzorka i vremensko ograničenje, precizniji odabir nije bio moguć. Ako razmišljamo o mogućem utjecaju strukture uzorka na rezultate, s obzirom na to da su uključeni samo studenti koji su došli na predavanje, moguće je da je uključeno više aktivnih i zainteresiranih studenata nego što bi ih bilo zastupljeno u ukupnoj studentskoj populaciji.

Ukupan broj ispitanika bio je **1269**. Broj ispitanika po sveučilištu utvrđen je proporcionalno udjelu broja studenata tog sveučilišta u ukupnom broju studenata svih šest sveučilišta. Na temelju broja studenata u akademskoj godini 2004./2005., Zagreb predstavlja 50,98% ukupne studentske populacije u Hrvatskoj, Split 19,31%, Osijek 12,25%, Rijeka 12,29%, Zadar 3,96% i Dubrovnik 1,18%. Kako bi se uzorak učinilo reprezentativnim za manja sveučilišta poput Zadra i Dubrovnika, postoci su pomaknuti u njihovu korist kako bi se dosegao broj od najmanje 100 ispitanika po sveučilištu. Stoga je raspored broja ispitanika koji su ispunili upitnik po sveučilišnom središtu sljedeći: Zagreb 525, Split 219, Osijek 160, Rijeka 177, Zadar 100 i Dubrovnik 90¹.

Studenti koji su ispunili upitnik dijele se na dvije podskupine: studente druge i studente četvrte godine studija. Od 1269 studenata koji su ispunili upitnik, 63,6% je bilo na drugoj, a 36,4%

¹ Iako je studentima podijeljeno 100 upitnika, samo ih je 90 vraćeno.

na četvrtoj godini studija. Odabirom takvog sastava studenata željelo se utvrditi postoje li, s obzirom na to je li riječ o studentima druge ili četvrte godine, razlike u informiranosti studenata i izvorima iz kojih dobivaju informacije, te postoje li razlike u njihovim potrebama za informacijama i profesionalnim savjetovanjem.

U upitniku je od studenata zatraženo da na ljestvici od četiri boda (u rasponu od „vrlo korisno“/„zadovoljni“ do „nije korisno“/„nezadovoljni“) ocijene, ili svoje zadovoljstvo, ili korisnost pojedinih aktivnosti koje bi organizirala potencijalna služba za profesionalno savjetovanje na njihovom sveučilištu. Pojmove uključene u upitnik odabrao je istraživački tim na temelju analize postojećih praksi službi za profesionalno savjetovanje u europskim zemljama partnerima na projektu, Poljskoj i Velikoj Britaniji. Istraživački je tim na temelju aktivnosti koje organiziraju već postojeće službe za profesionalno savjetovanje sastavio popis aktivnosti, a zatim od studenata zatražio da ocijene njihovu korisnost. Slično, od studenata se tražilo da ocijene korisnost pojedinih tečajeva i radionica koje bi mogla organizirati potencijalna služba za profesionalno savjetovanje. I taj je popis sastavljen na temelju istraživanja internetskih stranica i drugih dostupnih materijala posvećenih aktivnostima već postojećih službi za profesionalno savjetovanje.

Razgovori sa zainteresiranim stranama održavali su se u isto vrijeme dok su studenti ispunjavali upitnik, u razdoblju između siječnja i ožujka 2006. Svim su ispitanicima postavljene iste dvije skupine pitanja:

- mogućnosti da se na pojedinom sveučilištu osnuje na studente usmjerena služba čija bi svrha bila informirati i savjetovati studente o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome;
- s obzirom na činjenicu da hrvatski sustav visokog obrazovanja prolazi kroz značajnu reformu usklađivanja sa smjericama Bolonjskog procesa, od svih je ispitanika zatraženo da iznesu svoje viđenje posljedica, koje će reforme u sklopu Bolonjskog procesa imati na tržište rada za visokoobrazovane osobe.

4.1.3. Organizacija izvješća

U izvješću se najprije iznose rezultati studentskog upitnika s naglaskom na svako sveučilište zasebno, kao i na ukupni uzorak (koji predstavlja ukupnu studentsku populaciju Hrvatske). Nakon toga, izvješće donosi sažetak rezultata održanih razgovora, te završava zaključcima istraživanja.

U prvom se dijelu izvješća analizira zadovoljstvo studenata informacijama o budućim profesionalnim mogućnostima koje su im trenutno dostupne na sveučilištu, te se istražuju izvori informacija koje studenti imaju o profesionalnim mogućnostima nakon stjecanja diplome.

U drugom se dijelu izvješća donose studentske procjene korisnosti niza aktivnosti koje bi mogle organizirati tipične službe za profesionalno savjetovanje.

Treći se dio izvješća usredotočuje na moguće teme tečajeva i radionica koje organiziraju službe za profesionalno savjetovanje, kako bi se dobile što detaljnije informacije o potrebama studenata.

Na kraju, četvrti dio izvješća donosi zapažanja prikupljena kroz neformalne razgovore s relevantnim zainteresiranim stranama.

4.2. 1. Dio: Procjena studenata o informacijama o karijeri i zapošljavanju koje su im trenutno dostupne na sveučilištu

Pitanja u prvom dijelu upitnika bila su namijenjena procjeni trenutnog stanja na sveučilištima iz dva važna gledišta:

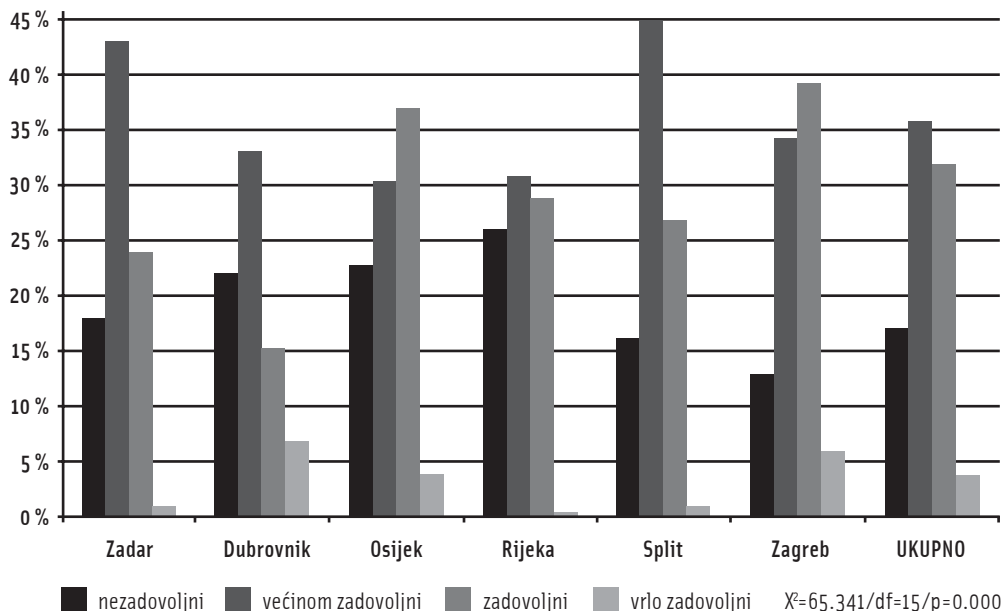
- zadovoljstvo studenata dostupnošću i kvalitetom informacija o nizu tema koje se tiču zapošljavanja nakon stjecanja diplome;
- otkrivanje najvažnijih izvora informacija za studente, s naglaskom na tome dobivaju li informacije od „institucionalnih“ izvora (sveučilište, odsjek, sveučilišne internetske stranice), „dodatnih“ izvora (studentske udruge) ili neslužbenih izvora (obitelj, drugi studenti, pojedini zaposlenici fakulteta).

Kako je već spomenuto, od studenata je zatraženo da ocijene svoje zadovoljstvo različitim aspektima dostupnosti i/ili kvalitetom informacija na ljestvici od četiri boda, u rasponu od „vrlo zadovoljni“ do „potpuno nezadovoljni“.

4.2.1. Dio A

Kada je riječ o zadovoljstvu studenata dostupnošću i kvalitetom informacija o nizu tema koje se tiču zapošljavanja nakon stjecanja diplome, dijagrami koji slijede usporedno prikazuju podatke za svako od šest hrvatskih sveučilišta, kao i za cijelu studentsku populaciju.

TABLICA 1. Zadovoljstvo studenata informacijama koje dobivaju na sveučilištu o ponudama za zapošljavanje nakon stjecanja diplome

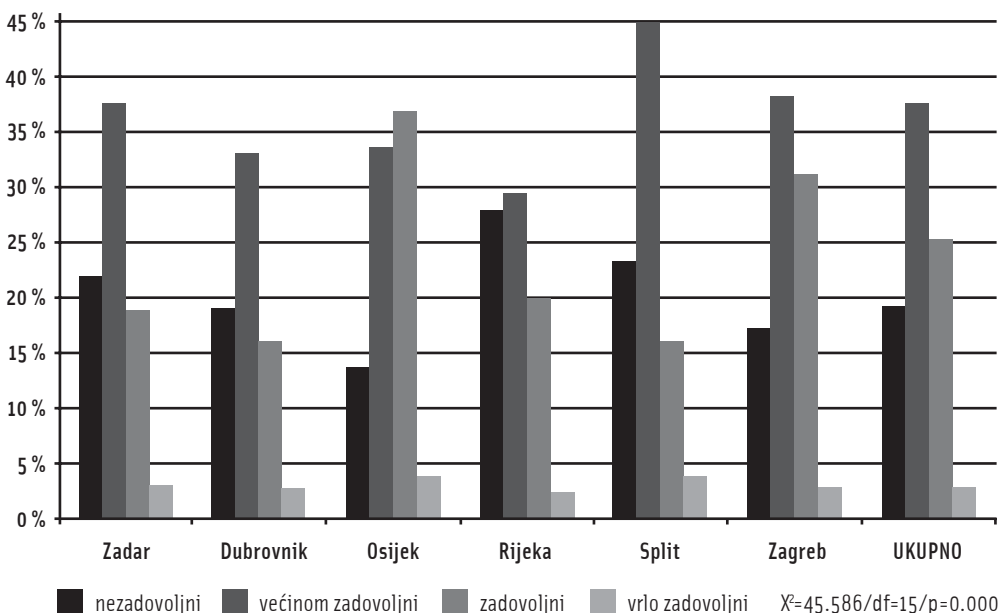
Prema rezultatima, 31,8% studenata u Hrvatskoj zadovoljno je informacijama koje dobivaju na sveučilištu o ponudama za zapošljavanje nakon stjecanja diplome, a 3,7% vrlo je zadovoljno. 52,6% studenata pretežno je ili potpuno nezadovoljno.

Udio od 35,5% zadovoljnih ili vrlo zadovoljnih studenata pomalo je iznenađujući rezultat s obzirom na to da je, zbog činjenice da su studentima trenutno dostupne ograničene informacije o karijeri i zapošljavanju, pretpostavka bila da studenti takve informacije ne dobivaju na sveučilištu. Važan čimbenik koji treba utvrditi kako bi se mogli donijeti zaključci o ovom pitanju bit će analiza izvora informacija na sveučilištu, što je izneseno u Dijelu B ovog izvješća.

Važan je nalaz i činjenica da, u usporedbi s ostala četiri sveučilišta, Sveučilište u Zagrebu i Sveučilište u Osijeku imaju veći postotak studenata zadovoljnih informacijama o ponudama za zapošljavanje koje dobivaju na sveučilištu. Osijek ima 40% zadovoljnih i vrlo zadovoljnih studenata, Zagreb 45% zadovoljnih i vrlo zadovoljnih studenata, dok sveučilišta u Splitu, Rijeci, Zadru i Dubrovniku imaju između 20% i 30% zadovoljnih i vrlo zadovoljnih studenata. Vezano uz situaciju u Zagrebu, može se pretpostaviti da studenti tamo imaju povećan pristup informacijama zbog činjenice da grad Zagreb ima najveće tržište rada za visokoobrazovane osobe. Što se tiče Osijeka, s obzirom na to da njega ne obilježava snažno i rastuće tržište rada, moguće bi objašnjenje za veći udio zadovoljnih studenata mogla biti kvaliteta ustanova, ili-preciznije-postojeći uredi na Sveučilištu. Ovu ćemo pretpostavku dalje istražiti u Dijelu B ovog izvješća, gdje se ispituju izvori informacija studenata.

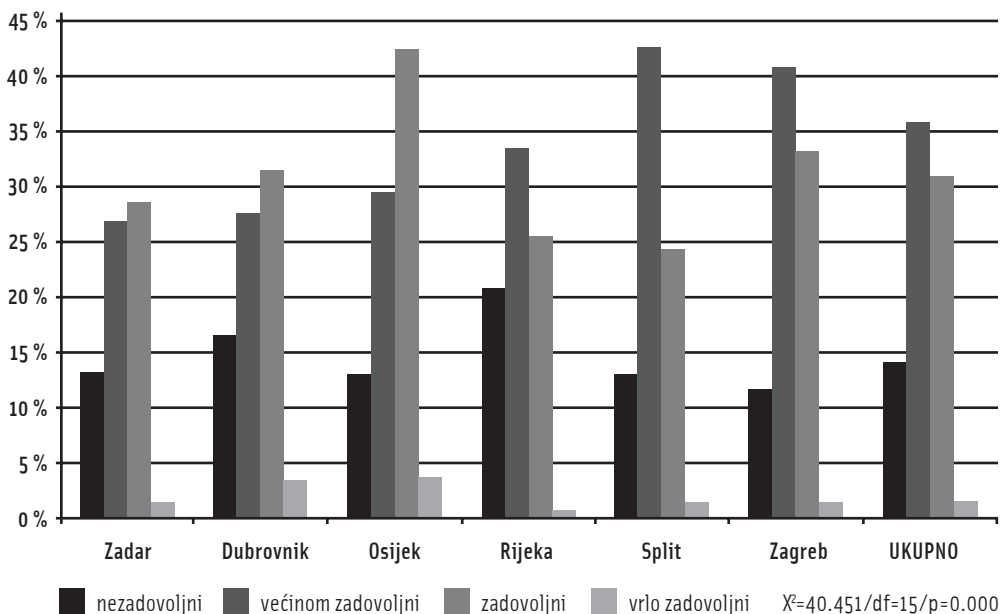
Važna dimenzija poznavanja tržišta rada jest svijest o tome kakvi su profili zaposlenika i koja zanimanja traženi. Ovdje rezultati za hrvatsku studentsku populaciju pokazuju da je tek nešto više od polovice studenata, 56,4%, pretežno ili potpuno nezadovoljno sadašnjom situacijom.

TABLICA 2. Zadovoljstvo studenata informacijama koje dobivaju na sveučilištu o tržištu rada i potrebama za određenim profilima radnika

Promatrajući razlike među sveučilištima, Osijek se ističe s 40,6% zadovoljnih i vrlo zadovoljnih studenata, a slijedi Zagreb s 33,6%. Ovakav je nalaz očekivan, s obzirom na to da potvrđuje zaključke donesene u prvom dijelu, posvećenom procjeni zadovoljstva studenata informacijama o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome. Ostala četiri sveučilišta također imaju slične rezultate, u rasponu 19%-22,5% zadovoljnih i vrlo zadovoljnih studenata.

TABLICA 3. Zadovoljstvo studenata informacijama koje dobivaju na sveučilištu o znanju i vještinama potrebnima za određenu vrstu poslova

U Tablici 3. prikazani su odgovori na pitanje kojim se pokušalo procijeniti koliko se informiranimi studenti osjećaju o vrsti znanja i vještina koje će poslodavci od njih očekivati za pojedinu vrstu posla; drugim riječima, misle li da znaju što poslodavci traže. 49,4% hrvatskih studenata potpuno je ili djelomično nezadovoljno informacijama koje posjeduju o zahtjevima i očekivanjima poslodavaca.

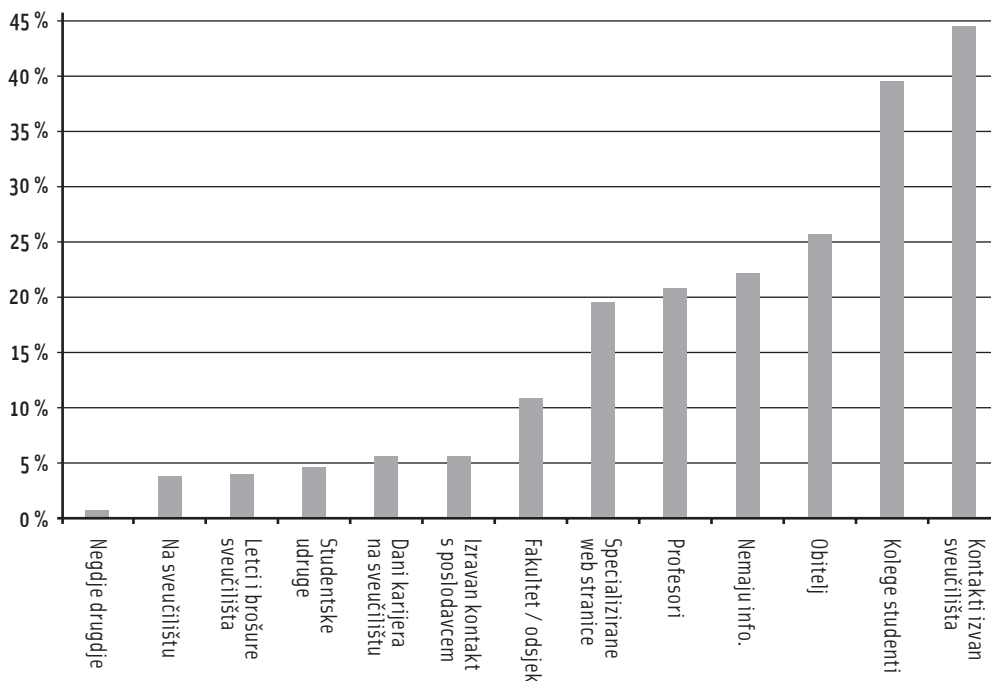
Promatrajući razlike na razini sveučilišta, Osijek se opet ističe s 46,5% zadovoljnih i vrlo zadovoljnih studenata, dok ostala sveučilišta imaju 25%-35% zadovoljnih i vrlo zadovoljnih studenata.

Ukratko, nešto više od polovice hrvatskih studenata nezadovoljno je informacijama koje posjeduju o sve tri ispitane teme: informacijama o ponudama za zapošljavanje nakon stjecanja diplome, informacijama o profilima i zanimanjima traženima na tržištu rada, te informacijama o vrsti znanja i vještina koje poslodavci očekuju od diplomiranih studenata.

4.2.2. Dio B

U ovom ćemo dijelu dati pregled izvora informacija dostupnih hrvatskim studentima o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome. U upitniku je studentima ponuđeno da na popisu od 13 mogućih izvora informacija o mogućnostima zapošljavanja odaberu najvažnije. Važno je napomenuti da su studenti mogli odabrati onoliko broj izvora informacija koliko su ih smatrali važnima.

TABLICA 4. Izvori informacija hrvatskih studenata o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome - navedeni prema važnosti

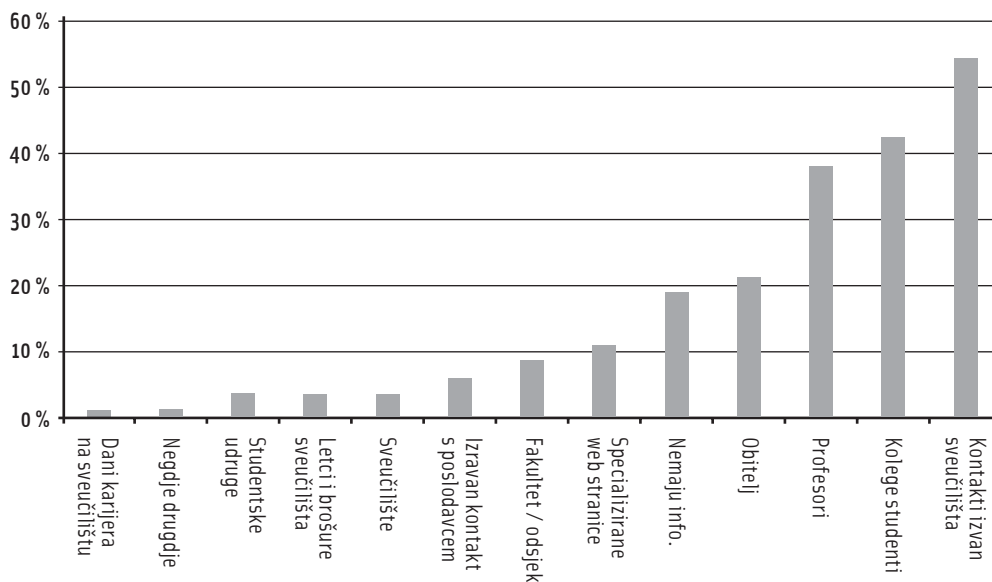
Tablica 4. pokazuje da studenti većinu informacija dobivaju od kombinacije različitih izvora na sveučilištu (kolege i profesori) i izvan sveučilišta (obitelj i drugi kontakti izvan sveučilišta). 43,9% hrvatskih studenata informacije dobiva od kontakata izvan sveučilišta, 39,4% od drugih studenata, 25,8% od obitelji i 20,9% od profesora.

S druge strane, „institucionalni“ izvori informacija relativno su rijetki: 2,8% studenata informacije dobiva od sveučilišnih ureda poput rektorovog ureda, 3,1% putem letaka i brošura koje izdaje sveučilište, a 11% od ureda na svojoj školi/odsjeku (kao što je npr. informacijski centar, internetska stranica ili studentska služba).

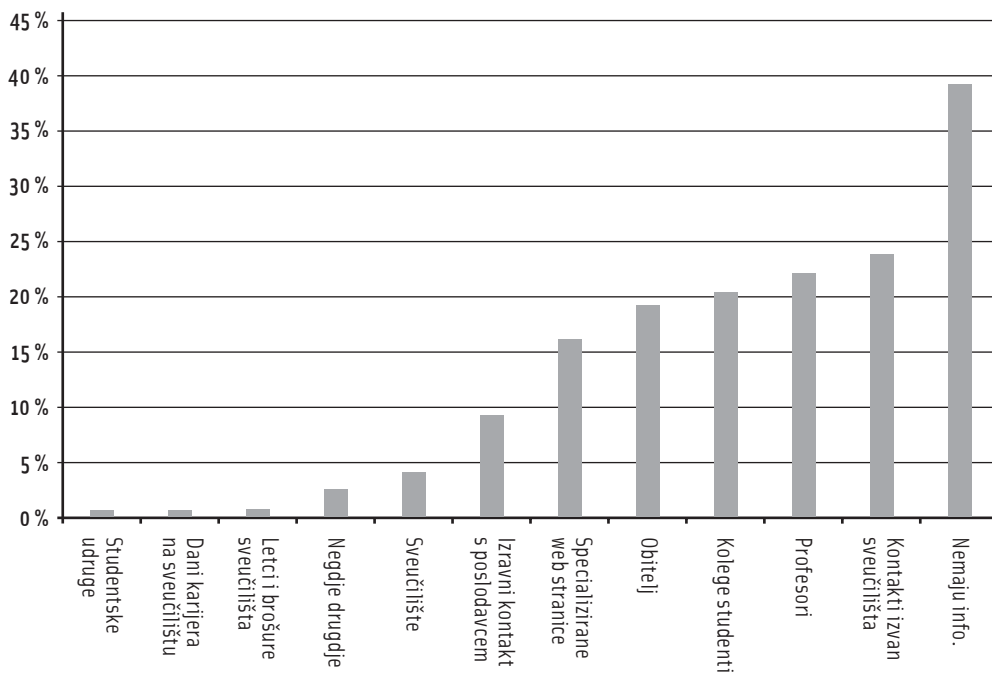
Na kraju, važno je reći da **22,1%** hrvatskih studenata kaže da nema nikakav izvor informacija o prilikama za zapošljavanje nakon stjecanja diplome.

Sljedeće tablice prikazuju izvore informacija o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome pojedinačno za svako sveučilište.

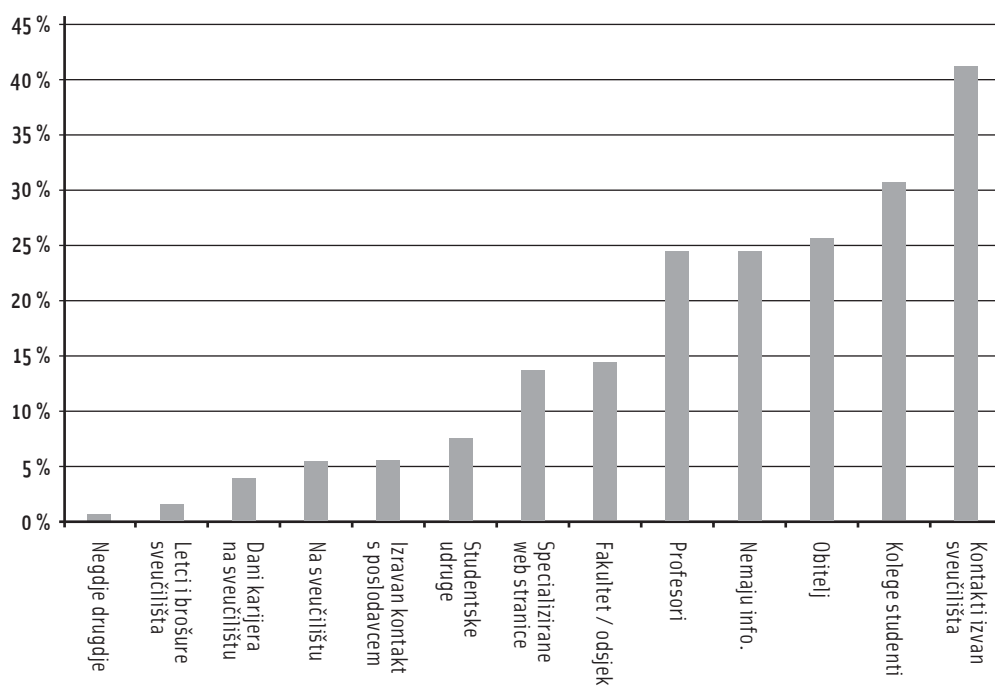
TABLICA 5. Izvori informacija o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome na Sveučilištu u Zadru - navedeni prema važnosti

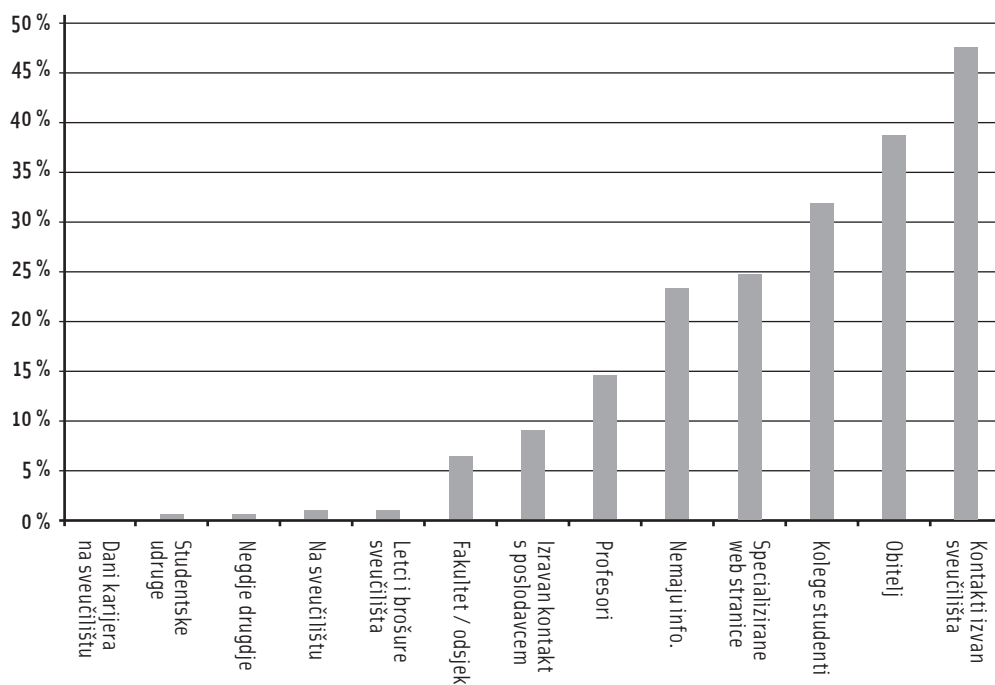
TABLICA 6. Izvori informacija o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome na Sveučilištu u Dubrovniku - navedeni prema važnosti

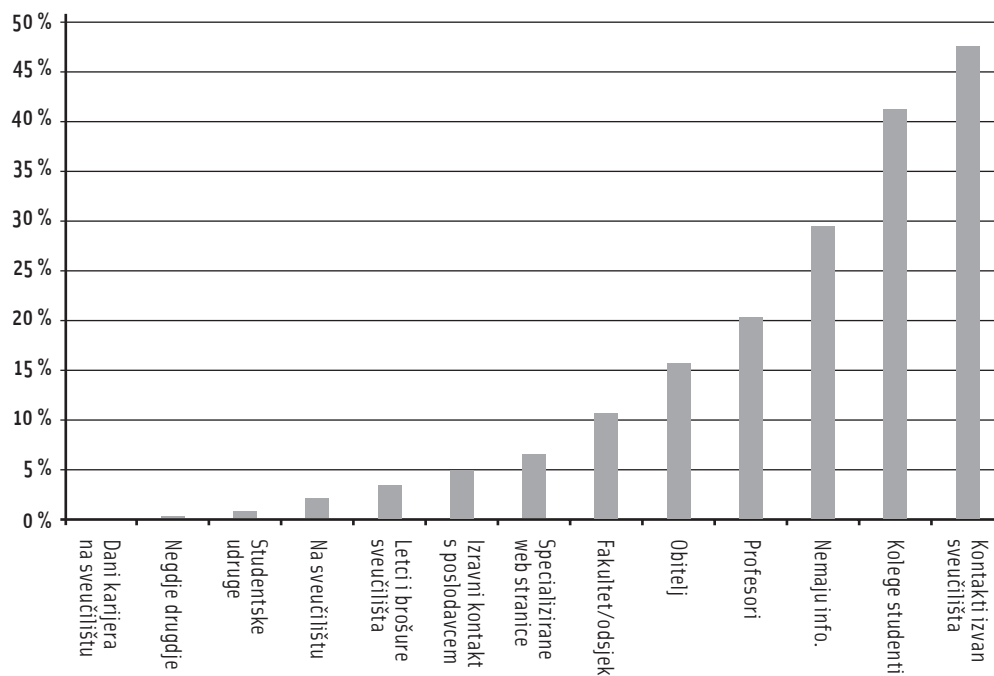
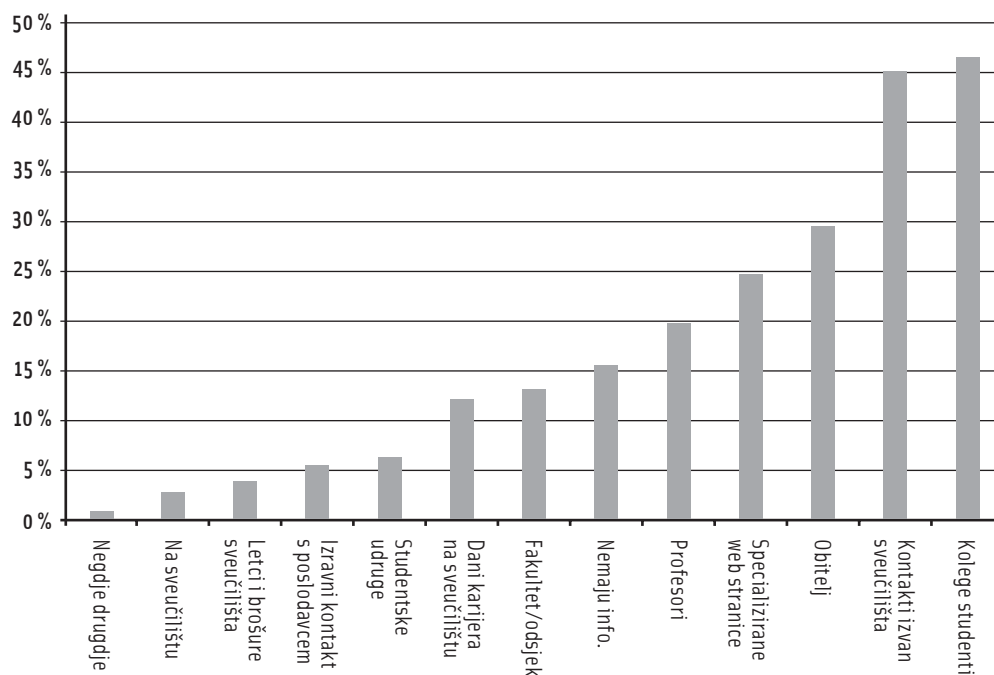

TABLICA 7. Izvori informacija o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome na Sveučilištu u Osijeku - navedeni prema važnosti

TABLICA 8. Izvori informacija o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome na Sveučilištu u Rijeci - navedeni prema važnosti

TABLICA 9. Izvori informacija o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome na Sveučilištu u Splitu-navedeni prema važnosti

TABLICA 10. Izvori informacija o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome na Sveučilištu u Zagrebu-navedeni prema važnosti

Na temelju gore navedenih podataka možemo komentirati razliku u udjelu studenata koji ne-maju nikakav pristup informacijama: dok je u Zagrebu udio takvih studenata najmanji (15,8%), u Dubrovniku je udio takvih studenata mnogo veći (39,7%). Ostala se sveučilišta kreću u tom rasponu: Zadar 19%, Rijeka 23,5%, Osijek 24,5%, i Split 29,1%. Imajući na umu da su upitnike ispunjavali samo studenti druge i četvrte godine-te da bi osobito studenti četvrte godine trebali biti dosta dobro obaviješteni o mogućnostima zapošljavanja-udjeli koji premašuju 25% čine se relativno visokima.

Čini se da Sveučilište u Osijeku ima nešto razvijenije „institucionalne“ izvore informacija od ostalih sveučilišta. Dok se kod ostalih pet sveučilišta „sveučilište“ kao izvor informacija javlja u samo 1,2% do 4,1% slučajeva, u Osijeku je ono izvor informacija za 5,2% studenata. Gledano izdvojeno, ta se razlika može činiti nevažnom, no to opovrgava činjenica da je situacija u Osijeku bolja i kada je riječ o drugim „institucionalnim“ izvorima informacija: naime, „odsjek“ kao izvor informacija pojavljuje se kod 14,2% studenata (na preostalim se pet sveučilišta kreće u rasponu od 2,7% do 13%). Ovakav nalaz potvrđuje pretpostavku iznesenu u Dijelu A izvješća koja kaže da je mogući uzrok nešto većeg postotka zadovoljnih studenata na Sveučilištu u Osijeku činjenica da tamo već djeluje više učinkovitih institucija, bilo na razini sveučilišta, bilo na razini neke od njegovih sastavnica. Vrijedilo bi napraviti posebno istraživanje kako bi se utvrdilo koji su to postojeći uredi i institucije, te slijediti njihov primjer.

Što se tiče udjela u kojem studenti koriste specijalizirane internetske stranice kako bi pro-našli posao, ističu se dva sveučilišna središta: u Zagrebu i Rijeci postotak takvih studenata iznosi 24,7%, dok se na preostala četiri sveučilišta udio takvih studenata kreće od 6,7% (Split) do 16,4% (Dubrovnik). Ovaj bi podatak mogao biti važan jer neizravno svjedoči o stupnju u kojem studenti samostalno koriste relativno nove službe za zapošljavanje dostupne posredstvom informacijskih tehnologija. Općenito, prilikom osmišljavanja bilo kakvih službi za studente, ne smije se pretpostaviti njihova visoka razina sposobnosti samostalnog pretraživanja Interneta.

Studentske udruge se ne čine važnim izvorima informacija o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome-kao izvor informacija kreću se između 0% (Dubrovnik) i 7,7% (Osijek).

Čini se da su Dani karijera značajan izvor informacija samo u Zagrebu, gdje 12% studenata informacije dobiva putem Dana karijera na svom sveučilištu/fakultetu. Za ostala sveučilišta postotak se kreće od 0% do 3,9%. Taj je podatak važan jer svjedoči o uskoj povezanosti sveučilišta i tvrtki koje žele zaposliti visokoobrazovane osobe. Koliko je istraženo ovom studijom, Dane karijera na hrvatskim sveučilištima organiziraju studentske udruge, i to većinom one povezane s odsjecima za ekonomiju. Jedna je od najistaknutijih udruga AIESEC (francuska kratica za Međunarodnu udruhu studenata ekonomije i trgovine).

TABLICA 11. Izvori informacija o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome

Pitanje: Izvori informacija o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome (u%)													
Sveučilište	Nema info.	Na sveučilištu	Fakultet/Odsjek	Profesori	Drugi studenti	Studentske udruge	Kontakti izvan sveučilišta	Obitelj	Specijalizirane internet str.	Dani karijera na sveučilištu	Letci i brošure sveučilišta	Izravan kontakt s poslodavcem	Negdje drugdje
ZD	19,0	3,0	9,0	38,0	43,0	3,0	54,0	21,0	11,0	1,0	3,0	6,0	1,0
DU	39,7	4,1	2,7	21,9	20,5	0,0	23,3	19,2	16,4	1,4	1,4	9,6	1,4
OS	24,5	5,2	14,2	24,5	31,0	7,7	41,9	25,8	13,5	3,9	1,9	5,2	1,3
RI	23,5	1,2	6,5	14,1	31,4	0,6	47,6	38,2	24,7	0,0	1,2	7,6	0,6
ST	29,1	1,8	11,2	20,2	41,3	0,9	47,5	16,1	6,7	0,0	3,1	4,9	0,4
ZG	15,8	2,8	13,0	19,9	47,1	6,7	45,0	28,8	24,7	12,0	3,9	5,5	1,4
UKUPNO	22,1	2,8	11,0	20,9	39,4	4,2	43,9	25,8	18,6	5,5	3,1	5,8	1,0

4.3. 2. Dio: Ocjene studenata o korisnosti potencijalnih aktivnosti

4.3.1. Službe za profesionalno savjetovanje

U ovom je dijelu upitnika od studenata zatraženo da ocijene korisnost tipičnih aktivnosti službi za profesionalno savjetovanje. Ponuđeno im je devet mogućih aktivnosti navedenih u Tablici 12. te je od njih zatraženo da ih ocijene na ljestvici od četiri boda, u rasponu od „vrlo korisno“ do „uopće nije korisno“.

TABLICA 12. Redoslijed aktivnosti prema ocjenama korisnosti za hrvatske studente

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Pojedinačno savjetovanje o profesionalnim interesima i mogućnostima	96,0
Sveučilišna internetska stranica s oglasima za posao i savjetima za zapošljavanje	94,7
Služba za zapošljavanje (privremeni poslovi, pripravništva)	94,5
Informacije o mogućnostima daljnjeg obrazovanja	93,9
Tečajevi i radionice za razvoj vještina	93,7
Pomoć u sastavljanju životopisa i prijave za posao	90,5
Javna događanja (dani karijera, prezentacije)	86,1
Newsletteri i publikacije s informacijama i savjetima o zapošljavanju	85,4
Psihološka testiranja (sposobnosti, interesi)	84,2

Tablica 12. prikazuje redosljed aktivnosti dobiven zbrajanjem pozitivnih odgovora u kolonama „korisno“ i „vrlo korisno“ i izračunavanjem ukupnog zbroja tih odgovora za sve ispitanike. Aktivnosti su poredane po važnosti na temelju ukupnih zbrojeva.

Rezultati iz Tablice 12. pokazuju da, bez obzira na to o kojem se sveučilištu radilo, hrvatski studenti jasno izražavaju potrebu za tipičnim aktivnostima službi za profesionalno savjetovanje. Kako se vidi iz tablice, koja njihov izbor predstavlja poredan od najcjjenjenijih prema manje cijjenjenima, sve su potencijalne aktivnosti službi za profesionalno savjetovanje dobile visoke ocjene.

Na svih šest sveučilišta pojedinačno savjetovanje smatra se najkorisnijom aktivnošću koju službe za profesionalno savjetovanje mogu organizirati. Zatim slijedi sveučilišna internetska stranica koja donosi informacije i savjete o zapošljavanju, kao i oglase za radna mjesta. Nakon njih dolazi služba za zapošljavanje koja bi studentima omogućila da pronađu privremene poslove i mogućnost stažiranja te da prođu trening za razvoj vještina za vrijeme studija. Na četvrtom je mjestu služba s informacijama o akademskim mogućnostima za nastavak studija. Studenti bi, dakle, više voljeli da sveučilište ima aktivniju ulogu u pitanjima povezanim s njihovim budućim obrazovnim i profesionalnim mogućnostima. Javna događanja, *newsletteri* i psihološka testiranja su na dnu popisa, iako ih korisnim smatra čak 85% hrvatskih studenata.

Dalje se u tekstu uz detaljniju analizu iznose podaci za svako od šest sveučilišta.

TABLICA 13. Redosljed aktivnosti prema ocjenama korisnosti za studente Sveučilišta u Zagrebu

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Pojedinačno savjetovanje o profesionalnim interesima i mogućnostima	95,3
Informacije o mogućnostima daljnjeg obrazovanja	95,3
Sveučilišna internetska stranica s oglasima za posao i savjetima za zapošljavanje	95,2
Služba za zapošljavanje (privremeni poslovi, pripravništva)	95,0
Tečajevi i radionice za razvoj vještina	92,8
Pomoć u sastavljanju životopisa i prijave za posao	90,9
Javna događanja (dani karijera, prezentacije)	87,6
Psihološka testiranja (sposobnosti, interesi)	85,3
<i>Newsletteri</i> i publikacije s informacijama i savjetima o zapošljavanju	83,6

Vrlo velik postotak studenata Sveučilišta u Zagrebu sve aktivnosti ocjenjuje korisnima ili vrlo korisnima. Najveći postotak studenata najboljim smatra pojedinačno savjetovanje, informacije o daljnjim obrazovnim mogućnostima, internetsku stranicu s informacijama i savjetima o zapošljavanju te službu za zapošljavanje. Jasno je da bi studenti u Zagrebu više voljeli aktivniju ulogu Sveučilišta u pružanju usluga i informacija povezanih s njihovim budućim obrazovnim i profesionalnim mogućnostima.

Zanimljivo obilježje odgovora studenata Sveučilišta u Zagrebu jest to što su aktivnost davanja „informacija o daljnjim akademskim mogućnostima“ ocijenili drugom najkorisnijom aktivnosti. Ista je situacija na Sveučilištu u Dubrovniku, dok se na preostala četiri sveučilišta ta aktivnost nalazi na trećem do šestom mjestu na popisu. Moguće objašnjenje situacije u Zagrebu

jest činjenica da je Sveučilište u Zagrebu najveći centar za poslijediplomske studije u Hrvatskoj, kao i to da ima najveće tržište rada za osobe s visokim obrazovanjem.

Dubrovnik s jedne strane ima rastući broj poslijediplomskih studija i centara, a s druge je strane moguće da su studenti Sveučilišta u Dubrovniku, kada razmišljaju o svojim profesionalnim i akademskim mogućnostima nakon stjecanja diplome, zbog posebnog geopolitičkog položaja grada te njegove povijesti i tradicije kao neovisne države, više međunarodno usmjereni. Međutim, treba imati na umu da i studenti ostalih sveučilišta iznimno cijene aktivnost informiranja o daljnjim akademskim mogućnostima (više od 80%).

TABLICA 14. Redoslijed aktivnosti prema ocjenama korisnosti za studente Sveučilišta u Splitu

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Pojedinačno savjetovanje o profesionalnim interesima i mogućnostima	96,2
Služba za zapošljavanje (privremeni poslovi, pripravništva)	95,5
Sveučilišna internetska stranica s oglasima za posao i savjetima za zapošljavanje	94,9
Tečajevi i radionice za razvoj vještina	94,3
Pomoć u sastavljanju životopisa i prijave za posao	90,5
Informacije o mogućnostima daljnjeg obrazovanja	90,4
Newsletteri i publikacije s informacijama i savjetima o zapošljavanju	86,1
Javna događanja (dani karijera, prezentacije)	85,4
Psihološka testiranja (sposobnosti, interesi)	84,2

Studenti u Splitu slično su poredali ponuđene aktivnosti, s pojedinačnim savjetovanjem na vrhu popisa, za kojim slijede služba za zapošljavanje, sveučilišna internetska stranica te tečajevi i radionice. Za studente Sveučilišta u Splitu druga bi najvažnija aktivnost službe za profesionalno savjetovanje bila služba za zapošljavanje, dok je studenti nijednog od preostalih pet sveučilišta nisu stavili tako visoko na popis (obično se po korisnosti nalazila na četvrtom mjestu).

TABLICA 15. Redoslijed aktivnosti prema ocjenama korisnosti za studente Sveučilišta u Osijeku

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Pojedinačno savjetovanje o profesionalnim interesima i mogućnostima	95,3
Tečajevi i radionice za razvoj vještina	95,3
Informacije o mogućnostima daljnjeg obrazovanja	93,1
Služba za zapošljavanje (privremeni poslovi, pripravništva)	92,7
Sveučilišna internetska stranica s oglasima za posao i savjetima za zapošljavanje	92,1
Pomoć u sastavljanju životopisa i prijave za posao	89,7
Javna događanja (dani karijera, prezentacije)	85,1
Newsletteri i publikacije s informacijama i savjetima o zapošljavanju	85,0
Psihološka testiranja (sposobnosti, interesi)	81,9

Pojedinačno savjetovanje, tečajevi i radionice za razvoj vještina, informacije o mogućnostima daljnjeg obrazovanja, te, na četvrtom mjestu, služba za zapošljavanje, najpoželjnije su aktivnosti službe za profesionalno savjetovanje Sveučilišta u Osijeku.

TABLICA 16. Redoslijed aktivnosti prema ocjenama korisnosti za studente Sveučilišta u Rijeci

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Pojedinačno savjetovanje o profesionalnim interesima i mogućnostima	97,5
Sveučilišna internetska stranica s oglasima za posao i savjetima za zapošljavanje	96,9
Služba za zapošljavanje (privremeni poslovi, pripravništva)	95,1
Informacije o mogućnostima daljnjeg obrazovanja	95,0
Tečajevi i radionice za razvoj vještina	93,9
Pomoć u sastavljanju životopisa i prijave za posao	90,9
Psihološka testiranja (sposobnosti, interesi)	87,3
Javna događanja (dani karijera, prezentacije)	87,0
<i>Newsletteri</i> i publikacije s informacijama i savjetima o zapošljavanju	86,4

Najveći postotak studenata u Rijeci ocijenio je pojedinačno savjetovanje, sveučilišnu internetsku stranicu, službu za zapošljavanje i informacije o mogućnostima daljnjeg obrazovanja najkorisnijim aktivnostima koje bi služba za profesionalno savjetovanje mogla organizirati. Samo su studenti Sveučilišta u Rijeci ocijenili sveučilišnu internetsku stranicu drugom najvažnijom aktivnosti koju bi takva služba mogla organizirati. To je povezano s nalazom u 1. Dijelu/B ovog izvješća, gdje je utvrđeno da visok postotak studenata u Rijeci i Zagrebu već koristi specijalizirane internetske stranice za pronalaženje informacija o radnim mjestima, i to 24,7% studenata, u usporedbi sa 6,7% do 16,4% studenata na drugim sveučilištima.

TABLICA 17. Redoslijed aktivnosti prema ocjenama korisnosti za studente Sveučilišta u Zadru

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Pojedinačno savjetovanje o profesionalnim interesima i mogućnostima	96,9
Tečajevi i radionice za razvoj vještina	96,8
Informacije o mogućnostima daljnjeg obrazovanja	94,9
Služba za zapošljavanje (privremeni poslovi, pripravništva)	94,9
<i>Newsletteri</i> i publikacije s informacijama i savjetima o zapošljavanju	90,5
Pomoć u sastavljanju životopisa i prijave za posao	89,9
Javna događanja (dani karijera, prezentacije)	87,6
Sveučilišna internetska stranica s oglasima za posao i savjetima za zapošljavanje	84,8
Psihološka testiranja (sposobnosti, interesi)	84,4

Pojedinačno savjetovanje, tečajevi i radionice, davanje informacija i služba za zapošljavanje bile bi najkorisnije aktivnosti službe za profesionalno savjetovanje sudeći prema odgovorima studenata Sveučilišta u Zadru. Kao i studenti u Osijeku, studenti u Zadru ocjenjuju treninge i radionice drugom najvažnijom aktivnosti koju bi organizirale službe za profesionalno savjetovanje. Za razliku od Rijeke, ovdje je sveučilišna internetska stranica zauzela pretposljednje mjesto.

TABLICA 18. Redoslijed aktivnosti prema ocjenama korisnosti za studente Sveučilišta u Dubrovniku

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Pojedinačno savjetovanje o profesionalnim interesima i mogućnostima	95,6
Informacije o mogućnostima daljnjeg obrazovanja	92,4
Pomoć u sastavljanju životopisa i prijave za posao	92,2
Tečajevi i radionice za razvoj vještina	92,2
Sveučilišna internetska stranica s oglasima za posao i savjetima za zapošljavanje	91,2
Služba za zapošljavanje (privremeni poslovi, pripravništva)	90,3
Newsletteri i publikacije s informacijama i savjetima o zapošljavanju	85,7
Javna događanja (dani karijera, prezentacije)	81,5
Psihološka testiranja (sposobnosti, interesi)	74,6

Studenti u Dubrovniku slažu se s kolegama na ostalim sveučilištima da bi pojedinačno savjetovanje bilo najkorisnija aktivnost koju bi organizirale službe za profesionalno savjetovanje, nakon čega slijedi davanje informacija o mogućnostima daljnjeg obrazovanja, pomoć prilikom prijave za posao te tečajevi i radionice za razvoj vještina.

*

Važno je imati na umu da je vrlo velik postotak studenata na svih šest sveučilišta sve aktivnosti navedene na popisu ocijenio korisnima ili vrlo korisnima. To znači da rezultat, odnosno dobiveni poredak aktivnosti, možda nije točan pokazatelj u otkrivanju koje bi aktivnosti službi za profesionalno savjetovanje studenti najviše voljeli imati na svom sveučilištu. Ako pogledamo postotke, vidimo da bi studenti željeli da im sve navedene aktivnosti budu ponuđene na sveučilištu. Također, treba napomenuti da u trenutnoj situaciji, u kojoj nijedno sveučilište nema službu za profesionalno savjetovanje, studentima nedostaju razne vrste informacija i savjeta, te se moglo i očekivati da će sve predložene aktivnosti ocijeniti korisnima. Sudeći prema položaju u kojemu se studenti trenutno nalaze, svako je poboljšanje dobrodošlo.

Uzevši u obzir pretežno pozitivne ocjene studenata za sve predložene aktivnosti službi za profesionalno savjetovanje, na svakom od šest sveučilišta ipak postoje specifičnosti. Osim toga, postoje još neki čimbenici koji bi se mogli uzeti u obzir u kasnijoj, operativnoj fazi razvoja službi za profesionalno savjetovanje:

- položaj službe za profesionalno savjetovanje unutar administrativne strukture sveučilišta, kao i njezin fizički smještaj;

- vrsta veza koje službe za profesionalno savjetovanje trebaju uspostaviti s poslodavcima kako bi zadovoljile potrebe specifičnih obrazovnih profila koji nastaju na svakom od šest sveučilišta.

Da zaključimo, pojedinačno je savjetovanje na svih šest sveučilišta ocijenjeno kao najvažnije, i tu bi činjenicu trebalo uzeti u obzir prilikom osmišljavanja potencijalnih službi za profesionalno savjetovanje. Takav nalaz ukazuje na opće obilježje hrvatske studentske populacije: čini se da studenti nisu dovoljno neovisni ni osposobljeni da bi sami osmislili svoje buduće profesionalne mogućnosti. Smatraju da bi imali koristi od pojedinačnog savjetovanja, što implicira da očekuju ne samo dobivanje informacija, već i savjetovanje o tome kako i što odabrati.

4.4. 3. Dio: procjena studenata o korisnosti mogućih tema radionica pri službama za profesionalno savjetovanje

U ovom je dijelu upitnika od studenata zatraženo da po korisnosti tema ocijene radionice koje bi mogle organizirati službe za profesionalno savjetovanje. Tablica 18. prikazuje rezultate ukupne hrvatske studentske populacije. Tablice u ovom dijelu izvješća izrađene su na isti način kao i tablice u 2. dijelu izvješća: zbrajanjem pozitivnih odgovora u kolonama „korisno“ i „vrlo korisno“, izračunavanjem ukupnog zbroja za sve ispitanike, te nizanjem tema po važnosti na temelju ukupnih zbrojeva.

TABLICA 19. Redoslijed tema prema ocjeni korisnosti ukupnog uzorka

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Prezentacijske vještine	95,5
Prijava za posao (pisanje životopisa, intervju)	93,7
Govorništvo	92,3
Vještine učinkovitog učenja	84,3
Poduzetništvo	83,6
Pretraživanje literature i baza podataka	83,4
Učinkovito raspoređivanje vremena	80,8

Kako je prikazano u tablici 19., studenti vrlo korisnima ocjenjuju sve navedene teme radionica koje bi službe za profesionalno savjetovanje mogle organizirati. Pozitivne je ocjene svakoj od tema dalo najmanje 80% studenata, što jasno ukazuje na potrebu studenata za takvim treninzima. Redoslijed tema pokazuje da studenti važnijima smatraju teme koje im odmah mogu povećati mogućnost zapošljavanja time što poboljšavaju njihovu opću sposobnost da prezentiraju sami sebe, poput *prezentacijskih vještina*, *govorništva* i *prijave za posao*.

Slijedi analiza rezultata na razini pojedinih sveučilišta.

TABLICA 20. Redoslijed tema prema ocjeni korisnosti za studente Sveučilišta u Zagrebu

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Prezentacijske vještine	96,3
Govorništvo	95,7
Prijava za posao (pisanje životopisa, intervju)	93,9
Poduzetništvo	88,3
Vještine učinkovitog učenja	83,2
Učinkovito raspoređivanje vremena	81,8
Pretraživanje literature i baza podataka	80,4

Prezentacijske vještine, govorništvo i prijavu za posao najvažnijima smatraju studenti Sveučilišta u Zagrebu. Svaku je od navedenih tema korisnom ili vrlo korisnom ocijenilo više od 90% studenata. Nakon ove tri teme slijedi *poduzetništvo* i teme povezane s vještinama učenja, raspoređivanjem vremena i traženjem podataka, koje korisnima smatra nešto manji postotak studenata. Međutim, sve ponudene teme korisnima smatra više od 80% studenata najvećeg hrvatskog sveučilišta, što ukazuje na njihov interes za aktivnosti koje bi im osigurale trening na tim područjima.

TABLICA 21. Redoslijed tema prema ocjeni korisnosti za studente Sveučilišta u Splitu

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Prezentacijske vještine	94,3
Prijava za posao (pisanje životopisa, intervju)	92,7
Vještine učinkovitog učenja	86,6
Pretraživanje literature i baza podataka	86,6
Govorništvo	83,2
Učinkovito raspoređivanje vremena	83,1
Poduzetništvo	74,9

Prezentacijske vještine i prijavu za posao korisnima smatra više od 90% studenata Sveučilišta u Splitu. Nakon tih tema slijede *vještine učinkovitog učenja, pretraživanje literature i baza podataka, govorništvo i učinkovito raspoređivanje vremena*, koje korisnima smatra između 83% i 87% studenata Sveučilišta u Splitu.

Interes za *poduzetništvo* primjetno je niži, sa 75% studenata koji tu temu ocjenjuju korisnom. Također, *poduzetništvo* je na popisu sedam mogućih tema tečajeva stavljeno na posljednje mjesto. Ista se situacija ponovila u Osijeku i Zadru, gdje je *poduzetništvo* također zauzelo posljednje mjesto. Međutim, Sveučilište u Dubrovniku potpuno odskoče od takvog rezultata, jer su njegovi studenti *poduzetništvo* ocijenili najkorisnijim od sedam ponuđenih tečajeva.

Ovako raznovrsne ocjene korisnosti *poduzetništva* mogu biti povezane s općom razinom i strukturom gospodarske aktivnosti u regiji u kojoj je pojedino sveučilište smješteno. U Dubrovniku posljednjih godina raste ekonomska aktivnost, prvenstveno zahvaljujući turizmu. U njemu je smještena i međunarodna škola za menadžment. To je moglo doprinijeti činjenici da studenti Sveučilišta u Dubrovniku poduzetničke vještine prepoznaju kao potencijalno važnu prednost u traženju posla. Zagreb i Rijeka gradovi su intenzivnih poslovnih aktivnosti, te i njihovi studenti prepoznaju korisnost poduzetničkih vještina. Ostala su tri grada–Osijek, Split i Zadar–smještena u regijama u kojima su poslovni sektor i poduzetništvo manje razvijeni, što se može odražavati na studentsku procjenu korisnosti treninga u poduzetničkim vještinama. Međutim, u ovom je času to samo hipoteza koju treba dalje istražiti prije nego što postane pouzdanim objašnjenjem.

Primijećene razlike u stavu studenata prema korisnosti poduzetničkih vještina ujedno su i upozorenje da studentske procjene vlastitih potreba ne treba uzeti kao konačan (ili zasigurno ne kao jedini) izvor informacija na kojem će se zasnivati djelovanje službi za profesionalno savjetovanje. Razborito je očekivati da studenti neće uvijek biti potpuno svjesni svojih potreba. To je posebice važno u slučaju poput ovoga, kada se ne radi samo o razmatranju nove službe za studente: nova bi služba za profesionalno savjetovanje mogla biti znak znatnije promjene u sveučilišnoj „kulturi“ te zahtijeva, uz ostalo, preispitivanje uloga kako sveučilišta, tako i studenata.

Tablice koje slijede prikazuju rezultate za preostala četiri sveučilišta.

TABLICA 22. Redoslijed tema prema ocjeni korisnosti za studente Sveučilišta u Osijeku

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Prezentacijske vještine	94,2
Prijava za posao (pisanje životopisa, intervju)	93,4
Govorništvo	90,2
Pretraživanje literature i baza podataka	82,9
Vještine učinkovitog učenja	81,6
Učinkovito raspoređivanje vremena	77,0
Poduzetništvo	70,7

TABLICA 23. Redoslijed tema prema ocjeni korisnosti za studente Sveučilišta u Rijeci

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Prezentacijske vještine	97,5
Govorništvo	96,3
Prijava za posao (pisanje životopisa, intervju)	95,3
Poduzetništvo	91,1
Pretraživanje literature i baza podataka	85,9
Vještine učinkovitog učenja	85,1
Učinkovito raspoređivanje vremena	81,0

TABLICA 24. Redoslijed tema prema ocjeni korisnosti za studente Sveučilišta u Zadru

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Prezentacijske vještine	94,2
Prijava za posao (pisanje životopisa, intervju)	93,2
Govorništvo	90,2
Vještine učinkovitog učenja	88,7
Pretraživanje literature i baza podataka	84,9
Učinkovito raspoređivanje vremena	84,4
Poduzetništvo	75,0

TABLICA 25. Redoslijed tema prema ocjeni korisnosti za studente Sveučilišta u Dubrovniku

	Korisno ili vrlo korisno (%)
Poduzetništvo	96,7
Prezentacijske vještine	93,1
Govorništvo	92,8
Prijava za posao (pisanje životopisa, intervju)	90,1
Pretraživanje literature i baza podataka	87,5
Vještine učinkovitog učenja	81,8
Učinkovito raspoređivanje vremena	68,3

Općenito, postoje jasne sličnosti u studentskim ocjenama korisnosti navedenih tema. Svi studenti iznimno cijene prezentacijske vještine, govorništvo i prijavu za posao (pisanje životopisa, intervju). Vještine učinkovitog učenja, pretraživanje literature i baza podataka i učinkovito raspoređivanje vremena smatraju se nešto manje važnima. Tome bi uzrok mogla biti činjenica da studenti ne vide izravnu povezanost tih vještina s povećanjem svojih izgleda prilikom

zapošljavanja. U konačnom osmišljavanju pojedinih službi za profesionalno savjetovanje prednost koju su pojedinim aktivnostima dali studenti trebala bi služiti kao smjernica, ali ne kao konačan, niti jedini, izvor informacija o tome koje bi aktivnosti službe za profesionalno savjetovanje trebale organizirati.

4.5. 4. Dio: Korisnost službi za profesionalno savjetovanje–procjena zainteresiranih strana

Osim studentskog upitnika, istraživanje je uključivalo niz razgovora sa širom skupinom zainteresiranih strana kojima bi osnivanje centara za profesionalno savjetovanje moglo, u manjoj ili većoj mjeri, biti od izravnog interesa. Za potrebe istraživanja održani su razgovori s voditeljima županijskih ureda Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u svakom sveučilišnom središtu, voditeljima županijskih ureda Hrvatske gospodarske komore, prorektorima za studentska pitanja na svakom sveučilištu, te voditeljima Studentskih centara.

Razgovori su se odvijali istovremeno kada su studenti ispunjavali upitnik, u razdoblju između siječnja i ožujka 2006. godine. Kroz te je razgovore istraživački tim želio steći bolji uvid u situaciju koja prati ulazak diplomiranih studenata na tržište rada. Svrha razgovora bila je da posluže kao pokazatelj opće osviještenosti među zainteresiranim stranama o potrebi za razvojem studentskih službi koje se bave zapošljavanjem studenata nakon stjecanja sveučilišne diplome. Od sugovornika se tražilo da iznesu osobna mišljenja i stavove, te se oni ne mogu smatrati službenim stavovima ustanova na kojima su ispitanici zaposleni. Uz to, s obzirom na to da se od ispitanika nije tražilo da se za razgovore pripreme, njihova su mišljenja zasnovana na prethodnom stručnom iskustvu i znanju, a ne na preciznim podacima.

Imajući sve to na umu, odgovore ispitanika treba shvatiti tek kao opće pokazatelje stavova relevantnih zainteresiranih strana. Njihovi odgovori mogu poslužiti kao početna točka za daljnje istraživanje koje bi moglo uključivati detaljniju institucionalnu analizu administrativnih i upravnih sposobnosti na svih šest hrvatskih sveučilišta, kao i sposobnosti sveučilišta za planiranje daljnjeg razvoja. Uz to, moglo bi se provesti daljnje istraživanje promjena nastalih u sustavu visokog obrazovanja nakon Bolonjskog procesa, te posljedica koje te promjene imaju na tržište rada za osobe s visokim obrazovanjem. Takve bi analize bile nužne kako bi se osobna mišljenja ispitanika potkrijepila i potvrdila pouzdanim podacima, no to je izvan opsega ovog istraživačkog projekta.

Svim su ispitanicima postavljena dva ista pitanja o središnjoj temi projekta–mogućnostima osnivanja na studente usmjerenih službi na sveučilištima, čija bi svrha bila informirati i savjetovati studente o prilikama za zapošljavanje nakon stjecanja diplome. Osim toga, zbog činjenice da hrvatski sustav visokog obrazovanja trenutno prolazi kroz značajnu reformu u skladu sa smjernicama Bolonjskog procesa, od svih je ispitanika zatraženo da iznesu vlastito mišljenje o posljedicama koje će ta reforma imati na tržište rada za visokoobrazovane osobe. Smatra se da bi to mogla biti važna informacija za rad potencijalnih službi za profesionalno savjetovanje.

4.5.1. Procjena korisnosti službe za profesionalno savjetovanje za studente

Kada je riječ o središnjoj temi ovog istraživanja, uvođenju i mogućem razvoju studentskih službi za profesionalno savjetovanje na sveučilišta, među ispitanicima postoji slaganje da bi takva inicijativa bila korisna. Ispitanici iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) složili su se da bi, zbog manje veličine i specifične prirode tržišta rada za visokoobrazovane osobe, bila dobrodošla specijalizirana služba koja bi se brinula za studente. Smatraju i da bi takva služba koristila poslodavcima jer bi im osiguravala detaljne informacije o ponudi radne snage s najvišim kvalifikacijama. Općenito ne vide nikakav sukob između zadaće HZZ-a i zadaće mogućih službi za profesionalno savjetovanje na sveučilištima, jer HZZ brine o potrebama puno šireg spektra radnika. Istaknuli su činjenicu da bi takve službe na sveučilištima mogle pomoći u stvaranju drugačije „kulture“ među studentima-zbog takvih bi ureda postali svjesniji postojanja i zahtjeva tržišta rada, kao i proaktivniji u pronalaženju mogućnosti zapošljavanja.

Ispitanici iz Hrvatske gospodarske komore (HGK) također su se općenito složili da bi inicijativa osnivanja službi za profesionalno savjetovanje bila dobrodošla, i izrazili spremnost na suradnju s takvom službom kada bi postojala. Međutim, u usporedbi s ispitanicima iz HZZ-a, koji su stručnjaci na području informiranja o zapošljavanju, čini se da ispitanici iz HGK-a općenito ne prepoznaju korisnost službi za profesionalno savjetovanje u istoj mjeri. Izrazili su rezerviranost u vezi činjenice koliko bi takva služba zaista mogla pridonijeti poboljšanju trenutnog općeg stanja povezanog s pitanjima zapošljavanja.

Prorektori također misle da bi takve službe koristile studentima. Međutim, iz razgovora se može zaključiti da se sveučilišta trenutno bave drugim primarnim pitanjima te da za sada ne postoje detaljni planovi za osnivanje takvih službi. Sveučilišta u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zadru grade nove kampuse. Što je još važnije, sva su sveučilišta na početku akademske godine 2005./2006. reorganizirala svoje programe kako bi ih uskladili sa zahtjevima Bolonjskog procesa. To je akademsko osoblje i upravu sveučilišta uvelike opteretilo, i akademska im je godina bila ispunjena izazovima koje donosi primjena novih programa. Uz to, sveučilišta su počela osnivati urede za osiguranje kvalitete, koji su također jedan od zahtjeva Bolonjskog procesa, i čije bi postojanje, dugoročno gledano, trebalo unaprijediti administrativne i upravne sposobnosti sveučilišta. Sveučilišta poduzimaju ozbiljne korake prema reformi: i dok razvijanje službi za studente još nije postalo prioritet, čini se da među ključnim ljudima koji donose odluke postoji opće slaganje da je takva služba potrebna i dobrodošla.

Na kraju, u razgovore su uključeni voditelji studentskih centara, jer su upravo studentski centri jedno od mogućih mjesta za osnivanje službi za profesionalno savjetovanje. Službe za profesionalno savjetovanje možda bi se mogle inkorporirati u studentske centre (kako na administrativnoj, tako i na fizičkoj razini), te se tamo dalje razvijati. U vezi te mogućnosti, opći je zaključak da, kada je riječ o fizičkom kapacitetu zgrada, nema zapreka da se službe za profesionalno savjetovanje smjeste unutar studentskih centara. Međutim, prerano je za razmatranje pitanja mogućnosti smještanja službi za profesionalno savjetovanje u studentske centre, jer sveučilišta još nisu izradila planove za uključivanje studentskih službi u svoje administrativne strukture. To pitanje, dakle, ostaje kako bi se ponovno postavilo kasnije, u praktičnoj fazi planiranja osnivanja službi za profesionalno savjetovanje.

4.5.2. Procjena utjecaja reformi Bolonjskog procesa na tržište rada za visokoobrazovane osobe

Od svih je ispitanika zatraženo da iznesu svoje mišljenje o tome što reforme Bolonjskog procesa znače za izgled diplomiranih studenata prilikom zapošljavanja i kako utječu na tržište rada. Od njih je zatraženo i da procijene u kojoj je mjeri tržište rada obaviješteno o promjenama u akademskim stupnjevima koje su rezultat Bolonjskog procesa. Takve bi informacije mogle biti važne jer bi moguće službe za profesionalno savjetovanje mogle postati posrednici između poslodavaca i studenata (i diplomiranih studenata), i izvori informacija o uvedenim promjenama u akademskim stupnjevima.

Svi su sugovornici s reformom upoznati, ili putem medija, ili iz vlastitog iskustava, no s njihove strane postoji određena nesigurnost kada se radi o posljedicama koje će reforma imati na tržište rada. Svjesni su činjenice da će za dvije do tri godine osobe s novom vrstom diploma ulaziti na tržište rada, i slažu se da poslodavci ne znaju dovoljno o novoj vrsti diploma. Smatraju da će biti potreban dodatni rad na tome da informacije o promjenama u akademskim stupnjevima dođu do poslodavaca, jer nove diplome zahtijevaju novu klasifikaciju opisa poslova u radnim propisima, kako u javnom, tako i u privatnom sektoru. Situaciju, uz postojanje novih akademskih stupnjeva, dodatno komplicira činjenica da raste i broj stručnih naslova, kojima se stječu druge vrste kvalifikacija. Zbog toga se čini jasnim da će za nekoliko godina na tržištu rada postojati mnogo novih vrsta kvalifikacija. Vrlo je vjerojatno da će takva situacija iziskivati dodatne napore kako bi se informirale sve zainteresirane strane (studenti, osobe koje su diplomirale, osoblje sveučilišta, poslodavci, javnost) o tim promjenama. Bit će potrebni i novi stručnjaci koji će spomenute informacije znati tumačiti i koristiti. Međutim, treba naglasiti kako ispitanici smatraju da još ima dovoljno vremena za provođenje potrebnih prilagodbi na sustav novih kvalifikacija, s obzirom na to da je reforma na samom početku i da će proći nekoliko godina prije nego što počne utjecati na tržište rada.

4.6. Zaključci

Na temelju informacija prikupljenih i analiziranih putem upitnika i razgovora, iz istraživanja kao cjeline proizlaze tri glavna zaključka.

1. Uzevši u obzir trenutnu dostupnost informacija o mogućnostima zapošljavanja nakon stjecanja diplome, studentima hrvatskih sveučilišta sveučilišni sustav pruža malu ili nikakvu pomoć. Oko polovice studenata, 52,6%, većinom je ili potpuno nezadovoljno dostupnim informacijama. K tome, informacije koje studenti imaju o zapošljavanju uglavnom dolaze iz kombinacije neslužbenih izvora na sveučilištu (drugih studenata i profesora), te izvan sveučilišta (obitelj i drugi kontakti izvan sveučilišta). 43,9% hrvatskih studenata informacije dobiva od kontakata izvan sveučilišta, 39,4% od drugih studenata, 25,8% od obitelji i 20,9% od profesora.
2. Bez obzira na sveučilište, istraživanje je pokazalo da hrvatski studenti izražavaju potrebu za tipičnim aktivnostima službi za profesionalno savjetovanje. Na svih je šest sveučilišta ak-

tivnost organiziranja pojedinačnog savjetovanja označena kao najvažnija. Međutim, unutar tih pozitivnih ocjena aktivnosti na svih šest sveučilišta, rezultati istraživanja pokazuju da specifičnosti povezane s pojedinim situacijama svakog od šest sveučilišta ipak postoje. Uz to, studenti vrlo korisnima ocjenjuju sve ponuđene teme radionica koje bi mogle organizirati službe za profesionalno savjetovanje. Svaku od ponuđenih tema korisnom je ocijenilo 80% studenata, što pokazuje da postoji jasno izražena potreba za takvim aktivnostima.

3. Prema informacijama dobivenima u razgovorima, zainteresirane strane važne za razvoj mogućih službi za profesionalno savjetovanje (prorektori za studentska pitanja, uredi Hrvatske gospodarske komore, uredi Hrvatske službe za zapošljavanje i voditelji studentskih centara) inicijativu pokretanja takvih službi ocjenjuju korisnom. Sveučilišta su, međutim, zbog reforme koju provode prema smjernicama Bolonjskog procesa, suočena s drugim prioritetima, te stoga trenutno ne postoje detaljni planovi za razvoj službi za profesionalno savjetovanje. Reforme u sklopu Bolonjskog procesa početak će uskoro djelovati na tržište rada za diplomirane studente, i ispitanici se slažu da bi službe za profesionalno savjetovanje na sveučilištima mogle pomoći u rješavanju praktičnih problema uvođenja novih diploma, a time i novih kvalifikacija na tržište rada.

5.

Modeli službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima

5.1. Uvod

Thomas Farnell

Koordinator obrazovnih programa, Institut za razvoj obrazovanja, Hrvatska

Modele službi za profesionalno savjetovanje za hrvatska sveučilišta prikazane u ovom poglavlju osmislili su predstavnici šest hrvatskih sveučilišta. Osmišljeni su tijekom projektnog seminara održanog na Sveučilištu u Rijeci od 5. do 7. lipnja 2006. godine, kojega su zajednički organizirali Institut za razvoj obrazovanja i Sveučilište u Rijeci.

Kako bi se hrvatskim sveučilištima pomoglo u konceptualizaciji modela službi za profesionalno savjetovanje, seminar je uključivao prezentacije članova Stručnog tima² o službama za profesionalno savjetovanje koje trenutno djeluju u Velikoj Britaniji i Poljskoj. Uz to, održana je prezentacija kojom su opisane mogućnosti dostupne u procesu osnivanja službi za profesionalno savjetovanje kako u pogledu njihova **rada** (aktivnosti i ciljne skupine), tako i o mogućnostima **upravljanja** službama za profesionalno savjetovanje (osoblje, financiranje i položaj u administrativnoj strukturi sveučilišta).

Za trajanja seminara predstavnici hrvatskih sveučilišta izradili su **SWOT analizu** pokretanja službi za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj (čiji se rezultati nalaze u Dodatku I ovog

² Popis članova Stručnog tima projekta i njihove biografije se nalaze u Dodatku IV ovog priručnika.

priručnika), te osmislili modele službi za profesionalno savjetovanje prilagođene potrebama i resursima svakog pojedinog sveučilišta (detalji navedeni u sljedećem poglavlju).

Tijekom radionice predstavnicima sveučilišta pomagali su članovi Stručnog tima, a dobili su i materijale s pregledom mogućnosti rada i upravljanja službama za profesionalno savjetovanje – mogućnosti koje su im ponuđene navedene su na sljedećoj stranici. Odabirom određenih mogućnosti svako je sveučilište izradilo model službe za profesionalno savjetovanje prilagođen potrebama svojih studenata, kao i trenutnim mogućnostima pojedinog sveučilišta, posebice kada je riječ o ljudskim resursima i financijskim sredstvima.

Važno je naglasiti da su izrađeni modeli službi za profesionalno savjetovanje samo prijedlozi; nisu „obvezujući“ za sveučilišta, i prije nego što počne proces pokretanja službi za profesionalno savjetovanje, svaki model treba iznova razmotriti i preispitati. Međutim, njihova je važnost u tome što predstavljaju konkretan referentni materijal, ili platformu, za osobe koji će raditi na pokretanju službi za profesionalno savjetovanje na svakom sveučilištu. U tom je pogledu najznačajnija činjenica da je nekoliko predstavnika hrvatskih sveučilišta izrazilo svoju zainteresiranost i predanost ideji pokretanja takvih službi na svojim sveučilištima u bliskoj budućnosti.

Mogućnosti rada i upravljanja službama za profesionalno savjetovanje

Od predstavnika sveučilišta najprije je zatraženo da pregledaju sve ponuđene mogućnosti rada i upravljanja službama za profesionalno savjetovanje (navedene na popisu koji slijedi), a zatim odaberu najprikladnije mogućnosti za njihovo sveučilište, stvarajući tako pojedinačne modele službi za profesionalno savjetovanje.

I. Rad službi za profesionalno savjetovanje

I.1. Vrste aktivnosti:

- informativne usluge (internetska stranica, referentna knjižnica, tiskani materijali poslodavaca)
- pojedinačno i/ili grupno savjetovanje
- treninzi (radionice, tečajevi za stjecanje vještina itd.)
- oglašavanje dostupnih radnih mjesta
- prezentacije poslodavaca
- sajmovi poslodavaca
- testovi
- drugo

I.2. Primarne aktivnosti:

- pojedinačno profesionalno savjetovanje
- grupno profesionalno savjetovanje
- usluge za poslodavce
- profesionalno savjetovanje putem Interneta i internetske usluge za poslodavce

I.3. Primarne ciljne skupine:

- studenti
- poslodavci
- sveučilište

II. Upravljanje službama za profesionalno savjetovanje

II.1. Položaj unutar administracije sveučilišta

A. PODRUČJE RADA SLUŽBI:

- službe za profesionalno savjetovanje za sve fakultete i odsjeke (centralizirane)
- službe za profesionalno savjetovanje za pojedine fakultete/odsjeke (decentralizirane)

B. POLOŽAJ U ADMINISTRATIVNOJ STRUKTURI:

- referada/ured studentske službe
- ured za međunarodne odnose
- kadrovska služba
- zasebna jedinica unutar sveučilišta/škole
- drugo

II.2. Ljudski resursi

A. BROJ ZAPOSLENIKA

B. ZAPOSŁJAVANJE NOVOG OSOBLJA:

- svi novi zaposlenici
- osobe koje već rade na sveučilištu
- novi zaposlenici + osobe koje već rade na sveučilištu
- drugo

II.3. Materijalni resursi - mogući/najbolji smještaj službi za profesionalno savjetovanje:

- zgrade studentskih službi
- studentski centar
- drugi studentski prostori (*ured za međunarodne programe, studentska menza, studentski domovi, ured Studentskog zbora*)
- sveučilišna/javna knjižnica
- središnja zgrada sveučilišne uprave
- pojedini fakulteti/zgrade odsjeka
- drugo

II.4. Financiranje:

- sveučilišna sredstva
- financiranje od strane sveučilišta i drugih izvora

- sveučilište i nacionalne vlasti
- sveučilište i lokalne vlasti
- sveučilište i privatni sektor
- stvaranje prihoda (*income generation*)

5.2. Sveučilište u Dubrovniku

Prof. dr. sc. Vesna Vrtiprah

Prorektorica za nastavu, Sveučilište u Dubrovniku, Hrvatska

5.2.1. Opće informacije

O gradu i županiji: Grad Dubrovnik središte je **Dubrovačko-neretvanske županije**, najjužnije županije Republike Hrvatske. Županija ima površinu od 1785 četvornih kilometara i oko **127.000 stanovnika**. Gospodarstvo se u prvom redu temelji na turizmu i njemu srodnim djelatnostima. Trenutna **stopa nezaposlenosti u županiji iznosi približno 20,5%**, a prosječni mjesečni osobni dohodak 3684 kune.

Grad Dubrovnik postoji od 7. stoljeća, iako najnovija arheološka istraživanja ukazuju na još ranije vrijeme nastanka. U razdoblju između 14. i 19. stoljeća bio je jedina gradska država na cijeloj hrvatskoj obali. Pomorstvo i trgovina, udruženi s mudrom međunarodnom politikom i vještom diplomacijom, osigurali su mu stoljeća ekonomskog i kulturnog blagostanja.

O sveučilištu: Sveučilište u Dubrovniku **osnovano je 2003.** godine odlukom Hrvatskog sabora. Nastalo je kao rezultat spajanja postojećih visokoobrazovnih ustanova u Dubrovniku: Pomorskog fakulteta i Politehnike (s četrdesetogodišnjim iskustvom u visokom obrazovanju pomoraca), te Fakulteta za turizam i međunarodnu trgovinu (ustanove s više od trideset godina iskustva u visokom obrazovanju na području turizma i međunarodne trgovine).

Svi programi Sveučilišta u Dubrovniku u skladu su s preporukama Bolonjskog procesa. Provođi se 3+2+3 sustav studiranja i dodjela ECTS bodova, čime se osigurava mobilnost kako studenata, tako i nastavnog osoblja. Na Sveučilištu se primjenjuje i unapređuje sustav za kontrolu kvalitete (HRN EN ISO 9001:2002).

Glavni cilj Sveučilišta u Dubrovniku je daljnji razvoj programa međunarodne suradnje koji bi uključivali projekte razmjene i mobilnosti studenata i profesora, razvoj združenih studija stranih jezika u suradnji s međunarodnim partnerima (iz Europe, SAD-a, Australije itd.), te stvaranje malenog, no iznimno kvalitetnog sveučilišta s vlastitim identitetom. Teži se postizanju takvog sastava studenata u kojemu bi 50% bilo uključeno u dodiplomske, a drugih 50% u poslijediplomske (magistarske i doktorske) programe, usklađene sa smjernicama Bolonjskog procesa.

Sveučilište se sastoji od **sedam odjela**: Ekonomija i poslovna ekonomija, Pomorstvo, Elektrotehnika i računarstvo, Strojarsvo, Akvakultura, Komunikologija te Umjetnost i restauracija. Na Sveučilištu djeluju službe za: administrativne i opće poslove, financijsko-knjigovodstvene i računovodstvene poslove, informatičku potporu, izdavaštvo i marketing, međunarodnu suradnju i organizaciju znanstvenih i stručnih skupova, preddiplomske i diplomske studije, poslijediplomske studije te tehničko održavanje i osiguranje. Sveučilište trenutno ima **201 zaposlenika**, od čega

je 128 zaposlenika nastavno osoblje (45 s doktoratom, 33 s magisterijem). Sastav zaposlenika po spolu je sljedeći: na Sveučilište radi 101 žena i 100 muškaraca.

Akadske godine 2004./2005. Sveučilište u Dubrovniku imalo je ukupno **2368 studenata**. Broj studenata na dodiplomskom studiju iste godine iznosio je 362. Na poslijediplomski studij Europskih integracija akademske godine 2004./2005. upisano je 20 studenata. Iste je akademske godine na Sveučilište upisano 886 novih studenata, dok su 373 studenta diplomirala.

Studentski centar dio je Sveučilišta u Dubrovniku koji brine o životnom standardu studenata. Glavne su mu aktivnosti organizacija smještaja, prehrane i privremenog zapošljavanja studenata. 2005. godine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji privremeni je posao pronašlo 1400 studenata (što je 42% ukupne studentske populacije Dubrovačko-neretvanske županije). **Studentski zbor** na čelu je studentskih organizacija.

5.2.2. Model službe za profesionalno savjetovanje za sveučilište u Dubrovniku

Mogućnosti službe za profesionalno savjetovanje	Odabrane mogućnosti
I. RAD SLUŽBE	
AKTIVNOSTI	Sljedećim redoslijedom: 1. informacijske usluge 2. prezentacije poslodavaca i oglašavanje dostupnih radnih mjesta 3. grupno savjetovanje (ograničeno pojedinačno savjetovanje)
PRIMARNE AKTIVNOSTI	Internetske usluge profesionalnog savjetovanja Internetske usluge za poslodavce
PRIMARNE CILJNE SKUPINE	Poslodavci Studenti
II. UPRAVLJANJE SLUŽBOM	
PODRUČJE RADA SLUŽBE	Centralizirana
POLOŽAJ U ADMINISTRATIVNOJ STRUKTURI	Kadrovska služba i Služba za poslijediplomske studije
LJUDSKI RESURSI: očekivani broj zaposlenih	1 + 1
SMJEŠTAJ: najbolji "strateški" prostor	Ured Studentskog zbora Središnja zgrada sveučilišta
FINANCIRANJE: Mogućnost financiranja	Financiranje od strane sveučilišta Stvaranje prihoda (<i>Income Generation</i>)

Prilikom stvaranja modela Službe za profesionalno savjetovanje, Sveučilište u Dubrovniku uzelo je u obzir sljedeće čimbenike:

1. potreba da se Služba za profesionalno savjetovanje osnuje što je prije moguće,
2. ograničene informacije o poslodavcima u Dubrovačko-neretvanskoj županiji,
3. minimalna financijska sredstva dostupna za početna ulaganja,
4. potreba da se koristi već zaposleno osoblje i postojeća oprema.

Rad službe za profesionalno savjetovanje

Sveučilište je odabralo niže navedene **aktivnosti** Službe za profesionalno savjetovanje (navedenim redoslijedom).

1. **Informativne usluge:** prvi korak pri osnivanju Službe za profesionalno savjetovanje bio bi pokretanje informativne internetske stranice, i to uz pomoć Službe za informatičku potporu.
2. **Prezentacije poslodavaca i oglašavanje ponude radnih mjesta:** sljedeći bi korak uključivao rad s poslodavcima. Najprije će biti potrebno uspostaviti kontakt s Gospodarskom komorom, Zavodom za zapošljavanje te poslodavcima Dubrovačko-neretvanske županije. Služba za profesionalno savjetovanje poslodavcima bi ponudila besplatno oglašavanje dostupnih radnih mjesta na svojoj internetskoj stranici te ih pozvala da održe prezentacije svojih tvrtki kako bi studente informirali o mogućnostima zapošljavanja u svojim tvrtkama, profilu zaposlenika koji traže, kao i svojoj politici zapošljavanja. U tu bi svrhu osoblje Službe za profesionalno savjetovanje u suradnji s Odjelom za komunikologiju za vanjske partnere izradilo prezentaciju u *Power Point*-u, koju bi prezentirali studenti. (Kada je riječ o aktivnostima ovog tipa, suradnja između Sveučilišta u Dubrovniku i jednog od najvećih poslodavaca u Hrvatskoj na području brodarstva, *Atlantske plovidbe*, već je započela.)
3. **Grupno savjetovanje (ograničeno pojedinačno savjetovanje):** na temelju kontakata ostvarenih s poslodavcima i dobivenih informacija, Služba za profesionalno savjetovanje mogla bi organizirati grupna savjetovanja na kojima bi se studente informiralo o trenutnom stanju na tržištu rada, vještinama koje su im potrebne na intervjuima itd. Pojedinačno savjetovanje bi se na početku rada Službe održavalo ograničeno, te bi češće bilo organizirano u kasnijoj fazi rada, nakon povećanja broja zaposlenih u Službi za profesionalno savjetovanje. U određenim bi se slučajevima savjetovanje moglo organizirati i ranije, ukoliko bi se pozvalo savjetnike iz Područnog ureda Zavoda za zapošljavanje.

Primarna aktivnost Službe za profesionalno savjetovanje bila bi pružanje internetskih usluga profesionalnog savjetovanja te internetskih usluga za poslodavce. Obje su navedene aktivnosti financijski prihvatljive, a studentima pružaju ključne informacije o mogućnostima koje imaju na tržištu rada. U kasnijoj fazi razvoja, Služba za profesionalno savjetovanje bi organizirala grupna savjetovanja, a s vremenom i pojedinačna.

Primarna ciljna skupina Službe za profesionalno savjetovanje bili bi poslodavci. Kako bi krajnjoj ciljnoj skupini, studentima, mogla pružiti kvalitetnu uslugu, Služba za profesionalno savjetovanje treba se najprije usmjeriti na poslodavce.

Upravljanje službom za profesionalno savjetovanje

Zbog činjenice da su i druge administrativne službe Sveučilišta centralizirane, odlučili smo se za centralizirani model Službe za profesionalno savjetovanje. Sve sveučilišne zgrade i pomoćne službe planiraju se u budućnosti okupiti na kampusu.

Kada je riječ o **položaju u administrativnoj strukturi Sveučilišta**, Služba za profesionalno savjetovanje bila bi u administrativnoj nadležnosti Kadrovske službe i Službe za poslijediplomske

studije. Razlog tome je činjenica da navedene službe trenutno imaju osoblje i mogućnosti potrebne za pokretanje Službe za profesionalno savjetovanje u bližoj budućnosti.

Na početku rada Službe za profesionalno savjetovanje očekujemo da ćemo na raspolaganju imati dva zaposlenika, koji su već zaposleni u gore spomenutim službama, uz jednog studenta koji bi radio honorarno preko Studentskog centra. Takav se izbor temelji na činjenici da je sadašnji zaposlenik Službe za poslijediplomske studije upoznat s informacijama o mogućnostima vezanima uz studiranje na poslijediplomskoj razini, te već može savjetovati studente o akademskim mogućnostima koje su im na raspolaganju. Ta osoba ima iskustvo rada u Poslijediplomskom središtu u Dubrovniku. Osoba trenutno zaposlena u Kadrovskoj službi već je radila na grupnom i pojedinačnom savjetovanju u zavodu za zapošljavanje u Nizozemskoj. Moguće je i zapošljavanje studenata na volonterskoj bazi ili u sklopu akademskog programa (za što bi dobivali bodove).

Služba za profesionalno savjetovanje bila bi **smještena** na dvije lokacije: u prizemlju ureda Studentskog zbora te u sadašnjem uredu Kadrovske službe/Službe za poslijediplomske studije na drugom katu. U uredu Studentskog zbora nalazio bi se izložbeni prostor s informativnim materijalima. Bio bi smješten u prostoriji u kojoj se već nalaze računala i koja bi ujedno bila prikladna za održavanje prezentacija poslodavaca. Prostorija u sklopu ureda Kadrovske službe/Službe za poslijediplomske studije ne bi bila na raspolaganju strankama, već samo osoblju Službe za profesionalno savjetovanje za obavljanje administrativnih poslova.

Financiranje Službe za profesionalno savjetovanje osiguralo bi Sveučilište, uz donacije velikih tvrtki te sudjelovanje međunarodnih donatora, poput Europske unije kroz program Tempus.

Ostale opaske

Sveučilište u Dubrovniku već je započelo prvu fazu pokretanja Službe za profesionalno savjetovanje. Sveučilište je zainteresirano za nastavak projekta (u obliku Tempus JEP projekta s drugim partnerima), kao i za preuzimanje uloge koordinatora projekta.

5.3. Sveučilište Josip Juraj Strossmayer u Osijeku

Prof. dr. sc. Drago Žagar

Prorektor za nastavu i studente, Sveučilište Josip Juraj Strossmayer u Osijeku, Hrvatska

5.3.1. Opće informacije

O gradu i županiji: Grad Osijek prvi se puta spominje 1196. godine pod imenom Eszek. U razdoblju od 1712. do 1721. godine pod austrijskom je vlašću izgrađen dio grada koji danas nosi ime Tvrđa – jedinstveni urbani i vojni kompleks iznimne kulturne vrijednosti. 1786. godine Tvrđa i Gornji grad ujedinjeni su pod imenom grada Osijeka, te od tada počinje njegov gospodarski i kulturni razvoj.

Sveučilište u Osijeku od velike je važnosti za istočnu Hrvatsku, u kojoj živi **milijun** stanovnika, te odgovara društvenim i gospodarskim potrebama pet slavonskih županija. Njegova bi buduća uloga mogla biti osobito značajna za smanjenje visoke **stope nezaposlenosti** u Osječko-baranjskoj županiji (**26,1%**).

O sveučilištu: Visoko je obrazovanje u Osijeku započelo **1707. godine** osnivanjem Visoke bogoslovne škole (prve osječke visokoobrazovne ustanove), odnosno učilišta filozofije, pod imenom *Studium Philosophicum Essekini*. Druga visoka bogoslovna škola, *Studium Theologicum Essekini*, osnovana je dvadesetak godina kasnije, 1724. godine. Ustanove visokog obrazovanja u Osijeku bile su kroz povijest glasovite zbog svoje uloge u unapređenju humanističkog obrazovanja i studija jezika i klasične književnosti, kao i zbog svog doprinosa hrvatskom jeziku i književnosti.

Suvremeno Sveučilište u Osijeku **osnovano je 31. svibnja 1975. godine**, a 1990. godine službeno je dobilo ime po biskupu Josipu Jurju Strossmayeru. Kroz svoju tridesetogodišnju povijest imalo je posebnu ulogu u razvoju i gospodarskoj obnovi istoka Hrvatske. Prema europskim standardima Sveučilište u Osijeku danas je sveučilište srednje veličine.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku čini sljedećih **16 akademskih jedinica**: Poljoprivredni fakultet, Građevinski fakultet, Ekonomski fakultet, Učiteljski fakultet, Elektrotehnički fakultet, Prehrambeno-tehnološki fakultet, Pravni fakultet, Strojarski fakultet, Medicinski fakultet, Filozofski fakultet, Umjetnička akademija, Katolički bogoslovni fakultet, Odjel za biologiju, Odjel za kemiju, Odjel za matematiku i Odjel za fiziku.

Ostale jedinice Sveučilišta su: Gradska i sveučilišna knjižnica (osnovana 1949. godine, a kao sveučilišna knjižnica djeluje od 1975. godine), Studentski centar u Osijeku (osnovan 1963. godine) i Studentski centar u Slavanskom Brodu (osnovan 1995. godine).

U nastavne i znanstvene aktivnosti na fakultetima i odjelima Sveučilišta, u akademskoj godini 2005./2006., bilo je uključeno **609 pripadnika istraživačkog i nastavnog osoblja**: 367 docenata, izvanrednih profesora i redovitih profesora; 79 viših lektora, lektora, srednjoškolskih profesora i učitelja jezika; 139 viših asistenata i asistenata te 24 stručna suradnika. Prema akademskim stupnjevima obrazovanja, na Sveučilištu u Osijeku radi 399 doktora znanosti i 121 magistar znanosti.

Akadske godine 2005./2006. na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku studiralo je ukupno **16.922 studenata**, od čega 11.896 na sveučilišnim studijima i 5025 na stručnim studijima. Većina studenata, njih 8530 (50.4%), studiralo je društvene predmete, 3034 (18%) tehničke, 2284 (13.5%) biotehničke, 1533 (9%) humanističke, 760 (4.55%) prirodne znanosti, 632 (3.7%) biomedicinu i zdravstvo, te 149 (0.9%) umjetnost.

Studentski zbor Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku čelna je studentska udruga. Svi članovi Studentskog zbora su studenti Sveučilišta u Osijeku. Uloga Studentskog zbora je zastupati studente u upravnim tijelima i ustanovama Sveučilišta, u kontaktima s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa te drugim državnim tijelima koja se bave studentskim pitanjima.

Sveučilišni kampus smješten je u bivšim Dravinim objektima u središtu Osijeka i prostire se na 232.048 četvornih metara. Na prostoru kampusa nalazi se novoizgrađeni studentski dom.

Dugoročni planovi za razvoj Sveučilišta izneseni su u sveučilišnoj razvojnoj strategiji: „Plan za obnovu i razvoj Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku do 2010“. Njime se predviđa razvoj sveučilišnih objekata na tri mjesta u gradu Osijeku (Tvrđa, Dravini i Gajevi objekti), te daljnji razvoj Strojarskog fakulteta u Slavanskom Brodu.

5.3.2. Model službe za profesionalno savjetovanje za sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Mogućnosti službe za profesionalno savjetovanje	Odabrane mogućnosti
I. RAD SLUŽBE	
AKTIVNOSTI	Informacijske usluge Prezentacije poslodavaca Grupno savjetovanje
PRIMARNE AKTIVNOSTI	Internetske usluge (internetska stranica, tiskani materijali i letci) Grupno savjetovanje
PRIMARNE CILJNE SKUPINE	Studenti
II. UPRAVLJANJE SLUŽBOM	
PODRUČJE RADA SLUŽBE	Centralizirana
POLOŽAJ U ADMINISTRATIVNOJ STRUKTURI	Zasebna jedinica (ili inkorporirana u Službu za osiguranje kvalitete)
LJUDSKI RESURSI: očekivani broj zaposlenih	1
SMJEŠTAJ: najbolji "strateški" prostor	Središnja zgrada sveučilišta (Rektorov ured)
FINANCIRANJE: Mogućnost financiranja	1. mogućnost: Sveučilište (paušalno) 2. mogućnost: Sveučilište i lokalne vlasti (Hrvatska gospodarska komora - Županijska komora Osijek, Hrvatska udruga poslodavaca)

Rad službe za profesionalno savjetovanje

U radu Službe za profesionalno savjetovanje na Sveučilištu u Osijeku naglasak bi bio na informativnim uslugama (koje bi se sastojale od internetske stranice i tiskanih materijala poslodavaca), prezentacijama poslodavaca i grupnom savjetovanju.

Primarne aktivnosti bile bi informativne usluge i grupno savjetovanje. Primarna ciljna skupina stoga bi bili studenti.

Upravljanje službom za profesionalno savjetovanje

Zbog procesa integracije Sveučilišta, koji je upravo u tijeku, za Sveučilište u Osijeku trenutno je najbolje rješenje centralizirana Služba za profesionalno savjetovanje.

Najbolji položaj Službe za profesionalno savjetovanje u administrativnoj strukturi Sveučilišta bila bi Služba za osiguranje kvalitete. Iako službe za profesionalno savjetovanje nisu izravno povezane s osiguranjem kvalitete, spomenuta Služba za osiguranje kvalitete trenutno ima osoblje koje bi povremeno moglo pomagati u radu Službe za profesionalno savjetovanje, te bi stoga, kratkoročno, bila najbolje mjesto za osnivanje Službe za profesionalno savjetovanje. Kada je riječ

o **smještaju**, Služba za profesionalno savjetovanje na početku svog rada bila bi smještena u središnjoj zgradi Sveučilišta u Osijeku, a kasnije na sveučilišnom kampusu.

Jedan zaposlenik koji već radi na Sveučilištu mogao bi kratkoročno honorarno raditi na aktivnostima Službe za profesionalno savjetovanje. Međutim, najbolje bi dugoročno rješenje bio jedan novi zaposlenik, jedan zaposlenik već zaposlen na Sveučilištu koji bi radio honorarno, te jedan informatički suradnik.

Služba za profesionalno savjetovanje primarno bi se **financirala** iz fondova Sveučilišta. Neki bi se administrativni troškovi dijelili s ustanovama lokalne zajednice (Hrvatska gospodarska komora-Županijska komora Osijek, Hrvatska udruga poslodavaca).

5.4. Sveučilište u Rijeci

Prof. dr. sc. Goran Kalogjera

Prorektor za nastavu i studente, Sveučilište u Rijeci, Hrvatska

5.4.1. Opće informacije

O gradu i županiji: Rijeka je, sa svojih **200.000 stanovnika**, treći najveći grad te najveća luka u Hrvatskoj. Leži na obali Kvarnerskog zaljeva, najsjevernijeg dijela Jadranskog mora. U blizini je državnih granica s Italijom i Slovenijom, okružena planinama i brojnim slikovitim obalnim gradovima.

Prvi poznati stanovnici riječkog područja bili su Iliri i Kelti. Za vrijeme Rimskog Carstva Rijeka je bila municipij poznat pod imenom Tarsatica, koji su, zajedno s okolnim područjem, u 7. stoljeću naselili Hrvati. U razdoblju koje je uslijedilo, sve do kraja Drugog svjetskog rata, Rijeka je mijenjala gospodare - bila je pod vlašću Habsburgovaca, mađarske kraljevske obitelji, hrvatskog plemstva i Italije. 1945. godine postala je dijelom Hrvatske.

Do kraja svibnja 2006. godine u gradu Rijeci bilo je **15.867 nezaposlenih** (od čega 7,5% sa sveučilišnim ili poslijediplomskim obrazovanjem). U Primorsko-goranskoj županiji 2005. godine bilo je 17.575 nezaposlenih (**stopa nezaposlenosti 14,6%**). Prosječni neto mjesečni osobni dohodak u prosincu 2004. godine za grad Rijeku iznosio je 4528 kuna, a županijski bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika 2003. godine iznosio je 52.770 kuna (6977 eura). Makroekonomski podaci za prvu četvrtinu 2005. godine su ohrabrujući: turizam daje dobre rezultate, stopa rasta industrijske proizvodnje je visoka (prosječno od 8,9%), prodaja na malo ima godišnju stopu rasta od 5,2%, a stanje javnih financija popravlja se zahvaljujući bržem rastu prihoda.

O sveučilištu: Osim što ima značajnu ulogu u gospodarstvu i transportnoj industriji, Rijeka je važno kulturno i obrazovno središte. Sveučilište u Rijeci osnovano je 1973. godine. No, prvu su ustanovu visokog obrazovanja u Rijeci mnogo ranije, 1627. godine, osnovali isusovci. Filozofski fakultet, osnovan 1726. godine, djelovao je dvije godine. Teološki fakultet u Rijeci osnovan je 1728. godine, a u razdoblju od 1773. do 1780. godine u gradu je bila smještena Kraljevska akademija.

Sveučilište u Rijeci trenutno obuhvaća:

- **deset fakulteta:** Filozofski fakultet, Građevinski fakultet, Ekonomski fakultet, Tehnički fakultet, Pravni fakultet, Pomorski fakultet, Medicinski fakultet, Fakultet ekonomije i turizma u Puli, Fakultet za turistički i hotelski menadžment u Opatiji te Filozofski fakultet u Puli,
- **jednu akademiju:** Akademija primijenjenih umjetnosti u Rijeci,
- **tri učiteljske škole:** visoke učiteljske škole u Gospiću, Puli i Rijeci.

Sveučilište ima dvije Sveučilišne knjižnice i Studentski centar.

Od **1280 zaposlenih** na Sveučilištu u Rijeci, 783 osobe su akademsko osoblje, a 497 administrativno. Sveučilište je akademske godine 2004./2005. imalo ukupno **18.099 studenata** na dodiplomskom studiju (12.959 redovnih i 5140 izvanrednih studenata) te 589 studenata na poslijediplomskom studiju. Omjer studenata i akademskog osoblja za akademsku godinu 2003./2004. iznosio je oko 20 studenata po nastavniku.

Studentski centar na Sveučilištu brine o prehrani i smještaju studenata, te im pomaže pri pronalaženju privremenih poslova. **Studentski savjetodavni centar** savjetuje studente s emocionalnim i psihološkim teškoćama. Interese studenata zastupa **Studentski zbor**, koji ima predstavnike u upravnim tijelima Sveučilišta.

5.4.2. Model službe za profesionalno savjetovanje za Sveučilište u Rijeci

Mogućnosti službe za profesionalno savjetovanje	Odabrane mogućnosti
I. RAD SLUŽBE	
AKTIVNOSTI	Informacijske usluge Pojedinačno savjetovanje i/ili grupno savjetovanje Sajmovi poslodavaca
PRIMARNE AKTIVNOSTI	Grupno savjetovanje
PRIMARNE CILJNE SKUPINE	Studenti
II. UPRAVLJANJE SLUŽBOM	
PODRUČJE RADA SLUŽBE	Centralizirana
POLOŽAJ U ADMINISTRATIVNOJ STRUKTURI	Zasebna jedinica unutar Sveučilišta ili zasebna jedinica unutar pojedinih sastavnica Sveučilišta
LJUDSKI RESURSI: očekivani broj zaposlenih	2
SMJEŠTAJ: najbolji "strateški" prostor	Mogućnosti: 1. kampus 2. središnja zgrada Sveučilišta (Rektorov ured) 3. jedna od sastavnica Sveučilišta (Ekonomski fakultet)
FINANCIRANJE: Mogućnost financiranja	Sveučilište i ostali izvori (lokalne i nacionalne vlasti)

Rad službe za profesionalno savjetovanje

Slijedi popis **aktivnosti** koje je za svoj model Službe za profesionalno savjetovanje odabralo Sveučilište u Rijeci.

- **Informacijske usluge:** informiranje studenata trebalo bi biti glavni razlog osnivanja Službe za profesionalno savjetovanje. To znači da bi rad trebalo započeti osiguravanjem tiskanih i internetskih izvora informacija.
- **Pojedinačno i/ili grupno savjetovanje:** na početku rada Službe za profesionalno savjetovanje grupno bi savjetovanje vjerojatno bila glavna aktivnost.
- **Sajmovi poslodavaca:** događanja slična onima koje je u posljednje vrijeme organizirala internetska tvrtka „MojPosao“ studenti smatraju zanimljivima, te bi u tom smislu to mogao biti koristan primjer aktivnosti za Službu za profesionalno savjetovanje.

Druge aktivnosti-tečajevi, oglašavanje dostupnih radnih mjesta i prezentacije poslodavaca-također su važne. Međutim, njih se može uvesti postupno, i nešto kasnije.

Primarna aktivnost bila bi grupno profesionalno savjetovanje. Nakon početnog razdoblja osnivanja Službe za profesionalno savjetovanje, svakako bi bilo potrebno uvesti preostale tri aktivnosti (osobito pojedinačno profesionalno savjetovanje).

Primarna ciljna skupina su studenti, iako se ni poslodavce nipošto ne smije izostaviti.

Upravljanje službom za profesionalno savjetovanje

Služba za profesionalno savjetovanje na Sveučilištu u Rijeci trebala bi biti centralizirana (na Sveučilištu i to za sve fakultete i odjele), uz otvorenu mogućnost osnivanja posebnih, u većoj mjeri specijaliziranih službi na pojedinim sastavnicama Sveučilišta. Međutim, i takve bi specijalizirane službe bile povezane sa središnjom Službom za profesionalno savjetovanje.

Kada je riječ o **položaju u administrativnoj strukturi**, Služba za profesionalno savjetovanje trebala bi biti zasebna jedinica unutar Sveučilišta. Druge su mogućnosti manje vjerojatne, s obzirom na to da na Sveučilištu ne postoji pravi ured studentske službe (postoje studentske službe na pojedinim sastavnicama Sveučilišta, no ne i jedna središnja). Uredu za međunarodne odnose nedostaje osoblja, a uz to rješava različite, sa studentima povezane probleme izvan svojeg područja, dok Kadrovska služba na Sveučilištu trenutno ne postoji. Ako Služba za profesionalno savjetovanje bude djelovala kao zasebna administrativna jedinica, manje je vjerojatno da će preuzimati poslove ili dužnosti koje nisu povezane s profesionalnim savjetovanjem.

Što se tiče **ljudskih resursa**, na samom početku bilo bi dovoljno imati dvoje zaposlenika. Rad Službe za profesionalno savjetovanje bilo bi vrlo teško započeti samo s jednom osobom. Istovremeno, nerealno je odmah očekivati zapošljavanje više od dvoje ljudi (osobito imajući na umu postojeću politiku zapošljavanja u visokom obrazovanju). Zaposlenicima koji bi radili na pokretanju Službe za profesionalno savjetovanje na Sveučilištu mogla bi se osigurati dodatna pomoć uključivanjem volontera u rad Službe za profesionalno savjetovanje (npr. osobe koje već u Studentskom savjetodavnom centru rade na pojedinačnom i grupnom savjetovanju studenata).

Najbolje rješenje za **smještaj** ureda Službe za profesionalno savjetovanje na Sveučilištu bio

bi sveučilišni kampus. Međutim, kako on još nije dovršen, sljedeći najbolji „strateški“ prostor je središnja zgrada Sveučilišta, na primjer Rektorov ured. Problem povezan sa smještanjem Službe za profesionalno savjetovanje u središnju zgradu Sveučilišta jest činjenica da se ta zgrada ne nalazi u blizini ostalih fakulteta i odjela, nije u gradskom središtu, i studenti ju nemaju naviku koristiti. Stoga se može predložiti treće rješenje: osnivanje Službe za profesionalno savjetovanje na jednoj od sastavnica Sveučilišta, poput Ekonomskog fakulteta, koji je smješten u središtu grada i lako dostupan svim studentima Sveučilišta.

Financiranje Službe za profesionalno savjetovanje moglo bi osigurati Sveučilište i drugi izvori (lokalne i nacionalne vlasti).

5.5. Sveučilište u Splitu

Prof. dr. sc. Igor Zanchi

Prorektor za nastavu, Sveučilište u Splitu, Hrvatska

5.5.1. Opće informacije

O gradu i županiji: Splitsko-dalmatinska županija, s gradom Splitom kao središtem, smještena je u središnjoj Dalmaciji.

Split je najveći hrvatski obalni grad. S okolnim naseljima ima **približno 225.000 stanovnika** (sam grad ima oko 190.000 stanovnika). U njegovoj blizini nalaze se arheološki ostaci drevne Salone, glavnog grada nekadašnje rimske provincije Dalmacije. Rimski car Dioklecijan, i sam dalmatinskog podrijetla, izgradio je pored Salone luksuznu palaču kamo se 305. godine, nakon odlaska u mirovinu, preselio. Dioklecijanova je palača kasnije postala jezgrom srednjovjekovnog, a danas je srce suvremenog Splita. Dobro očuvana palača nalazi se na UNESCO-vom popisu svjetske kulturne baštine. Tijekom 1700 godina, koliko je prošlo od njegova nastanka, Split je u hrvatskoj povijesti odigrao važnu ulogu. Danas je centar kulturnog i znanstvenog života regije.

Splitsko-dalmatinska županija prostire se na 4534 četvornih metara i ima oko 470.000 stanovnika.

Zemljopisni položaj Splita, klima, more, razvedena obala i bogati izvori vode, zajedno s krškim poljima prirodna su osnova za razvoj pomorstva, brodarstva, ribarstva, trgovine, poljodjelstva, te posebice turizma.

Struktura gospodarstva je sljedeća: trgovina 42,9%, prerađivačka industrija 30,7%, građevinarstvo 9,4%, nekretnine, unajmljivanje i poslovne usluge 5,0%, promet, skladišta i veze 4,8%, hoteli i restorani 3,6%, ribarstvo 0,6% i druge aktivnosti 2,2%.

U lipnju 2006. godine u Splitsko-dalmatinskoj županiji bilo je **34.909 nezaposlenih**. U samom gradu Splitu bilo je **14.873 nezaposlenih**.

O sveučilištu: Sveučilište u Splitu službeno je **osnovano 15. lipnja 1974.** godine spajanjem do tada neovisnih fakulteta, odnosno fakulteta koji su do tada pripadali Sveučilištu u Zagrebu. Sveučilište u Splitu bavi se, kako obrazovnim, tako i istraživačkim djelatnostima. Kao glavna znanstvena ustanova u regiji, tijekom posljednjih trideset godina Sveučilište se razvilo u ustanovu koja obuhvaća **deset fakulteta, jednu akademiju, dva odjela, dva studentska centra i Sveučilišnu**

knjižnicu. Sveučilište se još uvijek sastoji od pravno nezavisnih jedinica (fakulteta), iako je u tijeku proces nastanka funkcionalno integriranog Sveučilišta u Splitu.

Na Sveučilištu su aktivne dvije studentske krovne organizacije: **Studentski zbor** i **Sveučilišna športska udruga**, uz koje na fakultetima djeluje još mnogo studentskih organizacija. **Studentski centri** organiziraju smještaj, prehranu i privremeno zapošljavanje studenata.

Statistički podaci Sveučilišta	
Ukupan broj studenata (2006.)	22.000
Studenti upisani na prvu godinu studija (2005./2006.)	4380
Nastavno osoblje (2005.)	741
Ostalo osoblje (2005.)	547

5.5.2. Model službe za profesionalno savjetovanje za Sveučilište u Splitu

Mogućnosti službe za profesionalno savjetovanje	Odabrane mogućnosti
I. RAD SLUŽBE	
AKTIVNOSTI	Pojedinačno savjetovanje Informacijske usluge
PRIMARNE AKTIVNOSTI	Internetske usluge
PRIMARNE CILJNE SKUPINE	Studenti Akademske osoblje (akademske savjetovanje)
II. UPRAVLJANJE SLUŽBOM	
PODRUČJE RADA SLUŽBE	Centralizirana i decentralizirana (kasnije)
POLOŽAJ U ADMINISTRATIVNOJ STRUKTURI	(Nova) zasebna jedinica
LJUDSKI RESURSI: očekivani broj zaposlenih	1
SMJEŠTAJ: najbolji "strateški" prostor	Središnja zgrada Sveučilišta (Rektorov ured)
FINANCIRANJE: Mogućnost financiranja	Sveučilište, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, lokalna vlast <small>* To su samo mogućnosti i o njima još nisu donesene odluke</small>

Rad službe za profesionalno savjetovanje

Aktivnosti Službe za profesionalno savjetovanje Sveučilišta u Splitu mogle bi uključivati pojedinačno savjetovanje i informacijske usluge. **Primarna aktivnost** bile bi internetske usluge, usmjerene na **primarne ciljne skupine - studente** (u sklopu akademskog savjetovanja) i nastavno osoblje Sveučilišta.

Upravljanje službom za profesionalno savjetovanje

Služba za profesionalno savjetovanje na početku bi bila organizirana kao centralizirana jedinica, koja bi se kasnije decentralizirala kroz djelovanje na pojedinim fakultetima te prilagodila svoje usluge potrebama različitih fakulteta, odnosno sastavnica Sveučilišta.

Služba za profesionalno savjetovanje bila bi ustrojena kao nova, zasebna jedinica unutar središnje administracije Sveučilišta u Splitu.

Kada je riječ o **ljudskim resursima** Službe za profesionalno savjetovanje, nužno bi bilo zaposliti najmanje jednu novu osobu. Novi bi zaposlenik mogao početi rad na projektu osnivanja Službe za profesionalno savjetovanje do kraja 2006. godine. Međutim, mogućnost zapošljavanja nove osobe nije sigurna. U kasnijoj bi se fazi osoblje Službe za profesionalno savjetovanje na Sveučilištu moglo povećati na dva zaposlenika (što je maksimalan broj zaposlenika prije provođenja predložene decentralizacije Službe za profesionalno savjetovanje na pojedine fakultete).

Služba za profesionalno savjetovanje mogla bi biti **smještena** u središnjoj sveučilišnoj zgradi (Rektorov ured), koja bi bila najbolji „strateški“ prostor ukoliko se Služba u svom radu bude bavila i akademskim osobljem. Međutim, ukoliko se Služba bude bavila isključivo studentima, najbolji bi smještaj bio Studentski centar.

Financiranje projekata poput Službe za profesionalno savjetovanje trebale bi osigurati sljedeće institucije: Sveučilište, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, lokalne vlasti itd. To su, međutim, tek mogućnosti, i o njima još nisu donesene odluke.

Općenito, ovakav model Službe za profesionalno savjetovanje odabran je zbog toga što Sveučilište u Splitu mora provesti proces funkcionalne integracije, jer trenutno nije dovoljno integrirano.

Ostale opaske

Sveučilište u Splitu već je počelo razmatrati uvođenje Službe za profesionalno savjetovanje na Sveučilištu.

5.6. Sveučilište u Zadru

Prof. dr. sc. Mirko Jakić

Prorektor za nastavu, studentska pitanja i knjižnicu, Sveučilište u Zadru, Hrvatska

5.6.1. Opće informacije

O gradu i županiji: Utemeljena na 3000 godina staroj tradiciji, Zadarska županija danas pokriva 6,4% ukupne kopnene površine Republike Hrvatske i oko 12% površine teritorijalnih voda. Obuhvaća više od 300 manjih i većih otoka, bolje poznatih pod nazivom zadarski arhipelag. Zadarska županija ima **162.145 stanovnika**, od kojih **72.717 živi u gradu Zadru** (na temelju popisa stanovništva iz 2001. godine). Stari dio grada, smješten na poluotoku, povoljna je prirodna luka i ima odlične uvjete za razvoj tranzitnih veza s kopnenim zaledem, kao i cijelim Sredozemljem.

Zadarska se urbana struktura razvila još u rimskom razdoblju (*forum*). U rimskim se dokumentima staro središte Liburnije, Zadar, spominje kao *Jadera*, koja je nakon 59. g. pr. Kr. postala rimski municipij, a nedugo zatim i kolonija rimskih građana. Nakon pada Zapadnog Rimskog Carstva Zadar postaje glavnim gradom bizantske provincije Dalmacije. Hrvati na to područje dolaze u 7. stoljeću, nakon velikih seoba. Tijekom 10. te posebno 11. stoljeća, upravo su oni upravljali gradom. Unatoč čestim sukobima s Venecijom, Zadar je uspio održati autonomiju u srednjem vijeku. Ladislav Napuljski ga 1409. godine, zbog „svojih prava“ na Dalmaciju, prodaje Veneciji, a nakon njene propasti, kao glavni grad Dalmacije, Zadar dolazi pod austrijsku vlast. Rapallskim je ugovorom pripao Italiji (1920. godine), no nakon Drugog svjetskog rata vraćen je matičnoj Hrvatskoj.

Bombardiranja u Drugom svjetskom ratu nanijela su mu teška oštećenja. Veliku je štetu pretrpio i za Domovinskog rata (1991.-1995. godine). Danas je Zadar razvijena, na pomorstvo, usluge i turizam usmjerena luka i industrijski centar. Važno je tranzitno središte sa snažnim cestovnim, željezničkim, zračnim i pomorskim prometnim vezama, te poljoprivredno i marikulturno središte regije.

Do kraja lipnja 2006. godine u **gradu Zadru bilo je 4320 nezaposlenih** (od kojih 577 ili 13,36% sa sveučilišnim ili poslijediplomskim obrazovanjem). Prosječan broj **nezaposlenih za Zadarsku županiju 2005. godine iznosio je 11.361 (stopa nezaposlenosti 19,4%)**. Prema podacima Županijskog ureda za statistiku prosječni neto mjesečni dohodak u gradu Zadru za 2005. godinu iznosio je 4240 kuna (584,17 eura), što je 5,7% više nego 2004. godine. Najbrži se rast ostvaruje u poslovnim aktivnostima poput industrije (8,1%), izgradnje (8,2%) i hotelijerstva (7,5%).

O sveučilištu: Grad Zadar prvi je grad u Hrvatskoj u kojem je, 1396. godine, pod nazivom *Universitas Iadertina*, osnovano sveučilište. 1996. godina, godina proslave 600. godišnjice prvog sveučilišta u Hrvatskoj, označila je i snažan poticaj ideji osnivanja, ili obnavljanja, Sveučilišta u Zadru. **Sveučilište u Zadru** osnovano je u srpnju 2002. godine zakonskom odlukom prihvaćenom u Hrvatskom Saboru, a **registrirano je 29. siječnja 2003. godine**.

Sveučilište u Zadru u potpunosti je integrirano sveučilište koje se sastoji od **21 odsjeka**, i to za: arheologiju, engleski jezik i književnost, filozofiju, francuski jezik i književnost, zemljopis, informatologiju i komunikologiju, klasičnu filologiju, hrvatske i slavenske studije, njemački jezik i književnost, pedagogiju, povijest, povijest umjetnosti, psihologiju, sociologiju, talijanski jezik i književnost, izobrazbu učitelja i odgojitelja predškolske djece, etnologiju i socijalnokulturalnu antropologiju, knjižničarstvo, promet i pomorstvo, ekonomiju te poljodjelstvo i akvakulturu Sredozemlja.

Sveučilište ima **319 zaposlenika**, od čega 91 s doktoratom, 45 s magisterijem, te znatan broj asistenata, lektora i predavača, kao i 106 gostujućih profesora s hrvatskih i stranih sveučilišta. Sveučilište ima **5000 studenata** na različitim stupnjevima obrazovanja (preddiplomski, diplomski, poslijediplomski studij). Prije reforme visokog obrazovanja u skladu sa smjernicama Bolonjskog procesa, programi Sveučilišta u Zadru bili su četverogodišnji (osim Studija za predškolske odgojitelje, koji je trajao dvije godine). Od početka akademske godine 2005./2006. svi su studijski programi usklađeni s glavnim načelima Bolonjskog procesa. Svi su programi prošli postupak evaluacije i u lipnju 2005. godine dobili dozvolu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Struktura studijskih programa je sljedeća: bakalaureat (3 godine, 180 ECTS bodova), magisterij (2 godine, 120 ECTS bodova) i doktorat (3 godine, 180 ECTS bodova). Sve studijske grupe na Sveučilištu u Zadru mogu biti jednopredmetne ili dvopredmetne (u dvopredmetnom studiju studenti mogu izabrati kombinaciju predmeta). ECTS bodovi koriste se kao prijenosni i akumulacijski sustav.

Studentski centar na Sveučilištu brine o prehrani i smještaju studenata, te im pomaže u privremenom zapošljavanju. Studentske interese zastupa **Studentski zbor** koji ima predstavnike u različitim upravnim tijelima Sveučilišta.

5.6.2. Model službe za profesionalno savjetovanje za sveučilište u Zadru

Mogućnosti službe za profesionalno savjetovanje	Odabrane mogućnosti
I. RAD SLUŽBE	
AKTIVNOSTI	Grupno savjetovanje Prezentacije poslodavaca Tečajevi
PRIMARNE AKTIVNOSTI	Grupno savjetovanje
PRIMARNE CILJNE SKUPINE	Studenti / Poslodavci
II. UPRAVLJANJE SLUŽBOM	
PODRUČJE RADA SLUŽBE	Centralizirana / informativni pult
POLOŽAJ U ADMINISTRATIVNOJ STRUKTURI	Zasebna jedinica unutar Sveučilišta
LJUDSKI RESURSI: očekivani broj zaposlenih	3
SMJEŠTAJ: najbolji "strateški" prostor	Središnja zgrada Sveučilišta
FINANCIRANJE: Mogućnost financiranja	Sveučilište i privatni sektor + nacionalne vlasti (kasnije) + aktivnosti bivših studenata

Rad službe za profesionalno savjetovanje

Slijedi popis **aktivnosti** Službe za profesionalno savjetovanje koje je odabralo Sveučilište u Zadru.

- **Grupno savjetovanje:** na početku rada Službe za profesionalno savjetovanje grupno bi savjetovanje bilo glavna aktivnost, a ujedno i najbolji način približavanja studentskoj populaciji Sveučilišta.
- **Prezentacije poslodavaca:** aktivnost koja, s jedne strane, uključuje kontaktiranje potencijalnih poslodavaca kako bi ih se informiralo o znanju i vještinama naših studenata, te, s druge strane, upoznavanje studenata s mogućim poslodavcima.
- **Tečajevi:** aktivnost kojom bi se povećavale mogućnosti studenata prilikom zapošljavanja.

Primarna aktivnost Službe za profesionalno savjetovanje na početku rada bilo bi grupno savjetovanje. Kako je već navedeno, to je najbrži način približavanja najvećem broju studenata.

Primarne ciljne skupine bile bi kako studenti, tako i poslodavci.

Upravljanje službom za profesionalno savjetovanje

Kako je Sveučilište u Zadru relativno maleno, u potpunosti integrirano sveučilište, Služba za profesionalno savjetovanje trebala bi biti centralizirana.

Što se tiče **položaja u administrativnoj strukturi**, Služba za profesionalno savjetovanje trebala bi biti zasebna jedinica unutar Sveučilišta. Međutim, zbog nedostatka prostora i financijskih sredstava, nije vjerojatno da će Senat i Uprava poduprijeti osnivanje novog ureda u "fizičkom" smislu. Rješenje bi moglo biti osnivanje Službe za profesionalno savjetovanje u obliku financijski povoljnijeg informativnog pulta za cijelo sveučilište.

Kada je riječ o ljudskim resursima, Službu za profesionalno savjetovanje na Sveučilištu u Zadru trebala bi voditi jedna osoba izvan sustava Sveučilišta (bilo bi najbolje da to bude predstavnik područne službe za profesionalnu orijentaciju), uz pomoć već postojećeg osoblja Sveučilišta, poput osoblja Službe za kadrovske poslove i Studentskog centra. Dakle, u rad Službe za profesionalno savjetovanje trebala bi biti uključena ukupno tri zaposlenika.

Najbolji **smještaj** Službe za profesionalno savjetovanje bila bi središnja zgrada Sveučilišta. Informativni pult (koji bi predstavljao Službu za profesionalno savjetovanje) bio bi smješten u jednu od prostorija predvorja glavne zgrade Sveučilišta. Glavna je zgrada mjesto na kojem je smještena većina odjela (kao i referade-studentske službe) te je stoga dnevno ili tjedno posjećuje većina studenata. Ovakav bi smještaj osigurao najveću moguću vidljivost Službe za profesionalno savjetovanje.

Financiranje Službe za profesionalno savjetovanje moglo bi na početku osiguravati Sveučilište i privatni sektor, a kasnije i lokalne i nacionalne vlasti. Još jedan vrijedan izvor informacija o radnim mjestima može biti mreža bivših studenata na čijem se osnivanju upravo radi.

5.7. Sveučilište u Zagrebu

Prof. dr. sc. Vjekoslav Jerolimov

Prorektor za nastavu i studente, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

5.7.1. Opće informacije

O gradu i županiji: Zagreb, sa svojih **780.000 stanovnika** (sa Zagrebačkom županijom dodatnih 300.000), najveći je i glavni grad Hrvatske.

Zagreb je stari srednjoeuropski grad. Stoljećima je bio kulturno i znanstveno središte, a u novije je vrijeme preuzeo i vodeću ulogu na području trgovine i industrije. Leži na mjestu križanja važnih prometnih pravaca između jadranske obale i srednje Europe. Središte je poslovnog, akademskog, kulturnog, umjetničkog i sportskog života Hrvatske.

Prvi pisani spomen grada potječe iz 1094. godine kada je na Kaptolu, današnjem zagrebačkom povijesnom središtu, osnovana biskupija, dok je Gradec, susjedno područje u gradskom povijesnom središtu, 1242. godine proglašen slobodnim kraljevskim gradom. Tijekom turske najezde na Europu u razdoblju između 14. i 18. stoljeća, Zagreb je bio važna graničarska utvrda. U 19. stoljeću broj stanovnika u gradu Zagrebu povećao se deseterostruko.

Do kraja lipnja 2006. godine u gradu Zagrebu bilo je **48.187 nezaposlenih** (od čega 7,57% sa sveučilišnim ili poslijediplomskim obrazovanjem). Prosječni neto mjesečni dohodak u travnju 2006. za grad Zagreb iznosio je 5.404 kune, dok je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika na razini županije iznosio 10.586 eura.

O sveučilištu: Sveučilište u Zagrebu najveće je i najstarije sveučilište u Hrvatskoj, **osnovano 1669. godine**. 1874. godine reorganizirano je u moderno sveučilište, i od tada je najvažnija visokoobrazovna ustanova u Hrvatskoj.

Sveučilište u Zagrebu sveobuhvatno je, na istraživanje usmjereno gradsko sveučilište koje čine **33 ustanove visokog obrazovanja**: 29 fakulteta (dva se fakulteta nalaze u Varaždinu, a jedan u Sisku), 3 umjetničke akademije, Centar za hrvatske studije, te nekoliko organizacijskih jedinica (Poslijediplomsko središte u Dubrovniku, SRCE-Sveučilišni računarski centar Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Studentski centri u Zagrebu, Varaždinu, Sisku i dr.).

Od **8080 zaposlenih** na Sveučilištu u Zagrebu, 5621 zaposlenik čini akademsko osoblje, a 2459 administrativno. Analiza sastava akademskog osoblja pokazuje da ga čine: profesori (48,08%), asistenti (20,58%), istraživači (22,59%) i drugo nastavno osoblje (8,73%).

Akademске godine 2004./2005. Sveučilište u Zagrebu imalo je **56.113 studenata** (45.899 redovnih i 10.214 izvanrednih studenata) te 6.663 studenata poslijediplomskog studija. Kada je riječ o omjeru studenata i akademskog osoblja - na svakog nastavnika dolazila su otprilike **23 studenta**. Omjer upisanih i diplomiranih studenata bio je 33%.

Raspored studenata po područjima studija na Sveučilištu u Zagrebu je sljedeći:

- prirodne znanosti 6,42%
- tehničke znanosti 26,66%
- biomedicina 6,22%
- biotehnologija 6,2%
- društvene znanosti 39,89%
- humanističke znanosti 12,96%
- umjetnost 1,62%.

Studentski centar brine o prehrani i smještaju studenata, te im pruža pomoć u privremenom zapošljavanju. Interese studenata zastupa **Studentski zbor**, koji ima predstavnike u različitim upravnim tijelima Sveučilišta. Studentski zbor se bavi organizacijom različitih sportskih, kulturnih i sličnih događanja koja zanimaju studente.

5.7.2. Model službe za profesionalno savjetovanje za Sveučilište u Zagrebu

Mogućnosti službe za profesionalno savjetovanje	Odabrane mogućnosti
I. RAD SLUŽBE	
AKTIVNOSTI	Informacijske usluge Pojedinačno savjetovanje i/ili grupno savjetovanje Sajmovi poslodavaca
PRIMARNE AKTIVNOSTI	Internetske usluge profesionalnog savjetovanja Internetske usluge za poslodavce
PRIMARNE CILJNE SKUPINE	Studenti
II. UPRAVLJANJE SLUŽBOM	
PODRUČJE RADA SLUŽBE	Centralizirana
POLOŽAJ U ADMINISTRATIVNOJ STRUKTURI	Studentska referada/ured studentske službe
LJUDSKI RESURSI: očekivani broj zaposlenih	6
SMJEŠTAJ: najbolji "strateški" prostor	Prostori studentskih službi (Studentski centar) Pojedinačni fakulteti/odjeli
FINANCIRANJE: Mogućnost financiranja	Sveučilište i drugi izvori (lokalne i nacionalne vlasti) Privatni sektor

Rad službe za profesionalno savjetovanje

Aktivnosti koje je za svoj model Službe za profesionalno savjetovanje odabralo Sveučilište u Zagrebu uključuju:

- **informacijske usluge** – za početak, osiguravanje širokog raspona izvora informacija;
- **pojedinačno i grupno savjetovanje** – stručno savjetovanje;
- **sajmove poslodavaca** – povezivanje studenata s mnoštvom različitih tvrtki i ustanova.

Ostale aktivnosti (tečajevi, oglašavanje dostupnih radnih mjesta i prezentacije poslodavaca) bile bi također korisne, no planirane su za kasnije faze razvoja Službe za profesionalno savjetovanje.

Aktivnost koju bi Služba za profesionalno savjetovanje prvu pokrenula bilo bi internetsko profesionalno savjetovanje, kao i internetske usluge namijenjene poslodavcima. Međutim, i ostale su tri navedene aktivnosti važne, posebice pojedinačno profesionalno savjetovanje.

Primarna ciljna skupina ponajprije bi bili studenti; naravno, uz želju da se ne izostave poslodavci i Sveučilište.

Upravljanje službom za profesionalno savjetovanje

Služba za profesionalno savjetovanje na Sveučilištu u Zagrebu trebala bi biti centralizirana, kako bi se osiguralo da bude u jednakoj mjeri pristupačna svim fakultetima, odjelima i drugim sastavnicama Sveučilišta.

Kada je riječ o njenom **položaju u administrativnoj strukturi Sveučilišta**, Služba za profesionalno savjetovanje mogla bi biti smještena u studentske referade/urede studentske službe, ili postati zasebna jedinica unutar Sveučilišta. Druge mogućnosti za Sveučilište u Zagrebu ne bi bile prihvatljive.

U Službi za profesionalno savjetovanje trebalo bi raditi šest zaposlenika; dio tih osoba već radi na Sveučilištu, a bilo bi potrebno zaposliti i nekoliko novih djelatnika.

Služba za profesionalno savjetovanje mogla bi biti **smještena** u Studentskom centru ili, što je druga mogućnost, u središnjoj zgradi uprave Sveučilišta.

Financiranje Službe za profesionalno savjetovanje trebalo bi osigurati Sveučilište i drugi izvori (lokalne i nacionalne vlasti, ali i privatni sektor).

5.8. Zaključci

Thomas Farnell

Koordinator obrazovnih programa, Institut za razvoj obrazovanja, Hrvatska

Ako usporedimo predložene modele službi za profesionalno savjetovanje za svako sveučilište u Hrvatskoj, prvo što opažamo jest da se oni **značajno razlikuju** u aktivnostima i modelima upravljanja koje predlažu. To potvrđuje istinitost jedne od polaznih pretpostavki ovog projekta: da se, zbog razlika u veličini, potrebama i resursima, jedan model službe za profesionalno savjetovanje ne može primijeniti na sva sveučilišta. Rezultat radionice pokazuje da je svako sveučilište ponuđene aktivnosti i načine upravljanja službom za profesionalno savjetovanje u svojem modelu prilagodilo svojim specifičnim potrebama i resursima.

Istovremeno, u svih je šest modela službi za profesionalno savjetovanje moguće uočiti **pravičnost** pojavljivanja kako sličnosti, tako i razlika. Pravilnosti su uočljive kako slijedi:

Rad službi za profesionalno savjetovanje

- **Aktivnosti:** sva sveučilišta smatraju sljedeće tri aktivnosti najvažnijima – usluge informiranja, pojedinačno/grupno savjetovanje i usluge za poslodavce.
- **Prioritetne aktivnosti:** kada je riječ o odabiru najvažnijih aktivnosti, pola je sveučilišta odabralo grupno savjetovanje, dok se druga polovica odlučila za internetske usluge. To je zanimljivo jer se spomenute aktivnosti znatno razlikuju u količini rada kojega zahtijevaju: za pretpostaviti je da bi savjetovanje iziskivalo više zaposlenika, vremena i priprema od pružanja internetskih usluga.
- **Prioritetne ciljne skupine:** svako sveučilište smatra studente najvažnijom ciljnom skupinom. Međutim, mnogi su se predstavnici sveučilišta složili da se svakako treba usmjeriti, i na poslodavce, i na samo sveučilište.

Upravljanje službama za profesionalno savjetovanje

- **Područje rada službi:** zanimljivo je da su se sva sveučilišta (čak i ona koja trenutno nisu dovoljno integrirana) složila da bi centralizirana služba za cijelo sveučilište bila najbolja. Neka su sveučilišta uključila mogućnost osnivanja zasebnih službi za profesionalno savjetovanje na pojedinim fakultetima/sastavnicama sveučilišta.
- **Položaj u administrativnoj strukturi:** svako je sveučilište ovu točku prilagodilo svojim trenutnim mogućnostima. Rješenja se kreću u rasponu od smještanja službi za profesionalno savjetovanje u kadrovske službe ili postojeće studentske službe, do osnivanja zasebne jedinice unutar strukture sveučilišta. Značajno je da su četiri od šest sveučilišta predložila da se službe za profesionalno savjetovanje dugoročno ustroje kao zasebne administrativne jedinice.
- **Ljudski resursi:** većina se sveučilišta odlučila za službe za profesionalno savjetovanje s jednim ili dvoje zaposlenika (pri čemu se ističe iznimka Sveučilišta u Zagrebu sa šest zaposlenih, što odražava razliku u veličini u usporedbi s drugim sveučilištima). Čini se da su sveučilišta bila „realistična“ (a ne „idealistična“) u procjeni granica svojih trenutnih mogućnosti pokretanja službi za profesionalno savjetovanje.
- **Smještaj:** izbor je većinom ovisio o pristupačnosti i prikladnosti glavnih zgrada sveučilišta, pa su mogućnosti smještanja službi uključivale rektorov ured, studentske centre, prostore Studentskog zbora ili zgrade studentskih domova/kampusu. Međutim, središnje zgrade sveučilišta bile su najčešći izbor.
- **Financiranje:** šest je sveučilišta razmatralo mnoštvo mogućnosti financiranja službi za profesionalno savjetovanje, no prevladavajući izbori ukazuju na to da bi sama sveučilišta trebala imati ključnu ulogu u njihovom financiranju. Predstavnici sveučilišta predložili su mogućnosti sufinanciranja kojima bi uključili druge zainteresirane strane, poput lokalnih, nacionalnih ili međunarodnih suradnika.

Iz iznesenih zapažanja vidljivo je da se, kada usporedimo predložene modele, oni u većoj mjeri podudaraju kada je riječ o odabranim aktivnostima, nego po pitanjima vezanima uz ustroj i upravljanje potencijalnim službama za profesionalno savjetovanje.

Rezultate projektne seminarske radionice za konceptualizaciju modela službi za profesionalno savjetovanje jednako su velikim uspjehom smatrali i sudionici i organizatori radionica. Svako je sveučilište izradilo svoj model pažljivo razmatrajući kako svoje potrebe (i „idealno“ rješenje za njihovo ispunjavanje), tako i svoje trenutne mogućnosti (i „realističnu“ izvedivost) pokretanja službe za profesionalno savjetovanje.

6.

Izgledi za budućnost: završne preporuke za pokretanje službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima

Monika Domanska

Voditeljica Službe za profesionalno savjetovanje, Tehničko sveučilište u Krakovu, Poljska

Pozvana sam da, kao članica Stručnog tima na projektu „Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj (CAREER)“, iznesem preporuke za modele službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima.

Prije deset godina, kada su u Poljskoj osnovane prve službe za profesionalno savjetovanje, situacija u našoj zemlji u nekim je aspektima nalikovala trenutnoj situaciji u Hrvatskoj: Poljsku je tada obilježavala daleka, no jasna mogućnost ulaska u Europsku uniju, okrutno tržište rada, nedostatak financijskih sredstava na sveučilištima te visoka stopa nezaposlenosti mladih. Još jedna važna sličnost između dviju zemalja razvoj je sektora visokog obrazovanja, pojava novih, privatnih sveučilišta, te nastanak konkurencije među ustanovama visokog obrazovanja – posebice među privatnim i javnim ustanovama. Imajući na umu navedene zajedničke okolnosti, vjerujem da naše preporuke mogu biti od koristi hrvatskim sveučilištima koja žele, ili razmatraju, osnivanje službi za profesionalno savjetovanje.

6.1. Ideja

Osnivanje službi koje studentima i diplomiranim studentima pomažu da uspješno uđu na tržište rada od iznimne je važnosti, te doprinosi ugledu određenog sveučilišta. Dobro organizirane i stručno vođene službe za profesionalno savjetovanje mogu doprinijeti boljem položaju sveučilišta na tržištu (u odnosu na ostala sveučilišta) i postati važnim dijelom njihove promidžbe i razvoja.

Sveučilište sa službom za profesionalno savjetovanje smatra se vrijednim poslovnim partnerom: mjesto je to na kojem poslodavci mogu dobiti stručne i strukturirane informacije o visokostručnoj radnoj snazi. Tako ostvareni kontakti mogu pridonijeti razvoju drugih područja suradnje, kao što je znanstvena suradnja s partnerima iz područja gospodarstva, ili poboljšanje izgleda za zapošljavanje budućih studenata.

Nadalje, sveučilište sa službom za profesionalno savjetovanje može se pri organizaciji promidžbene strategije usmjeriti na činjenicu da studentima, osim kvalitetnog znanja tijekom procesa obrazovanja, može ponuditi i pomoć u profesionalnom razvoju. Na taj način sveučilište šalje jasnu poruku: da brine o studentima – što je osobito važno ako se prisjetimo da su na studenta usmjerene ustanove jedan od prioriteta Bolonjskog procesa.

6.2. Područja rada

Glavni klijenti službi za profesionalno savjetovanje bit će studenti, poslodavci i akademska zajednica. Kada govorimo o pojedinim aktivnostima službi za profesionalno savjetovanje, o prioritetima, naravno, moraju odlučiti sveučilišne vlasti. Međutim, vrlo je vjerojatno da će glavna područja rada službi za profesionalno savjetovanje najčešće biti sljedeća: informiranje, edukacija i suradnja.

„Informiranje“ se odnosi na pružanje informacija o prilikama na tržištu rada, na stvaranje baza podataka studenata koji traže posao i baza podataka koje sadrže ponude poslova, kao i na informiranje studenata o tome što trebaju učiniti da bi bili uspješni na tržištu rada. „Edukacija“ se odnosi na pojedinačno i grupno savjetovanje, tečajeve za stjecanje vještina te radionice (posvećene prezentacijskim vještinama, planiranju karijere, raspoređivanju vremena). Pod „suradnjom“ podrazumijevamo uspostavljanje kontakata s poslodavcima, vladinim i međunarodnim partnerima, kao i organiziranje događanja povezanih s tržištem rada, poput konferencija, seminara, sajmovi poslova (*job fairs*) ili rasprava u koje su uključeni poslodavci. Kroz takve inicijative službe za profesionalno savjetovanje mogu privući poslodavce kao partnere sveučilišta, te znatno doprinijeti promidžbi samog sveučilišta (usmjerenoj na potencijalne studente i poslovne partnere).

U početnom bih razdoblju rada službama za profesionalno savjetovanje preporučila da se usredotoče na veće i grupne aktivnosti – poput tečajeva za razvoj vještina, konferencija, prezentacija tvrtki te događanja vezanih uz potragu za novim zaposlenicima (*recruitment*) na sveučilištima – radije nego na pojedinačno savjetovanje studenata. Studenti na početku općenito nisu svjesni korisnosti sastanaka sa savjetnicima, te zbog toga vjerojatno u službu za profesionalno savjetovanje neće dolaziti u velikom broju. Takva situacija predstavlja gubitak vremena za zaposlenike i šteti ugledu ustanove, koja se bez klijenata može doimati beskorisnom. Svijest mladih ljudi o potrebi da razmišljaju o svojoj budućnosti i unaprijed planiraju razvoj karijere donedavno nije bila raširena u Poljskoj, i vjerujem da su im mladi građani Hrvatske u tom pogledu slični. Ta-

kav svjetonazor se razvija kasnije, kada pojam službi za profesionalno savjetovanje postane šire priznat i prihvaćen, a stav studenata se promijeni.

Službe za profesionalno savjetovanje ne moraju se nužno usmjeriti samo na studente i poslodavce. Mogu ostvarivati suradnju i s akademskim odjelima i sa sveučilištem u cjelini. Stoga treba razmotriti mogućnost ostvarivanja takve vrste suradnje. Moguće su i istraživačke aktivnosti poput istraživanja mogućnosti studenata prilikom zapošljavanja, ili istraživanja „prvog odredišta“ (pregled prvih poslova diplomiranih studenata). Iako se, gledano s pozicije ograničenih početnih resursa, može činiti da takva istraživanja zahtijevaju previše vremena i rada, takve i slične aktivnosti mogu biti vrlo korisne. Naime, ispitivanja poput ovih daju vidljive rezultate koji mogu biti zanimljivi kako sveučilištu (zbog evaluacije nastavnih programa u odnosu na potrebe tržišta rada), tako i medijima, što je od ključne važnosti za promidžbu.

6.3. Organizacijska struktura

Sve poljske službe za profesionalno savjetovanje (osim jedne), osnovane su kao administrativne jedinice sveučilišta. Međutim, treba naglasiti da, prema statutima sveučilišta, takav položaj ograničava razvoj određenih aktivnosti službi za profesionalno savjetovanje koje se možda žele usmjeriti na sveučilišno obrazovanje i istraživanje. Uz to, neke su službe za profesionalno savjetovanje u Poljskoj postale žrtvama politike smanjenja administrativnih troškova u korist istraživačkih i obrazovnih aktivnosti sveučilišta. Stoga vjerujem da je važno na početku donijeti jasnu odluku o vrsti (ili vrstama) službi za profesionalno savjetovanje koje se osnivaju, kao i o njihovim pravima i obvezama, i tek tada odlučiti o njihovom položaju unutar strukture sveučilišta. Time bi se osiguralo da status administrativnih jedinica ne predstavlja zapreku u daljnjem razvoju službi za profesionalno savjetovanje.

6.4. Tehnički detalji

Iznimno je važno da službe za profesionalno savjetovanje budu smještene na atraktivnom mjestu – mjestu lako dostupnom, i studentima, i poslodavcima, te da na raspolaganju imaju najmanje dvije prostorije, kao i prostor za održavanje tečajeva. Na početku rada službe za profesionalno savjetovanje optimalna bi bila tri zaposlenika, od kojih barem jedan radi puno radno vrijeme (bez drugih dužnosti). Neizmijerno je važno olakšati rad osoblja službe za profesionalno savjetovanje učinkovitim korištenjem informacijskih tehnologija, poput dobro organiziranih internetskih stranica i glasila koji se šalju elektronskom poštom. Takva sredstva u značajnoj mjeri štede vrijeme i novac, a informatički se stručnjaci mogu zaposliti putem ugovora o autorskom dijelu, umjesto da rade puno radno vrijeme.

6.5. Kvaliteta

Prilikom osnivanja službi za profesionalno savjetovanje, u početnoj fazi njihova djelovanja preporučila bih neku vrstu sustava za evaluaciju kvalitete. To ne treba biti kompliciran sustav poput ISO standarda kvalitete, ali bi trebalo osigurati jasan sustav evaluacije i prikupljanja povratnih informacija od klijenata. Potencijalni će klijenti na taj način biti potpuno svjesni što im služba

za profesionalno savjetovanje može i treba pružiti. Uz to bi trebalo razraditi faktore uspjeha te pravila i standarde podnošenja izviješća.

6.6. Suradnja

Suradnja između sveučilišta unutar zemlje (osobito suradnja između zaposlenika službi za profesionalno savjetovanje na različitim sveučilištima) ključna je za razvoj službi za profesionalno savjetovanje, unatoč očitoj činjenici da su jedne drugima konkurencija (u dobivanju uvida u ponude za posao ili u smislu suradnje s poslodavcima). U tom je smislu izvrsna ideja uspostaviti neformalnu strukturu suradnje sličnu poljskoj Mreži službi za profesionalno savjetovanje. Takva bi mreža trebala nametati vrlo malo obveza (sasvim sigurno ne bi trebala uključivati nikakve financijske obveze, poput članarine), te osiguravati razmjenu informacija putem godišnjih sastanaka i zajedničke internetske stranice s forumom za raspravu. Preporučljivo je razmisliti o učlanjenju u međunarodne udruge službi za profesionalno savjetovanje, kao što je FEDORA (Europski forum za vodstvo studenata - *European Forum for Students Guidance*), kao i uključivanje u međunarodne programe kao npr. Leonardo da Vinci ili CEDEFOP (Europski centar za razvoj stručnog usavršavanja - *European Centre for the Development of Vocational Training*).

U svakom slučaju, lakše je, a često i jeftinije, te zasigurno efikasnije raditi zajedno kako bi se razmijenila iskustva, prevladale teškoće i proslavile pobjede.

Nadam se da ćemo uskoro imati priliku proslaviti osnivanje službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima. U ime vaših prijatelja iz poljske Mreže službi za profesionalno savjetovanje izražavam našu potporu i želju za suradnjom u hrvatskim nastojanjima da se razvije, a potom počne primjenjivati, ideja o pružanju stručne pomoći studentima, poslodavcima i sveučilištima putem službi za profesionalno savjetovanje.

Dodatak I

SWOT analiza pokretanja službi za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima

U sklopu projektnog seminara na Sveučilištu u Rijeci od 5. do 7. lipnja 2006. (čiji je glavni cilj bila izrada modela službi za profesionalno savjetovanje (SPS) za svako hrvatsko sveučilište), predstavnici šest hrvatskih sveučilišta sudjelovali su na radionici provođenja **SWOT**analize (eng. *strengths, weaknesses, opportunities, threats*-snage, slabosti, prilike, prijetnje) pokretanja takvih službi u skoroj budućnosti.

Rezultati *SWOT* analize prikazani su u tablici, za kojom slijede zaključci *SWOT* analize. Snage i slabosti odnose se na čimbenike unutar hrvatskih sveučilišta koji bi utjecali na pokretanje službi za profesionalno savjetovanje, a prilike i prijetnje na čimbenike izvan hrvatskih sveučilišta koji bi utjecali na pokretanje službi za profesionalno savjetovanje unutar njih.

Snage	Slabosti
<p>Istraživanje u okviru projekta CAREER: dokazana potreba za takvim službama i osnova za sveučilišta da nešto poduzmu</p> <p>Vodstvo: neka sveučilišta žele pokrenuti nove inicijative</p> <p>Reforma—pogodno vrijeme: vrijeme promjena u hrvatskom VO-u (Bolonjski proces i dr.)</p> <p>Reforma—rastuća važnost studentskih službi: osiguranje boljih studentskih službi postaje prioritet u reformi VO</p> <p>Natjecateljski duh: SPS kao promidžbeni alat za sveučilišta kako bi se istaknula i bila kompetitivna te privukla studente</p> <p>Postojeće veze s poslovnim/tržištem rada: neka sveučilišta već imaju uspostavljene veze</p>	<p>Kapaciteti: ograničeni kapacitet administracije i slaba integracija (nekih) hrvatskih sveučilišta</p> <p>Prioriteti reforme: prioriteti reforme VO-a nisu povezani sa službama za profesionalno savjetovanje</p> <p>Natjecateljski duh: sveučilišta nisu dovoljno tržišno usmjerena ni dovoljno kompetitivna da bi cijenila SPS</p> <p>Financiranje: nedostatak financijskih sredstava od sveučilišta</p>

Prilike	Prijetnje
<p>Duh reforme: povoljno vrijeme za reforme u Hrvatskoj (Bolonjski proces i drugo)</p> <p>Najbolja praksa EU-a: postojeći dobri primjeri i potpora od sveučilišnih SPS-a u EU</p> <p>Lisabonska strategija: dokument koji naglašava vezu između obrazovanja i tržišta rada te ključnu ulogu obrazovanja u (gospodarskom) razvoju</p> <p>Partnerstvo: mogućnosti partnerstva s drugim nacionalnim ili međunarodnim institucijama</p> <p>Promidžba/ugled: SPS kao potencijalni PR i promidžbeni alat hrvatskih sveučilišta</p> <p>Suradnja s hrvatskom „konkurencijom“: tvrtke uključene u službe za profesionalno savjetovanje (državni ili privatni sektor) - mogućnost suradnje</p> <p>Sredstva: dostupnost fondova EU-a (npr. Europski socijalni fond, Leonardo da Vinci)</p>	<p>Otpor sustava VO-a: na studente usmjeren sustav u Hrvatskoj je još uvijek nova ideja</p> <p>Konkurencija: postojeći državni Zavod za zapošljavanje i privatne <i>head-hunting</i> tvrtke i tvrtke koje daju informacije o zapošljavanju (MojPosao)</p> <p>Nedostatna osviještenost: ciljnih skupina (institucija i pojedinaca) o svojoj potrebi za službama za profesionalno savjetovanje</p> <p>Ograničeno tržište za službe za profesionalno savjetovanje: studenti na koje su usmjerene ne koriste ili ne cijene takve službe</p> <p>Financiranje: nedostatak sredstava od izvora izvan sveučilišta, slaba povezanost sveučilišta i tržišta rada</p>

Zaključci

Kada govorimo o **snagama i prilikama**, rezultati *SWOT* analize ukazuju na to da su opća klima i izbor trenutka za uvođenje službi za profesionalno savjetovanje povoljni. Uočeni su sljedeći pozitivni čimbenici:

- potreba za uvođenjem službi za profesionalno savjetovanje potvrđena je rezultatima projektnog istraživanja;
- na sveučilištima postoji želja za pokretanjem novih inicijativa;
- Lisabonska strategija i reforme povezane s Bolonjskim procesom poticaj su pokretanju takvih inicijativa;
- službe za profesionalno savjetovanje dobro se uklapaju u sustav koji postaje sve više usmjeren na studente;
- povećana kompeticija između sveučilišta može povećati njihovu želju da privuku više studenata pružanjem boljih studentskih usluga;
- mogući su različiti načini financiranja;
- već postoje zamisli i mogućnosti za suradnju.

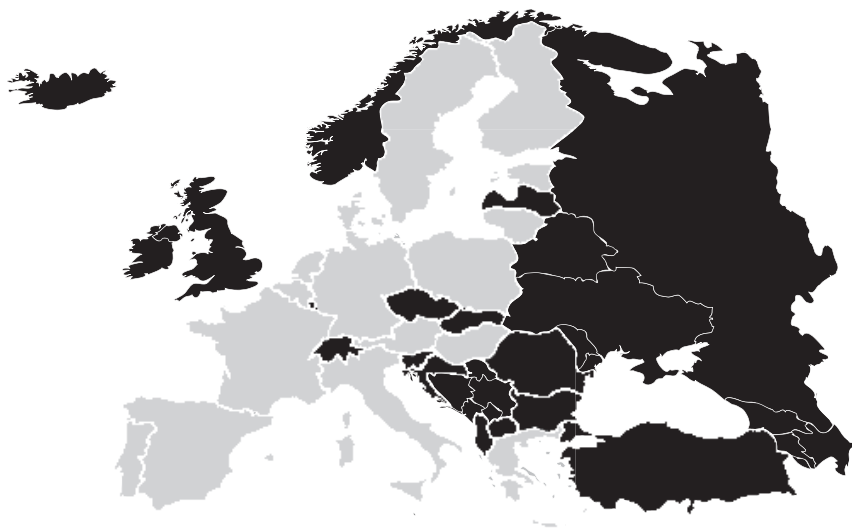
Kada su u pitanju **slabosti i prijetnje**, *SWOT* analiza ukazuje na nedostatak spremnosti, resursa i osviještenosti za uvođenje službi za profesionalno savjetovanje. Uočeni su sljedeći negativni čimbenici:

- administrativni i financijski kapaciteti sveučilišta su problem;
- trenutno postoji previše drugih reformi i prioriteta na sveučilišnoj razini;
- općenito, postoji otpor promjenama u sveučilišnom sustavu;
- prisutan je nedostatak svijesti o potrebi za, ili o važnosti službi za profesionalno savjetovanje;
- prisutan je nedostatak kompetitivnosti među sveučilištima, koja bi inače predstavljala poticaj za pokretanje takvih službi.

Dodatak II

Karta zemalja za službama za profesionalno savjetovanje na visokoškolskim institucijama u Europi³

■ Zemlje sa službama za profesionalno savjetovanje na visokoškolskim institucijama u Europi: Austrija, Belgija, Cipar, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Litva, Mađarska, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Španjolska, Švedska, Velika Britanija.

³ Izvor: Služba za profesionalno savjetovanje, Sveučilište Nikole Kopernika u Torunu, Poljska (podaci dobiveni 4. kolovoza 2006.)

Dodatak III

Popis sudionika u projektu CAREER

Članovi projektnog konzorcija		
Ime i prezime	Jedinica	Funkcija
Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Hrvatska		
Danijela Dolenc	Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja	Asistentica
Lana Jurko	Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja	Koordinatorica
Iris Marušić	Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja	Zamjenica predstojnice CIRO-a
Saša Puzić	Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja	Asistentica
Institut za razvoj obrazovanja, Hrvatska		
Thomas Farnell		Koordinator obrazovnih programa
Martina Kado		Koordinatorica obrazovnih programa
Ninoslav Šćukanec		Predsjednik

Nedeljko Vareškić		Koordinator informacijskih tehnologija
Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska		
Dražen Barković	Rektorat	Prorektor za znanost i tehnologije
Lorna Dubac	Služba za međunarodnu i međusveučilišnu suradnju	
Lidija Getto	Služba za međunarodnu i međusveučilišnu suradnju	Voditeljica
Sonja Marić	Poljoprivredni fakultet	Prodekanica za nastavu
Dubravka Trampus	Služba za međunarodnu i međusveučilišnu suradnju	
Drago Žagar	Rektorat	Prorektor za nastavu i studente
Tehničko sveučilište u Krakovu, Poljska		
Monika Domanska	Služba za profesionalno savjetovanje	Voditeljica
Małgorzata Kalaska	Služba za profesionalno savjetovanje	Savjetnica
Sveučilište Nikole Kopernika u Torunu, Poljska		
Ewa Banaszak	Služba za profesionalno savjetovanje	Voditeljica
Tehničko sveučilište u Dresdenu, Njemačka		
Frank Bösenberg	Centar za europske projekte	Projektni menadžer
Matthias Winker	Centar za europske projekte	Direktor
Sveučilište u Bristolu, Ujedinjeno Kraljevstvo		
Jeff Goodman	Služba za profesionalno savjetovanje	Direktor
Julia Mitchell	Služba za profesionalno savjetovanje	Koordinatorica odjela za regrutaciju za poslijediplomske studije
Jo Sergeant	Služba za profesionalno savjetovanje	Suradnica za informiranje

Natalie Smith	Služba za profesionalno savjetovanje	Tajnica odjela za unutarnje upravljanje
Brian Staines	Služba za profesionalno savjetovanje	Voditelj odjela za profesionalno usmjeravanje
Sveučilište u Dubrovniku, Hrvatska		
Dalibor Ivušić	Rektorat	Glavni tajnik
Ante Katavić	ECTS služba	ECTS koordinator
Natalia Stagl Škaro	Služba za međunarodnu suradnju i organizaciju znanstvenih i stručnih skupova	Voditeljica
Vesna Vrtiprah	Rektorat	Prorektorica za nastavu
Sanja Živković	Kadrovska služba	
Sveučilište u Rijeci, Hrvatska		
Goran Kalogjera	Rektorat	Prorektor za nastavu i studente
Nataša Jakominić Marot	Ured za međunarodnu i međusveučilišnu suradnju	Stručna suradnica
Edita Petronijević	Studiji/ECTS/Unapređenje kvalitete	Viša stručna savjetnica
Maša Šašinka	Služba za međunarodnu suradnju	Stručna suradnica
Darko Štefan	Služba za međunarodnu suradnju	Voditelj
Sveučilište u Splitu, Hrvatska		
Snježana Lisičić	Ured za međunarodnu suradnju	Suradnica
Tonči Zakarija	Rektorat	Stručni suradnik za pravne poslove
Igor Zanchi	Rektorat	Prorektor za nastavu
Sveučilište u Zadru, Hrvatska		
Mirko Jakić	Rektorat	Prorektor za nastavu, studentska pitanja i knjižnicu

Maja Kolega	Ured za međunarodnu suradnju	Voditeljica
Stipe Živaljić	Ured za promicanje kvalitete rada	Voditelj

Ostali sudionici

Ime i prezime	Jedinica	Funkcija
Hrvatska gospodarska komora		
Mario Polla	Županijska komora Rijeka	Voditelj Odsjeka za industriju
Slavko Štambuk	Županijska komora Rijeka	Stručni suradnik u Odsjeku za bankarstvo i financijske usluge
Sonja Bujan	Županijska komora Rijeka	Voditeljica Odsjeka za graditeljstvo i komunalno gospodarstvo
Vinko Mičetić	Županijska komora Rijeka	Predsjednik
Zoran Kovačević	Županijska komora Osijek	Predsjednik
Jadranka Radovanić	Županijska komora Split	Predsjednica
Lea Grdović	Županijska komora Zadar	Stručna suradnica
Terezina Orlić	Županijska komora Dubrovnik	Predsjednica
Ivo Grković	Županijska komora Dubrovnik	Savjetnik
Hrvatski zavod za zapošljavanje		
Kristina Alerić	Područna služba Osijek	Pročelnica područne službe
Ognjen Crnković	Područna služba Rijeka	Pročelnik područne službe
Miroslav Delić	Područna služba Split	Pročelnik područne službe
Renato Jerončić	Područna služba Split	Analitičar tržišta rada

Marij Matulina	Područna služba Zadar	Pročelnik područne službe
Dubravko Bacalja	Područna služba Zadar	Analitičar tržišta rada
Cvijeta Raguž Milanović	Područna služba Zagreb	Pročelnica područne službe
Dasen Jasprica	Područna služba Dubrovnik	Pročelnik područne službe
Studentski centri, Hrvatska		
Vinko Krolo	Studentski centar Osijek	Zamjenik voditelja
Želimir Albrecht	Studentski centar Rijeka	Ravnatelj
Ive Baković	Studentski centar Split	Voditelj
Vinko Muštra	Studentski centar Zadar	Voditelj
Marko Potrebica	Studentski centar Dubrovnik	Tajnik
Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska		
Vjekoslav Jerolimov	Rektorat	O.d. prorektora za nastavu i studente

Dodatak IV

Biografije stručnog tima projekta CAREER

Ewa Banaszak, Sveučilište Nikole Kopernika, Poljska

Ewa Banaszak magistrirala je poljsku književnost, a kao savjetnica za profesionalno savjetovanje radi od 1994. godine (s naglaskom na individualno i grupno profesionalno usmjeravanje). 2003. godine postala je voditeljica Službe za profesionalno savjetovanje i zapošljavanje pri Sveučilištu Nikole Kopernika gdje se, između ostalog, bavi razvojem metoda rada poljskih službi za profesionalno savjetovanje te obučavanjem savjetnika novootvorenih službi. Sudjelovala je u nekoliko većih međunarodnih projekata u okviru programa Leonardo da Vinci koji se tiču profesionalnog savjetovanja, poput: „MediaCoach-Aspekti budućeg stručnog savjetovanja u sektoru medija” i „Ergo-in-Net - Europski savjetnik za profesionalno usmjeravanje: integrirane mreže za širenje sredstava, načina obučavanja i metodologija”. Uz to koordinira projekte vezane uz profesionalno savjetovanje koje financira Europski socijalni fond.

Danijela Dolenc, Institut za društvena istraživanja, Hrvatska

Danijela Dolenc diplomirala je komparativnu književnost i engleski na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. 2005. godine magistrirala je javne politike i upravu na London School of Economics u Velikoj Britaniji, s radom na temu modela financiranja visokog obrazovanja u zapadnoj Europi. Radi kao asistentica u Centru za istraživanje i razvoj obrazovanja Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, na projektu „Europski sveučilišni standardi i visokoškolska nastava u Hrvatskoj”. Osim što provodi istraživanja iz područja visokog obrazovanja, bavi se poveznicama između visokog obrazovanja i tržišta rada, istraživanjem društveno-ekonomskog položaja studenata u Hrvatskoj te u širem smislu ulogom visokog obrazovanja u gospodarskom razvoju. Uz to surađuje na projektu o uvođenju koncepta poduzetništva u obrazovanje u Hrvatskoj.

Monika Domanska, Tehničko sveučilište u Krakovu, Poljska

Nakon što je magistrirala elektroniku, Monika Domanska deset je godina radila u znanstvenom institutu savjetujući tvrtke na projektima vezanim uz tehnološki transfer, ekonomsku analizu i rukovoditeljski trening. Nakon toga počela se baviti savjetovanjem o zapošljavanju, isprva unutar nevladine organizacije Progress and Business Foundation-Education Advising Centre, radeći sa studentima i nezaposlenim mladima. Od 1997. godine radi kao voditeljica Službe za profesionalno savjetovanje pri Tehničkom sveučilištu u Krakovu.

Monika Domanska se bavi savjetovanjem i treniranjem studenata dodiplomskih i poslijediplomskih studija o tržištu rada i vještinama potrebnim za pronalaženje zaposlenja (prezentacija, samoprezentacija, regrutacija, zahtjevi poslodavca, itd.). Obučava savjetnike za zapošljavanje pri novopokrenutim službama za profesionalno savjetovanje u Poljskoj, uključena je i u anketna istraživanja među studentima o temama koje se tiču karijere i zaposlenja. Između ostalog, odgovorna je za rad službe (4 zaposlena; budžet službe iznosi 100.000 USD), organiziranje godišnje konferencije Mreže službi za profesionalno savjetovanje i Sajmova poslova u inženjerstvu, kao i za uspostavljanje bliskih odnosa s predstavnicima poslodavaca koji traže zaposlenike.

Brian Staines, Sveučilište u Bristolu, Ujedinjeno Kraljevstvo

Brian Staines diplomirao je ekonomiju i ekonomsku povijest na University Collegeu u Cardiffu 1974. godine. Po završetku studija vodio je trogodišnji istraživački projekt o mobilnosti radne snage na području južnog Walesa. Za to je vrijeme također radio kao predavač/tutor i ekonomist za tržište rada stručnjaka.

Brian Staines je postao savjetnik za profesionalno savjetovanje 1981. godine, dok se obrazovao za diplomu savjetnika za profesionalno usmjeravanje. Radio je u Službi za profesionalno savjetovanje vijeća okruga Hampshire, nakon toga kao savjetnik za profesionalno savjetovanje nezaposlenih stručnjaka te kao područni suradnik za profesionalno savjetovanje na zapadu Škotske. U srpnju 1991. godine Brian Staines se zaposlio kao savjetnik na Sveučilištu u Bristolu, a u međuvremenu je postao voditelj Odjela za profesionalno usmjeravanje pri Službi za profesionalno savjetovanje Sveučilišta u Bristolu. U svom radu odgovoran je za rukovođenje timom od sedam savjetnika te sedam članova administrativnog osoblja. Dio je rukovoditeljskog tima Službe i ključan u sastavljanju i predavljanju edukativnog programa profesionalnog savjetovanja, uključujući sve aspekte profesionalnog usmjeravanja.

Njegovi interesi uključuju rad s nezaposlenima i provođenje treninga kako bi se povećale njihove mogućnosti zapošljavanja. Osim u Hrvatskoj, radio je i u Rumunjskoj, Bugarskoj te Namibiji.

Ninoslav Šćukanec, Institut za razvoj obrazovanja, Hrvatska

Od 1999. do 2005. godine Ninoslav Šćukanec radi kao izvršni direktor Studentskog informacijskog centra u Zagrebu, a od 2005. godine kao predsjednik Instituta za razvoj obrazovanja u Zagrebu. Uža specijalnost Ninoslava Šćukanca je međunarodno obrazovanje te utjecaj globalizacije na visoko obrazovanje. U tom je smislu sudjelovao na prestižnim programima stručnog usavršavanja u SAD-u u organizaciji U.S. State Departmenta i NAFSA-e (NAFSA-Udruženje djelatnika u međunarodnom obrazovanju). Sudjelovanjem u programima stručnog usavršavanja financiranim od strane Europske komisije te kroz upravljanje projektima financiranim od strane Europske komisije (TEMPUS, European Initiative for Democracy and Human Rights), stekao je obimno iskustvo u

pogledu oblikovanja visokoobrazovnih politika u Europi i funkcioniranja europskih visokoškolskih institucija. Kroz brojne aktivnosti koje koordinira ispred Instituta za razvoj obrazovanja aktivno je uključen u implementaciju Bolonjskog procesa u Hrvatskoj, kao i u reformu visokog obrazovanja koja slijedi ciljeve zadane Bolonjskim procesom. Šćukanec je diplomirao filozofiju i talijanski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Sanja Živković, Sveučilište u Dubrovniku, Hrvatska

U razdoblju od 1991. do 2003. godine Sanja Živković je živjela i radila u Nizozemskoj gdje je završila studij upravljanja ljudskim resursima (*Human Resources Management*). Radom na državnom Zavodu za zapošljavanje u Nizozemskoj stekla je iskustvo kao savjetnica, kako na strani potražnje za radnom snagom, tako i na strani ponude. Od prosinca 2005. godine je u stalnom radnom odnosu na Sveučilištu u Dubrovniku u kadrovskoj službi. U projektu "Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj (CAREER)" sudjeluje kao predstavnica Sveučilišta u Dubrovniku te kao ekspert ispred ostalih hrvatskih sveučilišta koja su uključena u ovaj projekt.

Tempus

Europska unija se sastoji od 25 država članica koje su odlučile postepeno povezivati svoja iskustva i vještine, resurse i sudbine. Kroz period proširenja koji traje 50 godina, zajedno su izgradile zonu stabilnosti, demokracije i održivog razvoja istovremeno čuvajući kulturalnu raznolikost, toleranciju i individualne slobode.

Europska Unija predana je razmjeni svojih postignuća i vrijednosti sa zemljama i ljudima izvan svojih granica.

Ova publikacija je financirana uz potporu Europske komisije. Sadržaj ove publikacije odražava isključivo stavove autora i Europska komisija ne preuzima odgovornost za bilo kakvo korištenje informacija koje su sadržane ovdje.

Priručnik "Službe za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima" financiran je kroz projekt "Platforma za službe za profesionalno savjetovanje u Hrvatskoj" koji financira Europska komisija u sklopu TEMPUS programa (TEMPUS SCM C007A05-2005-HRV).

Projekt financira
Europska komisija

Koordinator projekta je Institut za
razvoj obrazovanja

